

СТРАТЕГИЯ ЗА ВОМР

НА МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА РИБАРСКА ГРУПА

Болярово – Елхово - Тополовград

(име на местната инициативна рибарска група)

ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ ЕЛЕМЕНТИ

(шрифт - Times New Roman 12, междуредие - 1,15)

I. Описание на рибарската територия (*рибарска територия и население, обхванати от стратегията и партньорството*):

1.1 Данни за общини и населени места от рибарската територия (*списък на общините, списък на населените места, демографски, социални и екологични показатели*).

Текстово поле [до 15 000 символа]				
Географското покритие на МИРГ "Болярово-Елхово-Тополовград" обхваща цялата територия на общините Болярово, Елхово и Тополовград. Разположена е в Югоизточната, периферна част на страната. В административно отношение Общините Болярово и Елхово са част от Област Ямбол и попадат в Югоизточен регион за планиране от ниво 2, а Община Тополовград е част от Област Хасково – Южен Централен регион за планиране от ниво 2. Територията на МИРГ "Болярово-Елхово-Тополовград" обхваща целите територии на трите общини. В Община Болярово населените места са 20 (1 град и 19 села), в Община Елхово - 22 (1 град и 21 села), а в Община Тополовград – 21 (1 град и 20 села) или общо 63 населени места.				
Население на територията по населени места, 2023 г. източник НСИ				
Община Болярово	2986	Елхово	12795	Община Тополовград
гр. Болярово	990	с. Борисово	55	с. Българска поляна
с. Воден	250	с. Бояново	474	с. Владимирово
с. Вълчи извор	19	с. Вълча поляна	39	с. Доброселец
с. Голямо Крушево	140	с. Голям Дервент	62	с. Каменна река
с. Горска поляна	47	с. Гранитово	503	с. Капитан Петко войвода
с. Денница	38	с. Добрич	79	с. Княжево
с. Дъбово	16	гр. Елхово	8597	с. Мрамор
с. Златиница	18	с. Жребино	106	с. Орешник
с. Иглика	12	с. Изгрев	466	с. Орлов дол
с. Камен връх	23	с. Кирилово	284	с. Планиново
с. Крайново	23	с. Лалково	68	с. Присадец
с. Малко Шарково	198	с. Лесово	491	с. Радовец
с. Мамарчево	318	с. Малко Кирилово	3	с. Сакарци
с. Оман	50	с. Маломирово	305	с. Светлина

с. Попово	220	с. Малък манастир	330	с. Синапово	385
с. Ружица	81	с. Мелница	227	с. Срем	357
с. Ситово	64	с. Пчела	317	гр. Тополовград	4402
с. Стефан Караджово	399	с. Раздел	151	с. Устрем	721
с. Странджа	18	с. Славейково	23	с. Филипово	13
с. Шарково	62	с. Стройно	21	с. Хлябово	515
		с. Трънково	125	с. Чукарово	26
		с. Чернозем	69		

Развитието на населението на територията на МИРГ “Болярово-Елхово-Тополовград” в демографски аспект е повлияно от икономическата и социална ситуация. Демографската структура на населението е подчинена на установилите се през последните години общи тенденции за страната – намаляване на броя на населението, застаряване, ниска раждаемост, намаляване броя на сключените бракове, отрицателен естествен прираст и засилени миграционни процеси, и се характеризира като неблагоприятна в следствие на цялостното негативно демографското развитие в страната.

Тенденциите в демографското развитие на територията се определят чрез следните основни демографски показатели - брой, гъстота и динамика на населението, естествено и механично движение, както и различните структури на населението (полово-възрастова, образователна, етническа и религиозна). Темпът на протичащите демографските процеси на териториално ниво е основно негативен - депопулация, застаряване, стеснена репродуктивна нагласа и поведение, нестабилна социална сигурност на населението и други.

Тенденцията на намаляване на населението е ясно изразена през анализирания 5-годишен период 2019-2023 г., както за цялата територия на МИРГ, така и за трите общини поотделно. За 5 години населението на територията е намаляло с 9,5% - или с 2 698 души, от 27 054 души през 2019 на 24 456 души през 2023 г. При градското население намалението е с 6,9%, докато населението в селата намалява с 13% за 5 години. През целия разглеждан 5-годишен период естественият прираст на населението е отрицателен.

През две години от изследвания 5-годишен период механичният прираст на територията на МИРГ е положителен – 2020 г. с прираст от 118 д. и 2023 г. с прираст от 232 д. Дори и положителният механичен прираст през 2 от годините на наблюдавания период не може да компенсира негативната демографска характеристика на територията на МИРГ. Върху механичният прираст на населението може да бъде повлияно чрез създаване на условия за по-пълна заетост и по-високи доходи. За това ще спомогнат както мерките за стимулиране на икономическата активност, така и повишаването на качеството на обитаване – жилищни условия, транспорт, търговско обслужване, екологична среда, култура, отиди, спорт и др. Демографската ситуация следва да определя и главния акцент на демографската и социална политика на територията МИРГ. Тя трябва да се насочи към създаване на качествена среда на обитаване и заетост, към благоприятен имидж, стимулиращи положителен механичен прираст. Едва тогава може да се разчита на стабилизиране на демографските структури и възпроизводствените показатели. Наложителни са мероприятия за задържане на младото население, респективно за завръщане на територията след завършване на средно и висше образование.

Важен демографски показател за социално-икономическото развитие е възрастовата структура на населението – анализът на данните за 5-годишния период ясно очертава

тенденция на застаряване на населението и намаляване на населението в трудоспособна възраст. Към 31.12.2023 г. населението в подтрудоспособна възраст е 13,3% от общото население на територията на МИРГ “Болярово-Елхово-Тополовград”, възрастните хора в надтрудоспособна възраст са 33,4% а тези в трудоспособна възраст – на 15 и повече години – са 53,3%. Протичащите негативни демографски процеси, изразяващи се в проявлението на силно неблагоприятни стойности на редица ключови показатели, са причина за регресивната полово-възрастова пирамида на населението. Характерна нейна особеност е малкият дял на населението във възрастовите групи от 0 до 15 години включително, за сметка на съществено по-високия дял на жителите в надтрудоспособна възраст.

При последното преброяване на населението през 2021 година от лицата на територията на МИРГ, отговорили доброволно на въпрос за етническа принадлежност, като българи са се самоопределили 84,2% от общия брой на населението. Ромската етническа група съставлява 8,2%. Делът на турската етническа група е незначителен (0,3%).

Делът на населението от ромски произход на територията на повечето села нараства. Във връзка с особеностите в бита и културата на представителите на ромската етническа група и тяхната ниска здравна култура, се наблюдава характерната висока раждаемост, особено в ранна възраст, повишаване риска от спонтанен аборт, мъртвородено дете или смърт в детска възраст. Друг сериозен проблем по отношение възможността за професионална реализация на ромското население се явява ниската степен на образование (в някои случаи и пълна неграмотност) на голяма част от представителите на разглежданата етническа група.

От представените данни прави впечатление, че значителна намалява делът на населението с основно (40,5% пункта намаление през 2021 спрямо 2011 г.) и начално и по-ниско образование (50,4% пункта намаление през 2021 спрямо 2011 г.) на територията на МИРГ в периода между последните две преброявания на населението 2011-2021 г. през 2021 г. най-голям дял от жителите на територията на МИРГ “Болярово-Елхово-Тополовград” има населението със средно образование (11 753 души, 49,0%), следвано хората с от основно образование (6 168 души, 25,7%). Делът на населението с висше образование и почти равен на този на населението с начално и по-ниско образование на територията на МИРГ.

- Населението на територията на МИРГ се характеризира със силно влошена възрастова структура;
- Налице е критична демографска ситуация и задълбочаващ се процес на депопулация на територията, по-изразена в селата. Наблюдава се тенденция на пълно обезлюдяване на някои от селищата през следващото десетилетие;
- Необходими са целенасочени мерки за въздействие, които да отчитат специфичните потребности на различните възрастови и етнически групи от населението;
- Застаряващото население на територията изисква планиране и развитие на разширени и нови услуги – социални, здравни и други;
- Намаляването на работната сила и очертаващия се недостиг на работна ръка, особено в селата и за селското стопанство, изисква мерки за интензификация на производствата, ново оборудване и технологии, които да са обвързани с по-малко работна сила и да осигуряват по-привлекателни условия за работа.

По данни на Националния статистически институт от последното преброяване на населението и жилищния фонд, проведено у нас през 2021 г. коефициентът на икономическа активност в Община Болярово е 40,1%, в Община Елхово – 48,2%, а в Община Тополовград – 39,6%. И трите общини имат по-нисък коефициент на икономическа активност спрямо този за

съответната област, като единствено Община Елхово се доближава до средното за Област Ямбол.

Важен фактор за качеството на живот на територията представлява годишната средна брутна работна заплата на наетите лица по трудови и служебни правоотношения.

Данните сочат, че в секторите Образование и Селско, горско и рибно стопанство годишната средна брутна заплата се доближава до тази на национално ниво – съответно 90% от и 98% от средното за Р. България.

Причините за ниските коефициенти на икономическа активност и заетост на територията на МИРГ освен демографската криза са слабата инвестиционна активност, липсата на работни места и най-вече несъответствието между професионалната квалификация на свободната работна сила и пазара на труда. Бързо нарастват нуждите от квалифицирана работна ръка, свързани с въвеждането и използването на нови производствени, информационни и комуникационни технологии. В същото време младите квалифицирани кадри предпочитат да напуснат родните места и да работят в големи градове у нас или в чужбина. Пазарът на труда изпитва остър недостиг на квалифицирани кадри, а безработицата сред лицата без образование и квалификация остава висока.

Неблагоприятните демографски тенденции и някои структурни проблеми остават основни пречки пред нормалното функциониране на пазара на труда. Населението продължава да намалява и застарява. Делът на дълготрайно безработните остава сравнително висок. В същото време нараства недостигът на квалифициран труд, което отправя допълнително предизвикателство пред активните мерки на пазара на труда.

Очертаващите се проблеми в здравеопазването са:

- Населението на територията на МИРГ “Болярово-Елхово-Тополовград” в отдалечените населени места среща трудности при получаване на медицинска помощ, като това се явява сериозен проблем особено за хората в напреднала възраст, които имат специфични потребности, свързани с по-честа необходимост от здравни услуги.
- Небалансирано е разпределение на здравните услуги на територията, особено по отношение на по-отдалечените села, което оказва негативно влияние както по отношение на навременния достъп на жителите до болнична и извънболнична медицинска помощ, така и върху качеството и удовлетвореността на населението от предоставяните здравни услуги.
- Проблем на здравното обслужване и медицинските практики е амортизираната материална база и технически остаряла апаратура.
- Налице е необходимост от стимулиране и подпомагане на наличните медицински кадри за повишаване на квалификацията и запазването им на територията на трите общини и осигуряване на подкрепа за подобряване и модернизиране на оборудването.
- Следва да се обърне внимание на две основни уязвими групи – възрастните хора от територията, особено тези живеещи в малки и отдалечени населени места, и на представителите на ромската етническа група. Нарастващият дял на тези две групи, се свързва с необходимостта от предприемане на конкретни мерки в сферата на здравеопазването и осигуряване на възможност за качествено здравеопазване.

Социалната политика, провеждана на територията на МИРГ “Болярово-Елхово-Тополовград” е отражение на общоприетите приоритетни направления на национално ниво, целящи превенция на риска от социална изолация.

- Създаване на условия за комплексно и качествено обгрижване и рехабилитация на деца и възрастни с увреждания в условия, близки до семейната среда;
- Успешно интегриране на хората с увреждания в общността;
- Обществена и институционална подкрепа на хората в неравностойно положение;
- Намаляване на рисковете, водещи до институционализиране;
- Създаване на условия за алтернативни грижи за възрастните жители на територията на МИРГ;
- Повишаване на броя и капацитета на специалистите, работещи в социалната сфера;
- Небалансирано и неравномерно географско разположение на социалните услуги на територията, което води до затруднен достъп до социални грижи за хората от по-отдалечените от общинските центрове и по-малки населени места;
- Предвид демографската ситуация на територията на МИРГ “Болярово-Елхово-Тополовград” се засилва потребността от допълнителни, разширени и / или нови услуги в социалната сфера – както за възрастните хора, така и за представителите на ромската общност.

Територията на МИРГ “Болярово-Елхово-Тополовград” се намира в сравнително чист атмосферен район. Типичните замърсители са прах, серен диоксид и други, но те са под допустимите норми.

Основните източници на замърсяване на повърхностните води са отпадните битови води и водите от животновъдството. С изключение на общинските центрове от територията на МИРГ, където има изградена канализация, всички останали населени места са без канализация. Отпадъчните води от населените места се заустват в септични ями или директно в близките дерета, р. Тунджа и притоците ѝ. Съществуващите промишлени предприятия и животновъдни ферми в повечето случаи нямат локални пречиствателни съоръжения за отпадъчни води, а там, където такива са изградени, степента на пречистване е недостатъчна.

5.1.4. Биоразнообразие и защитени територии

Богатото флористично и фаунистично разнообразие на територията на МИРГ “Болярово-Елхово-Тополовград” е обусловено от физико-географското положение на територията, принадлежността ѝ към Сакаро-Странджанските планински земи и водосбора на р. Тунджа.

1.2 Карта и граници на рибарската територия. Обосновка за формирането на МИРГ на конкретната територия с необходимите доказателства

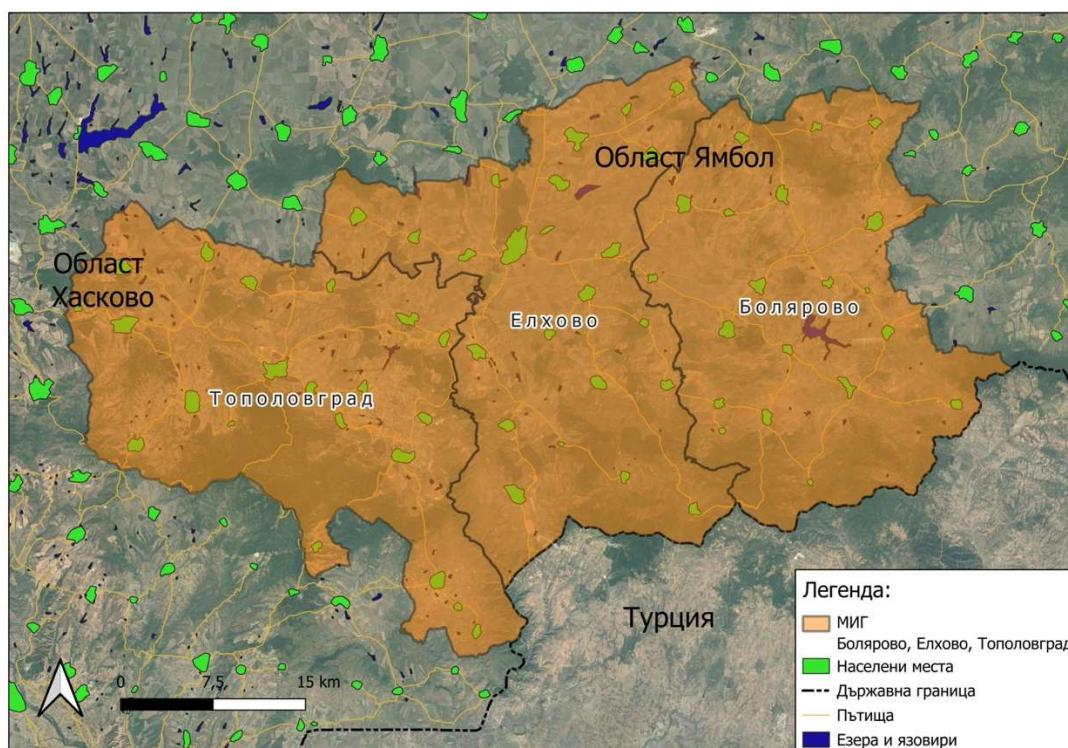
Текстово поле [до 20 000 символа]

Територията на МИРГ Болярово-Елхово-Тополовград заема най-южната част на Ямболска област и най-североизточната част на Хасковска област и включва земите от средното течение на р. Тунджа.

На север административната граница я отделя от територията на община Тунджа, на северозапад граничи с Общините Раднево и Гълъбово, на изток с община Средец, а на югозапад с Общините Харманли и Свиленград. Част от територията на МИРГ (границата между Общините Елхово и Тополовград) е разположена по поречието на р. Тунджа. Южната

граница на територията на МИРГ "Болярово-Елхово-Тополовград" съвпада с държавната граница на страната с Р. Турция.

Фигура 1 Карта на територията на МИГ – Елхово – Болярово

Източник: ГИС карта на Регионлан ЕООД

Обосновка за формирането на МИРГ "Болярово-Елхово-Тополовград" на конкретната територия:

- Общата площ на територията на МИРГ "Болярово-Елхово-Тополовград" е 2 078,59 кв. км.
- Рибарската територия на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград попада в югоизточна България, като и трите съставни общини граничат с Република Турция, и представлява външна граница на Европейския съюз.
- Територията на МИРГ Болярово-Елхово-Тополовград включва Източна Странджа и Сакар. Голяма част от реките и техните притоци, които текат на територията на МИРГ-а, са част от водосборния басейн на третата по големина река в България – Тунджа, и заедно с изградените над 250 изкуствени водоеми (язовири) предоставя възможности за рибарство и аквакултури.
- Територията на МИРГ е функционално еднородна, с близък потенциал за развитие и близки по същността си проблем, свързана е както от географска, така и от икономическа и социална гледна точка, с добра транспортна свързаност и изградени социално-икономически връзки.
- Местната териториална идентичност и на трите съставни общини на рибарската територия има общи характеристики, обусловени както от географски, така и от исторически и етнографски фактори - „Странджа – Сакар“.
- Рибарската територия е с достатъчна критична маса и съотношението между размера на територията, населението и местните ресурси позволява да се постигнат устойчиви резултати в развитието на района – 3 общини с опит в инструментите за териториално развитие, много язовири, население с опит и традиции в рибарството и производството на

аквакултури.

- **Рибарската територия се определя като такава на основата на съществуваща вътрешнотериториална общност на заети с производство на аквакултури**
- Рибарската територия на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград отговаря на минималните изисквания за такава в ПМДР:
 1. Степен на зависимост на местните жители от състоянието на секторите на рибарство и аквакултури, измерена чрез брой на заетите в сектора на аквакултурите: 16 служители на пълен работен ден. (FTE)
 2. Площта на територията е 2 078,59 км² (над 400 км²), с което се осигурява подходящ финансов, административен и технически капацитет, който да обезпечи подходът “отдолу-нагоре”;
 3. Населението на рибарската територия е 24 456 души (НСИ, 2023 г), което предлага достатъчна критична маса от гл.т. на човешките и икономически ресурси.

1.3 Описание на наличните традиции в рибарството и доказателства за традиционния поминък, свързан с рибарството през последните 20 години *(Подробно се описват традиционните дейности и заетостта на населението на територията в областта на рибарството. Предоставят се официални икономически и исторически факти и данни.)*

Текстово поле [до 20 000 символа]

Територията на МИРГ Болярово-Елхово-Тополовград попада в частта на Република България, която към днешна дата служи за външна граница на Европейския съюз, а до 1989 г. е била граница по т.нар. „Желязна завеса“. Поради това историческо развитие почти всяка сфера на живота на територията бива повлияна до една или друга степен от последствията от това историческо разделение. Регионът има доказани връзки с продуктите на риболова и аквакултурите.

Голяма част от реките и техните притоци, които текат на територията на МИРГ-а, са част от водосборния басейн на третата по големина река в България – Тунджа.

На територията на МИРГ-а има отдавна засвидетелствани традиции в консумацията на продукти на риболов, включително риби, раци и миди, с които населението се е сдобивало от местните водни басейни.

Специализираната научна литература (Сакар, Етнографски проучвания на България, 2002 г.) прави препратки към редовната консумация на риба с акцент върху задължителното ѝ присъствие няколко пъти в годината като например на празника Никулден (6-и декември), известен в някои селища на Община Тополовград с името Никулка, когато се е почитал Св. Николай, закрилник на моряците, но и на рибарите. За празника научната литература показва, че традиционно се раздават просфорясаната пита и рибен тавалък. Рибният тавалък е местна рецепта за приготвяне на риба с булгур и ориз. Друго свидетелство за традицията във връзката между местното население и рибарството е отново местна традиция, съобразно която на празника „Свето четирсе“, отбелязван на 9 март, се ходи за улов на раци, като научната литература ни казва, че се е смятало за добър знак, ако бъдат уловени 140 рака. Големият брой, който се е ловил специално за този празник, дава индикации, че в други дни също риболовът, а оттам и консумацията и присъствието на речни раци, макар и не в същите количества, са били част от бита на местното население.

Други празници, на които присъствието на риба на празничната трапеза е било задължително са били Благовец (Благовещение, 25-и март) и Върбница (Цветница, подвижен празник спрямо Великден). И двата празника попадат в периода на Великденския пост, но единствената празнична храна, която се позволява да се консумира, е риба, което говори за ценното ѝ и важно място в живота на местното население в най-строгия пост на годината.

Вклинеността на рибата се доказва и от фолклорната традиция на територията, която е съхранила и предала приказки, една от които е „Дядо, риба и лисица“.

Ролята на риболова е била важна и за територията на Община Елхово, през която преминава най-голямата река в региона – р. Тунджа. През годините в реката се е развъждала много риба включително сом, шаран, щука, костур, уклея, крптуяка, змиорка, кефал, лин, платика, балканска мряна и др. За риболов са използвали кошове, мрежи (наричани сюртмета, серкмета), сакове, калдъръми, слепи кошове, винтери и грепове, както и с дълго въже с наредени по него въдици. Риба се е ловила не само за лични нужди, но и за продан (Елхово, под редакцията на проф. Петър Петров, 1988 г.).

Летописна литература за други села от територията (с. Попово, с. Стефан Караджово, общ. Болярово и др.), в които риболовът е бил част от бита на хората. Преди по-модерните времена, хората са ловели риба с върбови кошчета и кошове. Литературата цитира усърдието и на жени в риболова, което показва и ролята на жената в обществото и силната роля между улова на риба и местния бит.

Друга литература (Стефан Караджово – история, етнография, личности, 2004 г. и Горска поляна – село на вододела, трето издание, 2013 г.) описва традиционния поминък, който също включва риболова, като популярни са били видовете карабалък, мряна, змиорки, кротушки, шаран и костур. Цитирани са имена и на известни рибари, което говори, че поминъкът е бил повече от странична или допълваща дейност.

Теренни проучвания, посветени на хранителните навици на територията, показват стара традиция в консумиране и на двучерупчести (миди) в река Калница, с. Пчела, общ. Елхово. Местните хора са смятали мидите дори за лековити. Характерно е било мидите да се приготвят с булгур. Били са любимата храна на малки и големи.

През последните 20 години на територията на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград продължава развитието на синята икономика с производство на аквакултури.

През последните 20 години на територията на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград (общините Болярово, Елхово и Тополовград) са работили общо 23 риболовни стопанства, които са осигурявали заетост и препитание на много от местните жители. Поради различни причини - реформи в собствеността на язовирите, икономически и социални фактори, негативното влияние на климатичните промени – засушавания, наводнения, намаляване на нивото на водата във естествените водоеми, част от рибовъдните стопанства са с прекратена дейност.

Разпределението на рибовъдните стопанства по общини е както следва:

В община Болярово:

Име на титуляра на регистрацията	Дата на регистрация / прекратяване	ЕИК	Рибовъдно стопанство	Местонахождение
1. ЕТ "ДИАН МОНЕВ и КО-СИЛВИЯ БОРИСОВА"	11.11. 2013 г. прекратяване: 25.04. 2023 г.	201112851	РС "Голямо Крушево"	язовир в с. "Голямо Крушево", имот № 000326 и имот № 000329, находящ се в землището на с. Голямо Крушево, община Болярово, ЕКАТТЕ 15881
2. ЕТ "ДИАН МОНЕВ и КО-СИЛВИЯ БОРИСОВА"	12.11. 2013 г. Прекратяване: 25.04. 2023 г.	201112851	РС "Голямо Крушево-1"	язовир "Шишов кладенец", имот № 000308 в с. Голямо Крушево, местност "Шишов кладенец", община Болярово, ЕКАТТЕ 15881
3. ЕТ "ПЕТКО ФОТЕВ - 83"	16.12. 2013 г. Прекратяване: 31.03. 2020 г.	200383935	РС "Странджа"	язовир в местността "Аланлъка" в землището на село Странджа, община Болярово, област Ямбол, ЕКАТТЕ 69674
4. "ФИШ ТРЕЙД 77" ЕООД	30.04. 2019 г. Непрекратено	204433264	РС "Борева кория"	язовир с № 000161 в местността "Борева кория" по КВС на с. Попово, обл. Ямбол, ЕКАТТЕ 57652, общ. Болярово
5. "Язовири" ЕООД	17.09. 2021 г. Непрекратено	206207082	Садкова инсталация - язовир "Малко Шарково"	Акватория от язовир "Малко Шарково" в землищата на селата Малко Шарково, Воден и Горска поляна,

Данни: от ИАРА

Както е видно от таблицата, на територията на Община Болярово са осъществявали дейност общо 5 рибовъдни стопанства. Две от тях са работили в продължение на 10 години и едно – 7 години, и са прекратили дейност. Две са действащите рибовъдни стопанства в общината към момента и те работят над 4 години.

В община Елхово:

Име на титуляра на регистрацията	Дата на регистрация / прекратяване	ЕИК	Рибовъдно стопанство	Местонахождение
1. "Агро Вик" ЕООД	03.08. 2009 г. Прекратено 23.10. 2013 г.	12852778 5	Садково стопанство "Бояново"	язовир в местност "Пладнището" в землището на с.Бояново , имот 000066, общ.Елхово, област Ямбол,ЕКАТТЕ 06001
2. "Профитера" ООД	19.06. 2012 г. Прекратено 24.02. 2020 г.	20088972 6	РС "Профитера"	имот № 27382.62.106 и № 27382.62.107 в имот № 038017 в землището на гр. Елхово, обл. Ямбол, ЕКАТТЕ 21542
3. "МАРТИ 2203" ЕООД	21.01. 2013 г. Прекратено 20.05. 2019 г.	20188142 6	РС "Трънково"	язовир "Трънково" - поземлен имот с идентификатор 73328.35.22, с номер по предходен план 0.562 в землището на с. Трънково, общ. Елхово, обл. Ямбол
4. ЕТ "МИЛЕНА КАФЕДЖИЕВА 13"	14.02. 2013 г. 28.07. 2014 г.	20226779 0	РС "Горно кюше"	поземлен имот с идентификатор 27382.14.15, местност "Горно кюше" в землището на гр. Елхово
5. ЕТ "КЛАВДИЯ КАРАКУШЕВА 2012"	18.03. 2013 г. Прекратено 25.09. 2020 г.	20232865 6	РС "Пчела"	язовир "Пчела", представляващ имот № 000320 в землището на с. Пчела, местност "Хумата", общ. Елхово, обл. Ямбол, ЕКАТТЕ 58801
6. "А.Т.Е." ЕООД	28.08. 2013 г. Прекратено 09.03. 2023 г.	83817209 7	РС"Кирилово"	язовир "Кирилово", находящ се в землището на с. Кирилово, местност "Пожара", имот № 000170, ЕКАТТЕ 36909 , общ Елхово
7. "МАРГАРИТА" ЕООД	03.12. 2013 г. Прекратено 02.03. 2022 г.	12856267 2	РС"Караюг"	язовир в с. Борисово, имот № 000133, местност "Караюг", община Елхово, ЕКАТТЕ 05520

8. "МЕЛЕК 52" ЕООД	11.12. 2015 г. Прекратено 09.07. 2024 г.	20340714 9	РС "Раздел"	язовир "Раздел", представляващ земен имот с № 000216 в землището на с.Раздел, община Елхово, област Ямбол, ЕКАТТЕ 61738
9. ЕТ "КОМАНДИРА - ДОБРИ ГЕОРГИЕВ"	13.06.2016 г. Непрекратено	20288211 8	РС "Ставуст"	язовир "М.Манастир", поземлен имот №000288 с площ 70.333 дка, местност "Ставуст" в землището на с. М.Манастир, община Елхово, област Ямбол, ЕКАТТЕ 46904
10. "Сигнал" ЕООД	10.04.2018 г. Непрекратено	10756538 0	РС " Черния мост"	язовир "Стройно", поземлен имот №000012 с площ 134.487 дка, местност "Черния мост" в землището на с. Стройно, община Елхово, област Ямбол, ЕКАТТЕ 69883
11. "СТОЙКО ТАНАСОВИТЕ" ЕООД	01.02.2019 г. Непрекратено	20478211 5	РС "Бояново"	язовир "Бояново", № 000066, находящ се в местността "Пладнището" в землището на с. Бояново, общ. Елхово, ЕКАТТЕ 06001
12. РС ПРО СЕРВИЗ 2020 ЕООД	28.02.2024 г. Непрекратено	20622745 5	РС Кирилово	язовир Кирилово, представляващ поземлен имот с идентификатор 36909.63.1, с. Кирилово, общ. Елхово, обл. Ямбол

Данни: от ИАРА

Информацията показва значителен опит в „синята икономика“ на територията на Община Елхово, като през последните 20 години дейност са осъществявали общо 12 рибовъдни стопанства. От тях 8 рибовъдни стопанства са прекратили дейност, като 6 от тях са работили над 8 години. Към момента на територията на община Елхово има действащи 4 рибовъдни стопанства и 3 от тях осъществяват дейност в синята икономика повече от 5 години.

В община Тополовград:

Име на титуляра на регистрацията	Дата на регистрация / прекратяване	ЕИК	Рибовъдно стопанство	Местонахождение
1. Христо Петков Христов	05.11. 2009 г. Прекратено 19.01.2012 г.		РС "Топузови ливади"	язовир "Топузови ливади", в имот №000092 в землището на с. Орлов дол, в имот №000558 в землището на с. Светлина, община Тополовград, обл. Хасково, ЕКАТТЕ 53895, 65588

2. ЕТ "Димитър Керемидчиев"	07.09. 2011 г. Непрекратено	201506821	РС "Княжево"	язовир "Княжево", в имот №000211, в землището на с. Синапово и в имот №001016, в землището на с. К.П.Войвода, община Тополовград, обл. Хасково, ЕКАТТЕ 66478, 24013
3. "ДЕАР ФИШ - 2012" ЕООД	28.11. 2012 г. Прекратено 23.03. 2023 г.	201967989	РС "Ясена"	язовир "Ясена" в имот №000053 в землището на с. Орешник, община Тополовград, обл. Хасково, ЕКАТТЕ 53802
4. "НИКИ ФИШ" ЕООД	05.09. 2013 г. Непрекратено	202465434	РС "Топузови ливади"	язовир "Топузови ливади", в имот № 000092 в землището на с. Орлов дол с ЕКАТТЕ 53895, и имот № 000558 в землището на с. Светлина с ЕКАТТЕ 65588, община Тополовград, обл. Хасково
5. "Атанасови Мастейра Груп" ЕООД	16.09. 2015 г. Прекратено 06.08. 2024 г.	201655555	РС "Папура"	язовир м. "Папура" с площ 28.08 дка, представляващ имот №000314, ЕКАТТЕ 77325, с.Хлябово, Община Тополовград , обл. Хасково
6. "ЕКОЛЕС 1" ЕООД	12.07. 2018 г. Непрекратено	202167434	РС "Куруджа дере"	поземлен имот № 00214 в землището на село Синапово, местност Куруджа дере, общ. Тополовград, ЕКАТТЕ 66487

Данни: от ИАРА

Както е видно от таблицата, на територията на Община Тополовград са осъществявали дейност общо 6 рибовъдни стопанства. Три от тях са прекратили дейност, като 2 са осъществявали дейност в продължение на над 8 години. Три са действащите рибовъдни стопанства в общината към момента, две от тях работят повече от 10 години, и едно – 7 години.

За територията на МИРГ – Болярово – Елхово – Тополовград може да се обобщи наличието на опит и традиции в производството на аквакултури в продължение на над 15 години. През годините, поради различни причини - реформи в собствеността на язовирите, икономически и социални фактори, негативното влияние на климатичните промени – засушавания, наводнения, намаляване на нивото на водата във естествените водоеми, една част от рибовъдните стопанства са с прекратена дейност, и все пак – натрупаният опит е налице.

В рибарската територия работят 16 души на пълен работен ден в сектора на рибарството и/или аквакултури.

Съгласно информация от ИАРА, през последните години на територията на МИРГ – Болярово – Елхово – Тополовград производството на риба за консумация и зарибителен материал (в кг.) е следното:

Производство на риба за консумация и зарибителен материал на територията на МИРГ – Болярово – Елхово – Тополовград (в кг.)

Години	Производство	кг.	Кг общо
--------	--------------	-----	---------

2010	Общо риба за консумация и зарибителен материал		5100
2011	Общо риба за консумация и зарибителен материал		72574
2012	Общо риба за консумация и зарибителен материал		6000
2013	Общо риба за консумация и зарибителен материал		138385
2014	Общо риба за консумация и зарибителен материал		33327
2015	Общо риба за консумация и зарибителен материал		42508
2016	Общо риба за консумация и зарибителен материал		100991
2017	Общо риба за консумация и зарибителен материал		378890
2018	Общо риба за консумация и зарибителен материал		336804
2019	Риба за консумация	279702	354392
	Зарибителен материал	74690	
2020	Риба за консумация	245760	245760
2021	Риба за консумация	104640	345799
	Зарибителен материал	241159	
2022	Риба за консумация	14550	176468
	Зарибителен материал	161918	
2023	Риба за консумация	55100	110949
	Зарибителен материал	55849	

Производството на риба за консумация и зарибителен материал на територията на МИРГ – Болярово – Елхово – Тополовград е представено на графика по-долу:

Търговия с риба и рибни продукти на територията на МИРГ – Болярово – Елхово - Тополовград

Община	Брой стопански обект на дребно, които предлагат риба и рибни продукти
Община Болярово	27
Община Елхово	84
Община Тополовград	17
Всичко	128

На територията има голям брой язовири, които са предпоставка за развитието на „синята икономика“ с производството на аквакултури:

Община	Брой язовири
Община Болярово	94
Община Елхово	98
Община Тополовград	146
Всичко	348

На територията е развит и любителския риболов, който, макар и да не е част от сектора на аквакултурите, допринася за запазване и развитие на традициите в тази сфера. По данни на ИАРА издадените билети за любителски риболов на територията показват сравнително стабилен интерес.

Издадени билети за любителски риболов за периода 2016 – 2024 г. (данни от ИАРА)

Година	Тип билет	Община Болярово	Община Елхово	Община Тополовград	МИРГ - Болярово - Елхово - Тополовград
2024	Общ брой билети Към 29.11.2024 г.	111	878	389	1378
	Стандартен	29	193	126	
	За членове на сдруженията	56	491	166	
	За лица по чл. 23	8	29	39	
	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	9	96	36	
	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	13	2	
	Безплатен за хора с увреждания	7	30	13	
	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	26	7	
	Дубликати				
2023	Общ брой билети	131	1037	460	1628
	Стандартен	34	228	149	
	За членове на сдруженията	66	580	196	
	За лица по чл. 23	9	34	46	
	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	11	113	43	
	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	15	2	
	Безплатен за хора с увреждания	8	35	15	
	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	31	8	
	Дубликати	0	0	0	
2022	Общ брой билети	125	990	439	1554
	Стандартен	33	218	142	
	За членове на сдруженията	63	554	187	
	За лица по чл. 23	9	33	44	
	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	10	108	41	
	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	15	2	
	Безплатен за хора с увреждания	8	34	15	
	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	29	8	
	Дубликати	0	0	0	
2021	Общ брой билети	120	946	419	1485
	Стандартен	31	208	136	
	За членове на сдруженията	60	529	179	
	За лица по чл. 23	9	31	42	

	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	10	103	39	
	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	14	2	
	Безплатен за хора с увреждания	8	32	14	
	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	28	8	
	Дубликати	0	0	0	
2020	Общ брой билети	129	1021	452	1602
	Стандартен	34	224	146	
	За членове на сдруженията	65	571	193	
	За лица по чл. 23	9	34	45	
	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	10	112	42	
	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	15	2	
	Безплатен за хора с увреждания	8	35	15	
	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	30	8	
	Дубликати	0	0	0	
2019	Общ брой билети	125	989	438	1552
	Стандартен	33	217	142	
	За членове на сдруженията	63	553	187	
	За лица по чл. 23	9	33	44	
	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	10	108	41	
	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	15	2	
	Безплатен за хора с увреждания	8	34	15	
	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	29	8	
	Дубликати	0	0	0	
2018	Общ брой билети	120	949	421	1490
	Стандартен	31	209	136	
	За членове на сдруженията	61	531	180	
	За лица по чл. 23	9	31	42	
	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	10	104	39	
	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	14	2	
	Безплатен за хора с увреждания	8	32	14	
	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	28	8	
	Дубликати	0	0	0	
2017	Общ брой билети	113	893	395	1401
	Стандартен	29	196	128	
	За членове на сдруженията	57	499	169	
	За лица по чл. 23	8	29	40	
	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	9	98	37	
	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	13	2	
	Безплатен за хора с увреждания	7	30	13	

	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	26	7	
	Дубликати	0	0	0	
2016	Общ брой билети	113	890	394	1397
	Стандартен	29	196	128	
	За членове на сдруженията	57	498	168	
	За лица по чл. 23	8	29	40	
	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	9	97	37	
	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	13	2	
	Безплатен за хора с увреждания	7	30	13	
	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	26	7	
	Дубликати	0	0	0	

Предвид планираната подкрепа в настоящата стратегия за ВОМР за диверсификация на производството на аквакултури на територията на МИРГ – Болярово – Елхово – Тополовград (Дейност 1.1.1) чрез включване на допълнителни дейности към основното производство като спортен риболов, риболовен туризъм, ресторантьорство, търговски дейности, обособяване на места за къмпингуване дегустации, образователни дейности др., традициите в любителския риболов, ще доведат до синергиен ефект.

1.4 Описание на наличните дейности в сектори от устойчивата синя икономика¹ на територията на МИРГ (Подробно се описват дейностите, секторите, в които попадат и локацията им на ниво общини)

Секторът Рибарство и аквакултури не е с определяща тежест за икономиката на територията на общините Болярово, Елхово и Тополовград, но е с дълбоки традиции, поради благоприятните климатични и хидрологични условия – естествени води – голяма част от реките и техните притоци, които текат на територията на МИРГ-а, са част от водосборния басейн на третата по големина река в България – Тунджа и множество язовири и е от важно социално-икономическо значение за района и е с потенциал за бъдещо устойчиво развитие

По данни на ИАРА през последните години на територията на МИРГ – Болярово – Елхово – Тополовград са осъществявали дейност общо 21 рибовъдни стопанства, които са осигурявали заетост и препитание на много от местните жители.

По данни от **Регистър на активните рибовъдни стопанства към 31.03.2025 г. на ИАРА** на територията на МИРГ – Болярово – Елхово от общо 20 регистрирани рибовъдни стопанства, 9 рибовъдни стопанства са активни и разпределени във всяка от трите общини.

Разпределението на рибовъдните стопанства по общини е както следва:

В община Болярово: Регистър на активните рибовъдни стопанства към 31.03.2025 г.

Титуляр - име	Номер на УРОР	Дата на издаване	ЕИК	Наименование	Местонахождение
"Язовири" ЕООД	27 4 00062	17.9.2021	206207082	Садкова инсталация - язовир	Акватория от язовир "Малко Шарково" в землищата на селата

				"Малко Шарково"	Малко Шарково, Воден и Горска поляна, ЕКАТТЕ 46704, общ. Болярново, обл. Ямбол
"ФИШ ТРЕЙД 77" ЕООД	27 4 00059	30.4.2019	204433264	РС "Борева кория"	язовир с № 000161 в местността "Борева кория" по КВС на с. Попово, общ. Болярново, обл. Ямбол, ЕКАТТЕ 57652

Данни: от ИАРА

Данните от ИАРА показват, че на територията на Община Болярново през годините са осъществявали дейност общо 5 рибовъдни стопанства.. Две са действащите рибовъдни стопанства в общината към момента и те работят над 4 години.

В община Елхово: Регистър на активните рибовъдни стопанства към 31.03.2025 г.

Титуляр - име	Номер на УРОР	Дата на издаване	ЕИК	Наименование	Местонахождение
РС ПРО СЕРВИЗ 2020 ЕООД	27 4 00066	28.2.2024	206227455	РС Кирилово	язовир Кирилово, представляващ поземлен имот с идентификатор 36909.63.1 по КККР на с. Кирилово, общ. Елхово, обл. Ямбол
"СТОЙКО ТАНАСОВИТЕ" ЕООД	27 4 00057	1.2.2019	204782115	РС "Бояново"	язовир "Бояново", № 000066, находящ се в местността "Пладнището" в землището на с. Бояново, общ. Елхово, ЕКАТТЕ 06001
"Сигнал" ЕООД	27 4 00053	10.4.2018	107565380	РС "Черния мост"	язовир "Стройно", поземлен имот №000012 с площ 134.487 дка, местност "Черния мост" в землището на с. Стройно, община Елхово, област Ямбол, ЕКАТТЕ 69883
ЕТ "КОМАНДИРА - ДОБРИ ГЕОРГИЕВ"	27 4 00048	13.6.2016	202882118	РС "Ставуст"	язовир "М.Манастир", поземлен имот №000288 с

площ 70.333 дка,
местност "Ставуст"
в землището на с.
М.Манастир,
община Елхово,
област Ямбол,
ЕКАТТЕ 46904

Данни: от ИАРА

Информацията показва значителен опит в „синята икономика“ на територията на Община Елхово, Към момента на територията на община Елхово има действащи 4 рибовъдни стопанства и 3 от тях осъществяват дейност в синята икономика повече от 5 години.

В община Тополовград: Регистър на активните рибовъдни стопанства към 31.03.2025 г.

Титуляр - име	Номер на УРОР	Дата на издаване	ЕИК	Наименование	Местонахождение
"ЕКОЛЕС 1" ЕООД	25 4 00057	12.7.2018	202167434	РС "Куруджа дере"	поземлен имот № 00214 в землището на село Синапово, местност Куруджа дере, общ. Тополовград, ЕКАТТЕ 66487
"НИКИ ФИШ" ЕООД	25 4 00028	5.9.2013	202465434	РС "Топузови ливади"	язовир "Топузови ливади", в имот № 000092 в землището на с. Орлов дол с ЕКАТТЕ 53895, и имот № 000558 в землището на с. Светлина с ЕКАТТЕ 65588, община Тополовград, обл. Хасково
ЕТ "Димитър Керемидчиев"	25 4 00013	7.9.2011	201506821	РС "Княжево"	язовир "Княжево", в имот №000211, в землището на с. Синапово и в имот №001016, в землището на с. К.П.Войвода, община Тополовград, обл. Хасково, ЕКАТТЕ 66478, 24013

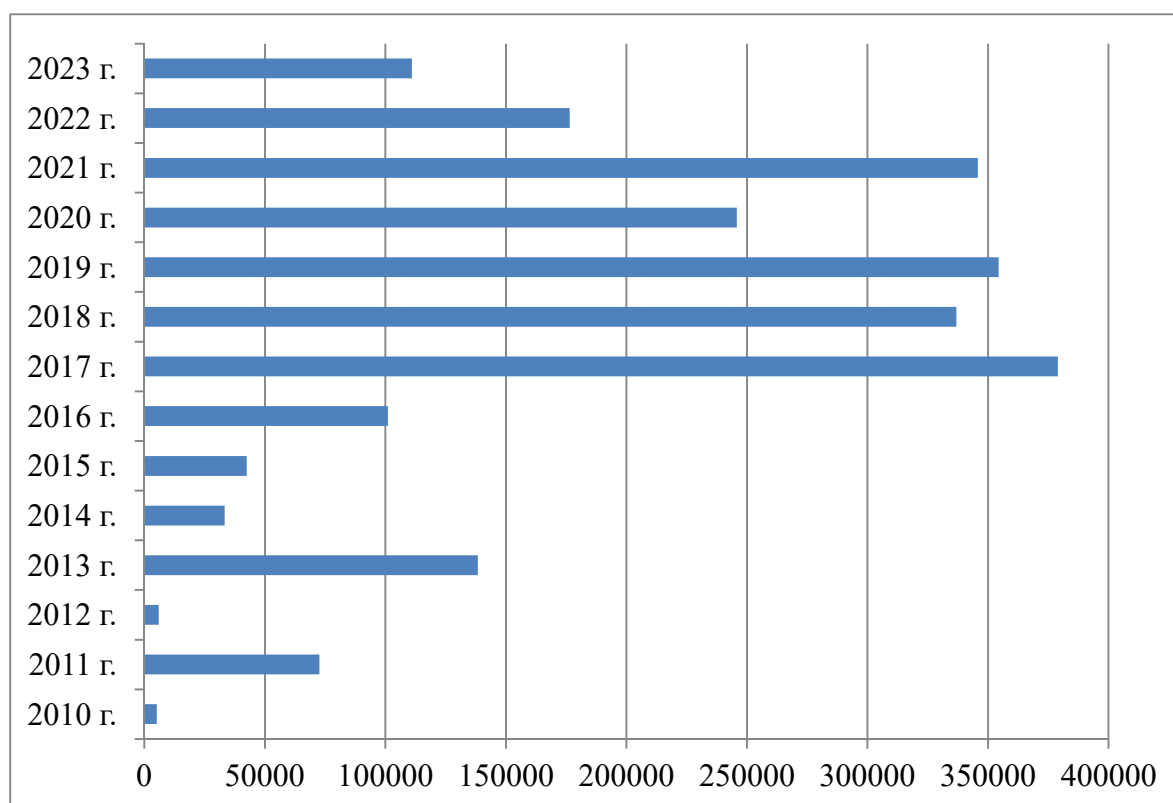
Данни: от ИАРА

Според данните от ИАРА, на територията на Община Тополовград са осъществявали дейност общо 6 рибовъдни стопанства. Три са действащите рибовъдни стопанства в общината към момента, две от тях работят повече от 10 години, и едно – 7 години.

Съгласно информация от ИАРА, през последните години на територията на МИРГ – Болярово – Елхово – Тополовград производството на риба за консумация и зарибителен материал (в кг.) е следното:

Производството на риба за консумация и зарибителен материал на територията на МИРГ – Болярово – Елхово – Тополовград е представено на графика по-долу:

Графика. Производство на риба за консумация и зарибителен материал на територията на МИРГ – Болярово – Елхово – Тополовград

На територията е развит и любителския риболов, който, макар и да не е част от сектора на аквакултурите, допринася за запазване и развитие на традициите в тази сфера. По данни на ИАРА издадените билети за любителски риболов на територията показват сравнително стабилен интерес.

Издадени билети за любителски риболов за периода 2016 – 2024 г. (данни от ИАРА)

Година	Тип билет	Община Болярово	Община Елхово	Община Тополовград	МИРГ - Болярово - Елхово - Тополовград
2024	Общ брой билети Към 29.11.2024 г.	111	878	389	1378
	Стандартен	29	193	126	
	За членове на сдруженията	56	491	166	
	За лица по чл. 23	8	29	39	
	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	9	96	36	

	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	13	2	
	Безплатен за хора с увреждания	7	30	13	
	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	26	7	
	Дубликати				
2023	Общ брой билети	131	1037	460	1628
	Стандартен	34	228	149	
	За членове на сдруженията	66	580	196	
	За лица по чл. 23	9	34	46	
	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	11	113	43	
	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	15	2	
	Безплатен за хора с увреждания	8	35	15	
	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	31	8	
	Дубликати	0	0	0	
2022	Общ брой билети	125	990	439	1554
	Стандартен	33	218	142	
	За членове на сдруженията	63	554	187	
	За лица по чл. 23	9	33	44	
	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	10	108	41	
	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	15	2	
	Безплатен за хора с увреждания	8	34	15	
	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	29	8	
	Дубликати	0	0	0	
2021	Общ брой билети	120	946	419	1485
	Стандартен	31	208	136	
	За членове на сдруженията	60	529	179	
	За лица по чл. 23	9	31	42	
	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	10	103	39	
	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	14	2	
	Безплатен за хора с увреждания	8	32	14	
	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	28	8	
	Дубликати	0	0	0	
2020	Общ брой билети	129	1021	452	1602
	Стандартен	34	224	146	
	За членове на сдруженията	65	571	193	
	За лица по чл. 23	9	34	45	
	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	10	112	42	
	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	15	2	
	Безплатен за хора с увреждания	8	35	15	
	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	30	8	

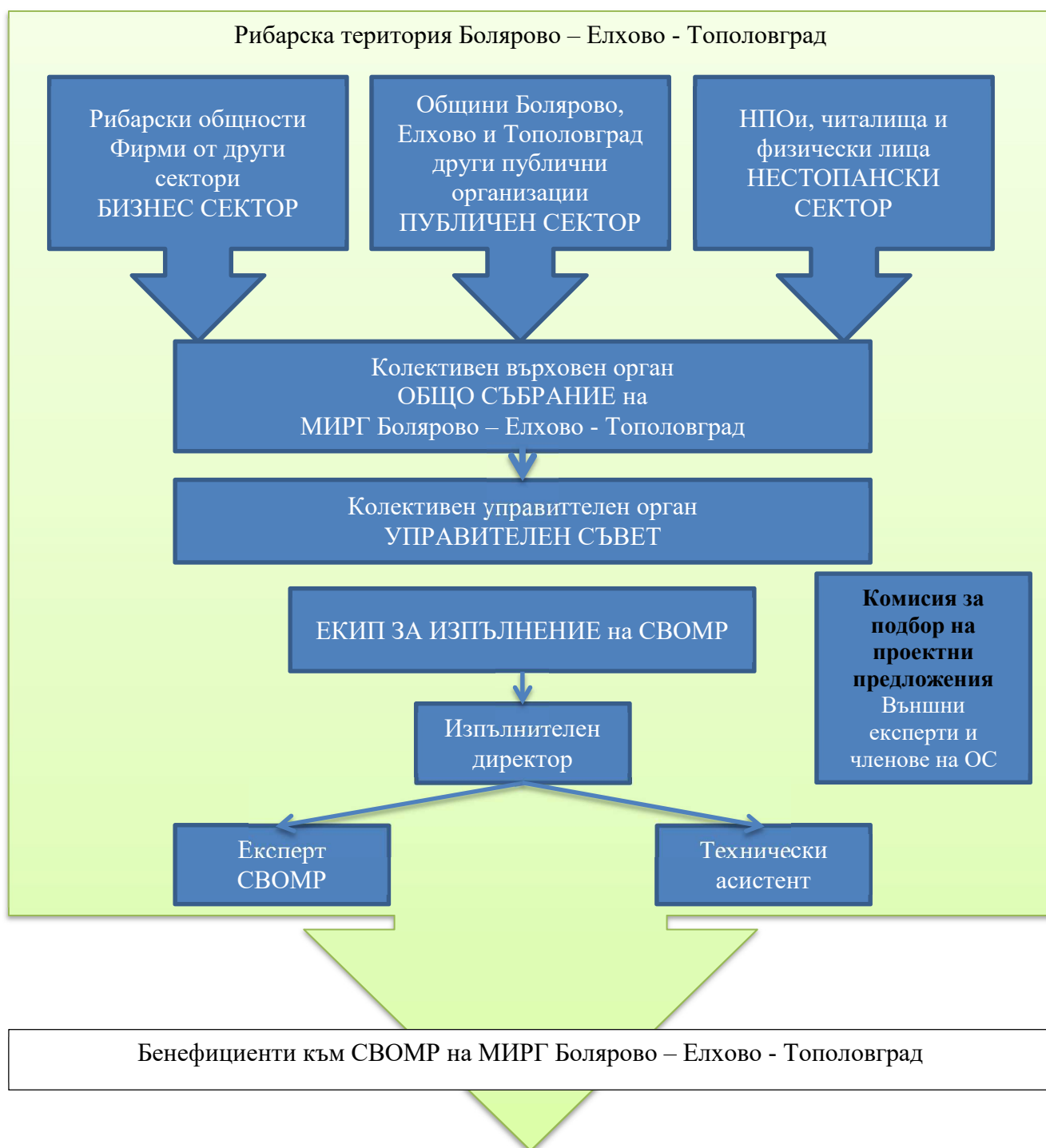
	Дубликати	0	0	0	
2019	Общ брой билети	125	989	438	1552
	Стандартен	33	217	142	
	За членове на сдруженията	63	553	187	
	За лица по чл. 23	9	33	44	
	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	10	108	41	
	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	15	2	
	Безплатен за хора с увреждания	8	34	15	
	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	29	8	
	Дубликати	0	0	0	
2018	Общ брой билети	120	949	421	1490
	Стандартен	31	209	136	
	За членове на сдруженията	61	531	180	
	За лица по чл. 23	9	31	42	
	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	10	104	39	
	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	14	2	
	Безплатен за хора с увреждания	8	32	14	
	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	28	8	
	Дубликати	0	0	0	
2017	Общ брой билети	113	893	395	1401
	Стандартен	29	196	128	
	За членове на сдруженията	57	499	169	
	За лица по чл. 23	8	29	40	
	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	9	98	37	
	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	13	2	
	Безплатен за хора с увреждания	7	30	13	
	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	26	7	
	Дубликати	0	0	0	
2016	Общ брой билети	113	890	394	1397
	Стандартен	29	196	128	
	За членове на сдруженията	57	498	168	
	За лица по чл. 23	8	29	40	
	За лица по чл. 23, членуващи в сдружения	9	97	37	
	Безплатен за деца под 14-годишна възраст	1	13	2	
	Безплатен за хора с увреждания	7	30	13	
	За лица между 14 и 18-годишна възраст	1	26	7	
	Дубликати	0	0	0	

Предвид планираната подкрепа в настоящата стратегия за ВОМР за диверсификация на производството на аквакултури на територията на МИРГ – Болярово – Елхово – Тополовград (Дейност 1.1.1) чрез включване на допълнителни дейности към основното производство като спортен

риболов, риболовен туризъм, ресторантьорство, търговски дейности, обособяване на места за къмпингуване дегустации, образователни дейности др., традициите в любителския риболов, ще доведат до синергиен ефект.

1.5 Организационна структура (схема) и механизъм на вземане на решения на МИРГ. Предприети действия за привличане на съответните партньори във връзка с подготовката на стратегията и ролята на тези партньори в изпълнението, мониторинга и оценката на стратегията. Описание на процеса на участие на местните общности в разработването на стратегията. Капацитет на местната инициативна рибарска група да изпълни стратегията за ВОМР.

Организационна структура на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград (схема)

Механизъм за вземане на решения

МИРГ БОЛЯРОВО-ЕЛХОВО-ТОПОЛОВГРАД е юридическо лице с нестопанска цел за осъществяване на дейност в ОБЩЕСТВЕНА ПОЛЗА по смисъла на Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ) и подлежащо на регистрация по реда на същия закон. Сдружението е независима и доброволна организация на представителна местната власт, стопанския и неправителствен сектор от територията на общините Болярово, Елхово и Тополовград, създадена като публично-частно партньорство.

Функционирането и управлението на МИРГ БОЛЯРОВО-ЕЛХОВО-ТОПОЛОВГРАД и механизма на вземане на решения са в съответствие с **Устава на Сдружението, съгласно компетенциите на органите на управление на МИРГ – управителни - Общо събрание, Управителен съвет, Председател на УС и Изпълнителният директор.**

ОБЩО СЪБРАНИЕ

Общото събрание на сдружението се състои от 13 членове - юридически лица и дееспособни физически лица, които желаят да допринесат за постигане целите на СДРУЖЕНИЕТО, със седалище и адрес на управление, съответно постоянен адрес на територията на общините Болярово, Елхово и Тополовград.

Компетенциите на Общото събрание съгл. Чл.21 от Устава са: изменя и допълва Устава; приема правилник за извършване и отчитане на дейността си, декларации и други вътрешни актове; взема решение за създаване на други колективни образувания (комисии и др.); взема решение за откриване и закриване на клонове; взема решение за участие в други организации; взема решение за преобразуване или прекратяване на СДРУЖЕНИЕТО; приема основните насоки и програмата за дейността на СДРУЖЕНИЕТО; приема бюджета на СДРУЖЕНИЕТО; приема отчета за дейността на Управителния съвет; отменя решенията на другите органи на СДРУЖЕНИЕТО, които противоречат на закона, Устава или други вътрешни актове, регламентиращи дейността на СДРУЖЕНИЕТО; взема решения по всички други въпроси, поставени в негова компетентност от закона или настоящия Устав.

УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ

Управителният съвет се състои от 7 лица, с постоянен адрес на територията на общините Болярово, Елхово и Тополовград.

Съгласно чл. 35. Управителният съвет: управлява СДРУЖЕНИЕТО и определя обема на представителната власт на отделни негови членове; ръководи дейността на МИРГ БОЛЯРОВО, ЕЛХОВО И ТОПОЛОВГРАД, когато не заседава Общото събрание, като осигурява изпълнението на решенията на Общото събрание; разпорежда се с имуществото на СДРУЖЕНИЕТО при спазване изискванията на този Устав; подготвя и внася в Общото събрание проект за бюджет; подготвя и внася в Общото събрание отчет за дейността на СДРУЖЕНИЕТО; определя реда и организира извършването на дейността на СДРУЖЕНИЕТО, включително тази в обществена полза и носи отговорност за това; отговаря за процеса на подготовка и последващо управление на Стратегията за ВОМР на територията на общините Болярово, Елхово и Тополовград.

Управителният съвет приема организационно-управленската структура, реда за назначаване и освобождаване на персонала, правилата за работната заплата и други вътрешни правила на СДРУЖЕНИЕТО.

Председателят на Управителния съвет се избира от членовете на Управителния съвет и има следните правомощия: свиква и ръководи заседанията на Управителния съвет; представлява МИРГ БОЛЯРОВО, ЕЛХОВО И ТОПОЛОВГРАД пред трети лица, пред държавните органи,

пред другите обществени организации, както и пред международни органи и организации; сключва национални и международни договори от името на МИРГ БОЛЯРОВО, ЕЛХОВО И ТОПОЛОВГРАД във връзка с изпълнението на задачите на СДРУЖЕНИЕТО; сключва предварителни споразумения и трудови договори, както и други договори с персонал и експерти, ангажирани в структурните звена на МИРГ БОЛЯРОВО, ЕЛХОВО И ТОПОЛОВГРАД; изготвя длъжностни характеристики на персонала и експертите; и изпълнява и други функции, възложени му от Общото събрание или Управителния съвет, които не са изключително в тяхната компетентност.

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР: по решение на Управителния съвет на СДРУЖЕНИЕТО, председателят може да назначи изпълнителен директор, който да осъществява оперативната дейност по прилагане на стратегията за Водено от общностите местно развитие /ВОМР/ по Програма за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027.

Предприети действия за привличане на съответните партньори във връзка с подготовката на стратегията и ролята на тези партньори в изпълнението, мониторинга и оценката на стратегията. Описание на процеса на участие на местните общности в разработването на стратегията.

С цел да бъде предоставена информация на заинтересованите лица за проекта, както и за процеса на разработване на Стратегия за водено от общностите местно развитие на Местната инициативна рибарска група бяха организирани 3 **информационни събития на 15 октомври 2024 г.:**

- в гр. Болярово от 11,00 часа в залата на общински съвет-Болярово, пл.,„Девети септември“ №4
- в гр. Елхово от 13,00 часа в залата на общински Елхово, ул. „Търговска“ № 13
- в гр. Тополовград от 15,00 часа в залата на общински съвет Тополовград, пл. „Освобождение“ №1, ет.3

В трите информационни събития участваха общо 62 души от рибарската територия от трите сектора – 14 представителя на местния бизнес, вкл. рибарски, 10 представители на НПО, 15 граждани/физически лица, 18 представители на публичния сектор, 5 представители на медии, На 30.10.2024г. на територията на трите общини- Болярово, Елхово и Тополовград се проведе обучение, насочено към заинтересованите лица по проект „Учредяване на Местна инициативна рибарска група Болярово-Елхово-Тополовград“ и подготовка на Стратегия за ВОМР“, финансиран по процедура за подбор на проекти BG14MFPR001-3.001- „Изграждане на капацитет и подготвителни действия в подкрепа на разработването и бъдещото изпълнение на стратегиите за ВОМР“, Програма за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г., финансирана от Европейски фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (2021-2027 г.).

Обхванати бяха представители на местните власти, бизнеса, нестопанския сектор и заинтересовани граждани с цел повишаване на познанията им за подхода Водено от общностите местно развитие (ВОМР), възможностите за финансиране по линия на Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА), както и с методологията за разработване на стратегии за развитие на местни общности. Обучаваните лица получиха основни знания и практически умения за това какво представлява ВОМР и как функционира, ролята на местните рибарски инициативни групи (МИРГ) в процеса на местното развитие, както и принципите на децентрализираното вземане на решения и участие на местната общност. Участниците получиха и информация за възможностите, които предоставя Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА) и видовете проекти,

които могат да бъдат финансирани, както и примери за успешни инициативи, подкрепени вече от ЕФМДРА.

Чрез проведените обучения общо 33 представители на местните общности от рибарската територия подобриха своите знания, от тях 13 представители на частния бизнес, 9 - на НПО, 2 физически лица, 8 – от публичния сектор, 2 медии.

Участието на местната рибарска общност, представители на свързаните сектори, местния бизнес, неправителствените организации и гражданите е от решаващо значение за подготвянето на Стратегията, която трябва да бъде ефективна и приложима за региона и наистина да отговаря на нуждите и приоритетите на общността в трите общини. С цел ангажиране на местната общност и всички заинтересовани страни в процеса на разработване на Стратегията за Местна инициативна рибарска група Болярово-Елхово-Тополовград (МИРГ) **бяха организирани 3 идентични срещи на 12.11.2024 /Вторник/ в общините Болярово, Елхово и Тополовград.** Идеите и мненията, получени по време на срещите, допринесоха за създаването на стратегия, който да подпомага устойчивото развитие на рибарския сектор и свързаните с него дейности. Срещи осигуриха платформа за споделяне на мнения, идеи и предложения, които бяха използвани за формулирането на устойчива и реалистична Стратегия, съобразена с нуждите на региона и приоритетите на неговите жители.

- 09:00 в град БОЛЯРОВО
- 11:00 в град ЕЛХОВО
- 13:00 в град ТОПОЛОВГРАД

В срещите за консултиране с местните общности участваха: 11 представители на бизнеса, 8 – на НПО, 5 физически лица, 9 – от публичния сектор.

Беше организирана поредица от срещи - **обществено обсъждане** - с местната общественост на трите общини, за да се представи подготвената вече **Стратегията за водено от общностите местно развитие в областта на рибарството и аквакултурите**. Стратегията е резултат от проведени обучения и поредица от информационни срещи с местната общественост от общините Болярово, Елхово и Тополовград. По време на тези събития бяха обсъдени нуждите, предизвикателствата и възможностите за развитие на рибарските и свързаните с тях дейности в региона. Беше представен и дискутиран Проект на Стратегия, за да може максимално точно да отрази реалните нужди на местната общност и да послужи за ефективно развитие на рибарството и свързаните дейности в региона.

Бяха **организирани 3 идентични срещи на 22.11.2024 /Петък/, в общините Болярово, Елхово и Тополовград,** с цел ангажиране на местната общност и всички заинтересовани страни в процеса на финализиране на Стратегията за Местна инициативна рибарска група Болярово-Елхово-Тополовград (МИРГ).

- 09:00 в град БОЛЯРОВО
- 11:00 в град ЕЛХОВО
- 13:00 в град ТОПОЛОВГРАД

В общественото обсъждане участваха представители на трите сектора: 8 от бизнеса, 18 от публичния сектор, 7 представители на НПО и 4 физически лица.

В процеса на подготовка на стратегията на всеки от трите сектора на местната общност е предоставена информация, представяща стратегическата рамка посредством наличните на територията информационни канали – интернет страници на трите общини, интернет страница на МИРГ, интернет издания на местни медии, съобщения в местните медии – радио и

телевизионни, и печатни издания; разпространение на информационни материали и др. Проект на стратегията е публикуван на интернет страницата на МИРГ, което даде възможност за обсъждане на местната общност.

В обобщение при подготовка на Стратегията участие са взели 166 представители на трите основни сектора – публичен, стопански и нестопански в проведените общо 12 събития - обучения, срещи за консултации с местната общност и обществени обсъждания.

На 27.11.2024 г. в град Болярово се състоя учредителното събрание на Местната инициативна рибарска група „Болярово-Елхово-Тополовград“.

Управителният съвет се състои от 7 члена, **3 представители на публичен сектор, 2 частния сектор, 1 НПО, 1 физическо лице**

1. Нина Кръстева Терзиева, представляваща Община Болярово, БУЛСТАТ 000970051
2. Господин Динков Брайков, представляващ Община Елхово, БУЛСТАТ 000970165
3. Хараламби Сегов Мочев, представляващ Община Тополовград, БУЛСТАТ 000970464
4. Иван Георгиев Ставрев, представляващ ЕТ Ивайла- Иван Ставрев, ЕИК 203709489
5. Райна Атанасова Зотова, представляваща Читалище „Св.Св. Кирил и Методий-1894“, град Тополовград, ЕИК 000962752
6. Стоян Росенов Желязков, град Елхово, ул. „Трети март“ № 106, ЕГН: 7510209067
7. Александър Нивелинов Кондов, представляващ Елхово Мес ЕООД, ЕИК 203755255

Общото събрание се състои от 13 члена - 3 публичен сектор, 3 НПО, 2 физически лица, 5 частен сектор

1. ОБЩИНА БОЛЯРОВО, БУЛСТАТ 000970051, представлявана от заместник-кмета Нина Кръстева Терзиева;
2. ОБЩИНА ЕЛХОВО, БУЛСТАТ 000970165, представлявана от заместник-кмета Господин Динков Брайков
3. ОБЩИНА ТОПОЛОВГРАД, БУЛСТАТ 000970464, представлявана от заместник-кмета Хараламби Сегов Мочев
4. Ловно-рибарско сдружение “Странджа” – гр. Болярово, ЕИК 128522304 , представлявано от Николай Стоянов Вълчев.
5. Стоян Росенов Желязков, гр. Елхово, ул. Трети март 106.
6. Читалище „Св. Св. Кирил и Методий-1894“, ЕИК 000962752, град Тополовград, представлявано от Райна Атанасова Зотова
7. Галина Първанова Симова, с постоянен адрес: гр. Тополовград
8. ЕТ Ивайла – Иван Ставрев, ЕИК 203709489, със седалище и адрес на управление: град Болярово, ул. „Граничарска 4Б“ , представлявано от Иван Георгиев Ставрев
9. Рибно стопанство-75 ЕООД, ЕИК: 204568529 със седалище и адрес на управление: град Елхово, представлявано от Стоян Росенов Желязков
10. ЗП Стефан Динков Стефанов, ЕИК: 180006055, адрес на управление: гр. Тополовград
11. „Елхово Мес“ ЕООД, ЕИК 203755255 със седалище и адрес на управление: град Елхово, представлявано от Александър Нивелинов Кондов
12. Църковно настоятелство на храм „Св. Димитър“, град Елхово с Булстат: 175887962, представлявано от ст. иконом Николай Гинчев Ключков

13. Дидекс Консулт ООД, ЕИК 200267400, представлявано от Димитър Валентинов Загорев,

Капацитет на местната инициативна рибарска група да изпълни стратегията за ВОМР.

Технически капацитет:

С оглед осигуряване на нормални условия за работа е поет ангажимент от Кмета на Община Болярово за осигуряване на самостоятелно работно помещение (офис) за дейността на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград в град Болярово. Офисът е оборудван за осъществяване на дейността, в това число принтер, оборудвани 2 работни места с техника и обзавеждане.

Административен капацитет:

МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград е новосъздадено сдружение с нестопанска цел. Административният капацитет се базира на опита и квалификацията на изпълнителното звено – изпълнителен директор и експерт. Управителния съвет, както и персонала на МИРГ, се състоят от висококвалифицирани хора с опит в разработване, изпълнение и управление на проекти, финансирани от ЕС и международни финансиращи органи.

Предложеният изпълнителен директор, е висококвалифициран и има значителен опит в сферата на общата селскостопанска политика, развитието на селските райони, рибарство и аквакултури, биологично разнообразие, европейски схеми за качество, международни споразумения на Европейския съюз.

Експертът, който се предлага, има значителен опит в разработване много проекти и изпълнение на 8 проекта, финансирани със средства от ЕС, както и опит в прилагането на подхода ВОМР.

1.6 Екип по изпълнение на СВОМР, работно помещение и обезпечаване на работата на МИРГ.

За изпълнение на стратегията за ВОМР Местната инициативна рибарска група Болярово – Елхово – Тополовград осигурява:

- **За длъжността „Изпълнителен директор”** е предложено лице, притежаващо следните образование и опит:
Висше образование – магистър
Общ професионален опит – 15 години
Управленският опит на предложеното лице е 12 години - 15 месеца от тях като заместник-министър на земеделието, храните и горите и над 10 години като парламентарен съветник на членовете на Европейския парламент в сферата на общата селскостопанска политика, развитието на селските райони, рибарство и аквакултури, биологично разнообразие, европейски схеми за качество, международни споразумения на Европейския съюз.
- **За длъжността „Експерт по прилагане на Стратегия за ВОМР”** е предложено лице, притежаващо следните образование и опит:
Висше образование – магистър
Общ професионален опит – над 20 години
Опит в разработване много проекти и изпълнение на 8 проекта, финансирани със средства от ЕС. Опит в прилагането на подхода ВОМР както при оценката и избора на проекти за финансово подпомагане, така при подготовката на процедури за подбор на проектни предложения.
- **Офис за дейността на МИРГ:**

Сключен е предварителен договор с Община Болярово за наем на помещение със застроена площ от 35,46 кв.м., разположено на приземния етаж на Младежки дом гр.Болярово, с административен адрес: гр. Болярово, ул. „9-ти септември“ № 11. Офисът е оборудван с предоставено от Община Болярово оборудване и предоставяне на нефинансов принос към развитието на дейността на МИРГ. Съгласно Декларация от Кмета на община Болярово Христо Христов осигуреното оборудване и обзавеждане включва:

- Оборудването включва:
- Преносими компютри – 2 бр.
- Принтер – 1 бр.
- Скенер – 1 бр.
- Работни места, оборудвани с бюро и стол – 3 бр.
- Посетителски столове – 1 бр.

II. Анализи, свързани с прилагането на BOMP на територията на МИРГ, SWOT анализ и изведени нужди, потенциал за развитие на рибарската територия. *(анализ на територията, анализ на състоянието на територията от гледна точка на силните и слабите страни, възможностите и заплахите и набелязване на потребностите/нужди, които трябва да бъдат посрещнати в съответната рибарска територия и които са от съществено значение за стратегията).*

2.1 Предизвикателства, научени уроци и предприети до настоящия момент мерки, които са актуални към момента на кандидатстване на територията на МИРГ

Рибарската територия Болярово – Елхово и Тополовград има потенциал за развитие, който би могъл да се използва по-ефективно за нейния просперитет.

Територията се намира в югоизточната част на страната, на север административната граница я отделя от територията на община Тунджа, на северозапад граничи с Общините Раднево и Гълъбово, на изток с община Средец, а на югозапад с Общините Харманли и Свиленград. Част от територията на МИРГ (границата между Общините Елхово и Тополовград) е разположена по поречието на р. Тунджа. Южната граница на територията на МИРГ "Болярово-Елхово-Тополовград" съвпада с държавната граница на страната с Р. Турция, и в малък участък има и граница с Гърция.

Предвид спецификата на територията – отдалечена от големите градски центрове, планинска и полупланинска, на границата с Р Турция, икономическото развитие търпи известни ограничения. Развитието на синята икономика, вкл. аквакултурите, осигуряват предпоставки за диверсификация на територията и допълнителни икономически дейности.

Ограниченията от периферността на местоположението на територията на МИРГ се преодоляват частично чрез Граничния контролно-пропускателен пункт, както и чрез изпълнението на общи проекти със съседните общини и общини от Р. Турция. Те са насочени към развитието на техническата, включително и транспортна инфраструктура, съвместни културни и стопански инициативи.

От друга страна, предимствата на местоположението са свързани с транспортната инфраструктура. От 2005 г. на територията на Община Елхово функционира граничен пункт между с. Лесово и с. Хамзабейли (България-Турция), който поема значителна част от трафика

между двете страни. Това и близостта с Гърция осигурява лесен достъп до други пазари. Освен това пътят на юг от гр. Елхово за с. Гранитово – с. Лесово – Турция, е част от стратегически важен транспортен коридор, чрез който на север през Ямбол и Старопланинските проходи се поддържат икономическите връзки със Североизточния и Северния региони и между Турция – България – Румъния по направлението на първокласен път I-7, като е осъществена и и връзка с АМ “Тракия”. През територията на МИРГ преминава важния път, свързващ долината на р. Марица при гр. Харманли с транспортен коридор № 9 и южното черноморско крайбрежие (Елхово – Болярово за Средец и Бургас) и най-голямото пристанище в страната – Пристанище Бургас.

Допълнителните предимства на територията се свързват с обстоятелството, че изолацията от активна антропогенизация е способствало запазването на естествения характер на природните системи и към настоящият момент територията на МИРГ “Болярово-Елхово-Тополовград” разполага с богат природен капитал, позволяващ развитие на биологично рибовъдство и земеделие.

Принадлежността на територията към ЮИР и ЮЦР и контактните гранични зони – междуобластна и международна, създават предпоставки за по-ефективно развитие на сътрудничеството, което следва да бъде подпомогнато от адекватна инфраструктура.

В същото време, има риск от засилване на неблагоприятните последици, свързани с отдалечеността на територия на МИРГ от областните центрове.

СЕКТОР „РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРИ“

Секторът Рибарство и аквакултури не е с определяща тежест за икономиката на територията на общините Болярово, Елхово и Тополовград, но е с дълбоки традиции, поради благоприятните климатични и хидрологични условия – естествени води – голяма част от реките и техните притоци, които текат на територията на МИРГ-а, са част от водосборния басейн на третата по големина река в България – Тунджа и множество язовири и е от важно социално-икономическо значение за района и е с потенциал за бъдещо устойчиво развитие.

По данни на ИАРА през последните години на територията на МИРГ – Болярово – Елхово – Тополовград са осъществявали дейност общо 21 рибовъдни стопанства, които са осигурявали заетост и препитание на много от местните жители.

По данни към 31.03.2025 г. на ИАРА на територията на МИРГ – Болярово – Елхово от общо 21 регистрирани рибовъдни стопанства, 9 рибовъдни стопанства са активни и разпределени във всяка от трите общини. На територията има дългогодишни традиции в производството на аквакултури, които създават стабилна основа и опит. Производството на аквакултури осигурява предпоставки за диверсификация на ниво територия на МИРГ – Болярово – Елхово - Тополовград чрез развитие на допълнителни икономически дейности. Рибарската общност, занимаваща се с аквакултури, е с положително отношение към опазване на водните екосистеми.

На територията съществуват подходящи водни ресурси за производство на аквакултури – язовири: общо 373 язовира, от които 18 държавна собственост, останалите 355 – общинска собственост. Разпределение по общини:

- 107 язовира в община Болярово, 1 държавен (яз. Малко Шарково – МЗХ) и 106 общински.
 - 32 от язовирите в община Болярово са определени за приоритетни и имат нужда от инвестиции за ремонт и подобряване на състоянието.
- 50 язовира в община Елхово – 12 държавни (3 от тях "Напоителни системи" ЕАД клон Средна Тунджа, 9 - Държавно предприятие "Управление и стопанисване на язовири") и 38 общински.

- От тях 15 пълни и 12 почти пълни язовира.
- 32 от язовирите в община Елхово са определени за приоритетни и имат нужда от инвестиции за ремонт и подобряване на състоянието.
- 216 язовира в община Тополовград – 5 държавни (Държавно предприятие "Управление и стопанисване на язовири") и 211 общински.
 - 22 от язовирите от общината са определени за приоритетни и имат нужда от инвестиции за ремонт и подобряване на състоянието.

Много от язовирите на територията са в лошо експлоатационно състояние.

Оборудването и инфраструктурата за производство на аквакултури и тяхната преработка е недостатъчно съвременно, което намалява конкурентоспособността на сектора, а инфраструктура в помощ на производството на аквакултури и достъпа до пазара е неразвита. Производството на аквакултури е икономическа дейност с малка рентабилност, свързано е с поемане на сериозни рискове и разходи и е уязвимо от прекратяване на дейността, както е видно и от статистиката за регистрираните и активни рибовъдни стопанства.

Някои от предизвикателствата, с които се сблъсква сектора на аквакултурите са свързани с липса на научни и образователни структури в сферата на рибарството и аквакултурите наблизо и липса на контакти и партньорства с тях, а от друга страна на територията няма нито една организация/кооператив на рибари. Ниската привлекателност на сектора на аквакултурите сред младите хора и недостатъчната квалификация на работната сила ограничава потенциала за развитие.

В същото време, секторът на аквакултурите е перспективен и е потенциал за развитие на рибарската територия чрез възможности за генериране на висока добавена стойност и доходи. Настоящото предлага възможност за подобряване на устойчивостта и ефективността на аквакултурните дейности чрез екологични инициативи и модерни технологии, като „смайт“ цифрови технологии и решения. Прилагането на подхода ВОМР на територията на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград, както и на други териториални инструменти и други европейски програми предоставя възможности за модернизация и разширяване на дейността. През последните години е налице засилен интерес към риболовния и екотуризма, което предоставя възможност за развитие на Синята икономика и диверсификация на дейностите и привличане на туристи в региона.

Състояние на местната икономика

В икономическо си развитие през последните години територията на МИРГ „Болярово-Елхово-Тополовград“ се доближава до общите тенденции на икономическо развитие, характерни за страната. За територията е характерно приоритетното развитие на селското стопанство, търговията и леката промишленост, като по селата наетите са предимно в селското стопанство, тъй като производството и услугите са съсредоточени в трите общински центъра – Болярово, Елхово и Тополовград.

Водещо място по стойност на произведената продукция за 2021 г. заема аграрния сектор, а най-много предприятия и най-много заети лица има в сектора на услугите. Предвид аграрната насоченост на икономиката на трите общини, водещо място в производствената структура на вторичния сектор, заема **преработвателната промишленост**. В същото време, ограниченият брой преработвателни предприятия на територията на МИРГ води до износ на добавената стойност, по-трудна реализация на произведената продукция и незащитен пазарен интерес

Третичният сектор на територията на „МИРГ Болярово-Елхово-Тополовград“ е представен от търговията, услугите за населението и туризмът. На територията са налице условия за развитието на различни традиционни и алтернативни видове туризъм – природен/екотуризм,

културно-исторически и културно-събитие, селски, ловен. Особеност на сектора е, че предприятията са концентрирани общинските центрове – гр. Болярово, гр. Елхово и гр. Тополовград, което ограничава достъпа на жителите на по-отдалечените населени места до тези услуги.

Развитие на социалната сфера и човешките ресурси

Развитието на населението на територията на МИРГ “Болярово-Елхово-Тополовград” в демографски аспект е повлияно от икономическата и социална ситуация. Демографската структура на населението е подчинена на установилите се през последните години общи тенденции за страната – намаляване на броя на населението, застаряване, ниска раждаемост, отрицателен естествен прираст и засилени миграционни процеси. Провеждана целенасочена политика на местно ниво за предоставяне на разнообразни и качествени социални услуги в общността, отговарящи на конкретните потребности на различни уязвими групи на населението е една от силните страни.

Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията

• Потребности от подобряване и развитие на публична инфраструктура и среда за живот и бизнес за рибарските общности и на рибарската територия, за да се осигурят **условия за развитие на синята икономика**: изграждане и модернизирани на разнообразна **публична инфраструктура и хидротехнически съоръжения** (язовири за рибовъдство), за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им, подобряване на достъпа и социализиране на пространства около язовири, свързани със спортен риболов, речен туризъм, места за отдих, рибарски съоръжения и др.

Инфраструктурното развитие на рибарската територия се характеризира с:

- От една страна, всички населени места в териториалния обхват на МИРГ са водоснабдени, изградена е ПСОВ на територията на Община Елхово, налице е потенциал за производство на различни видове енергия от ВЕИ, като се откроява потенциал за производство на енергия от биомаса и слънчева енергия за производството на електро– и топлоенергия.
- От друга страна, водопроводната мрежа е амортизирана в преобладаващата част на територията на МИРГ, частично изградена канализационна мрежа, липсва ПСОВ на територията на община Болярово и Община Тополовград. Налице са проблеми с покритието на мрежите на мобилните оператори и с достъпа до интернет в южната, погранична част от територията на МИРГ.

Възможностите за развитие са свързани с предприети и бъдещи инициативи за изпълнение на общественостнозначими проекти, насочени към подобряване параметрите на техническата инфраструктура на територията на МИРГ.

Екологичното състояние на територията се характеризира с добро качество на атмосферния въздух, добро състояние на почвената покривка на територията на МИРГ. Територията се характеризира с богато биологично разнообразие, като с икономическо значение се отличават горските ресурси, лечебните растения, животинските видове с ловно стопанско значение.

Слабите страни по отношение на околната среда са свързани с риск по отношение на ерозионните процеси, който се усложнява допълнително от влиянието на рискови фактори като горски пожари и наводнения, замърсяване на площи от неконтролирано изхвърляне на битови, градински и животински отпадъци, наблюдаван основно в периферията на населените

места и речните долини, както и на риск по отношение на наводненията и свързаните с тях нарушения на речните корита и промени в заливна тераса и повишен риск от възникване на горски пожари през летния сезон.

Подходът ВОМР осигурява важна възможност за развитие на рибарската територия на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград чрез подкрепа за диверсификация на икономиката с производство на аквакултури и добавяне на стойност, както и за развитие на туризъм на базата на местния потенциал.

2.2 Анализ на заинтересованите страни на територията на МИРГ *(Описват се всички заинтересовани страни за развитие на територията на МИРГ. Посочва се каква част от тях ще бъдат представени в стратегията)*

Текстово поле [до 15 000 символа]

Идентифицирани заинтересовани страни от изпълнение на СВОМР

Интереси, мотивация и капацитет на заинтересованите страни от подготовката и изпълнението на СВОМР

ИДЕНТИФИЦИРАНИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ ПУБЛИЧЕН СЕКТОР

Публичният сектор играе ключова роля в развитието и устойчивостта на територията на Местната инициативна рибарска група (МИРГ) „Болярово-Елхово-Тополовград“. Публичният сектор включва институции, държавни и общински органи, които формулират, прилагат и контролират политиките и стратегиите, свързани с устойчивото развитие на територията и ефективното използване на средствата по СВОМР.

• Общински администрации

Общинските администрации на общините Болярово, Елхово и Тополовград са една от основните заинтересовани страни в процеса на планиране и изпълнение на Стратегията за водено от общностите местно развитие (СВОМР) на територията на Местната инициативна рибарска група (МИРГ) „Болярово-Елхово-Тополовград“.

Техните **интереси** се съсредоточават върху:

- **Развитие на рибарския сектор и местната икономика:** Общините се стремят да модернизират рибарската инфраструктура, като съоръжения за съхранение и преработка, което подпомага икономическата стабилност и създаването на работни места. Подкрепата за риболовния туризъм също допринася за диверсификацията на икономическите дейности.
- **Подобряване на инфраструктурата и социалните услуги:** Общините искат да използват финансирането за изграждане на социални и културни съоръжения, които повишават качеството на живот в рибарските общности, както и за подобряване на транспортната инфраструктура за улесняване на достъпа до рибарските райони.
- **Насърчаване на устойчиво развитие и опазване на природните ресурси:** Общините са заинтересовани от подкрепа за проекти, които използват устойчиви риболовни практики и опазват водните ресурси, като запазват екологичното равновесие и същевременно подкрепят рибарските общности.

- **Подобряване на икономическите условия и привличане на инвестиции:** Чрез финансиране на проекти за модернизация на рибарския сектор и развитието на аквакултури, общините имат възможност да създадат нови работни места и да подкрепят икономическото разнообразие в региона.

- **Дирекция „Социално подпомагане“ – Елхово и Дирекция „Социално подпомагане“ – Тополовград**

Дирекциите СП предлагат социални услуги и подкрепа на уязвимите групи в общината, включително хора с ниски доходи, безработни и възрастни хора. Дирекциите „Социално подпомагане“ в трите общини имат пряк интерес в подобряването на условията за социално включване и подкрепа на уязвимите групи чрез СВОМР.

- **Агенцията по рибарство и аквакултури, Отдел "Рибарство и контрол – Южна България"** със седалище Пловдив и с териториален обхват областите Кърджали, Пазарджик, Пловдив, Сливен, Смолян, Стара Загора, Хасково и Ямбол
- **Регионалната инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) – Стара Загора** с териториален обхват административни области Стара Загора, Сливен и Ямбол и **Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) –Хасково**
- **Образователни институции**

Образователните институции на рибарската територия имат важна роля като заинтересовани страни в процеса на разработване и изпълнение на Стратегията за водено от общностите местно развитие (СВОМР). Те играят значителна роля за социалното и икономическо развитие на региона, като осигуряват образование, насърчават интеграция и формират умения сред младото население.

- **Община Болярово:** Детска градина – ДГ „Здравец“ - гр. Болярово; Средно училище – СУ „Д-р Петър Берон“ – гр. Болярово; Основно училище – ОУ „Стефан Караджа“ - с. Стефан Караджово.
- **Община Елхово:** Мрежата от училища и детски заведения в община Елхово се състои от 1 профилирана гимназия, 2 професионални гимназии, 4 основни училища, 1 център за специална образователна подкрепа, 2 детски градини с по 2 филиални групи, 1 център за подкрепа и личностно развитие - общински детски комплекс
- **Община Тополовград:** В общината функционират детска градина, 5 общински училища, от които 1 средно училище в гр. Тополовград, 1 начално в гр. Тополовград и 3 основни в селата Устрем, Хлябово и Синапово.
- **Общински служби по земеделие и гори – в Болярово, в Елхово и в Тополовград:** Подпомагат и контролират дейностите в земеделския сектор, който е важен икономически стълб за община Болярово.

ИДЕНТИФИЦИРАНИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ ОТ НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИЯ СЕКТОР

Интереси, мотивация и капацитет на заинтересованите страни от подготовката и изпълнението на СВОМР

Неправителствените организации (НПО) в общините Болярово, Елхово и Тополовград играят важна роля в подкрепата и изпълнението на СВОМР. Те са ключови заинтересовани страни, които подпомагат местната общност чрез социални, екологични и икономически инициативи.

- **Екологичните НПО на територията на МИРГ „Болярово-Елхово-Тополовград“** се фокусират върху опазването на природните ресурси и насърчаването на устойчиви

практики в рибарството, земеделието и туризма, общо 10 НПО от този сектор работят на територията:

- **Община Болярово: работят 2 екологични сдружения.**
- **Община Елхово: 4 екологични сдружения**
- **Община Тополовград: 4 екологични сдружения**

Основни интереси и мотивация, свързани със СВОМР:

- **Фокус върху опазването на околната среда.**
- **Кампании за екологично образование и информираност;**
- **Сътрудничество с държавните и частни структури.**

• **Социални организации и асоциации за подкрепа на уязвими групи**

Социалните НПО на територията на МИРГ се фокусират върху социалната подкрепа и включване на уязвимите групи в общностите на Болярово, Елхово и Тополовград.

- **Община Болярово: 6 сдружения, настоятелства и клубове на пенсионера;**
- **Община Елхово: 11 организации – сдружения, настоятелства и клубове на пенсионера**
- **Община Тополовград: 11 организации – сдружения и настоятелства.**

Интереси и мотивация за СВОМР:

- **Подкрепа за социално уязвими групи.**
- **Организиране на обучения и квалификационни курсове.**
- **Изграждане на социален капитал и мрежи за подкрепа.**

• **Културни организации и сдружения**

Културните НПО играят важна роля в запазването и популяризирането на местната култура и традиции в общините Болярово, Елхово и Тополовград.

- **Община Болярово: 3 сдружения и 6 народни читалища**
- **Община Елхово: 11 сдружения и асоциации, и 11 народни читалища**
- **Община Тополовград: 3 сдружения и 10 народни читалища**

Интереси и мотивация за СВОМР:

- **Съхраняване и развитие на местното културно наследство.**
- **Насърчаване на културен и риболовен туризъм.**
- **Подобряване на условията за културно участие.**

• **Младежки организации и спортни клубове**

Младежките и спортните НПО на територията на МИРГ „Болярово-Елхово-Тополовград“ играят ключова роля в ангажирането на младите хора и насърчаването на здравословен начин на живот.

- **Община Болярово: 3 спортни и 2 младежко сдружения**
- **Община Елхово: 24 спортни и 1 младежко сдружения**
- **Община Тополовград: 11 спортни и 1 младежко сдружения**

Интереси и мотивация:

- **Активно ангажиране на младите хора.**
- **Организиране на спортни събития и дейности на открито.**
- **Създаване на възможности за професионална ориентация.**

• **Сдружения на рибарите и професионални асоциации**

Сдруженията на рибарите и професионалните асоциации са ключови заинтересовани страни, които активно участват в изпълнението на СВОМР и подпомагат устойчивото развитие на рибарския сектор.

- **Община Болярово: 3 ловно-рибарски и 1 професионално (животновъди) сдружения**
- **Община Елхово: 2 сдружения, свързани с производството на аквакултури, Местна инициативна група – Елхово – Болярово, 9 ловно-рибарски сдружения, 13 професионални / браншови сдружения.**
- **Община Тополовград: 2 ловно-рибарски, Местна инициативна група – Свиленград – Тополовград, 5 професионални / бизнес сдружения.**

Интереси и мотивация:

- Подкрепа за рибарите и развитие на рибарския сектор.
- Обучение и развитие на умения.
- Насърчаване на устойчивото управление на рибните ресурси.

ИДЕНТИФИЦИРАНИ ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ ОТ БИЗНЕС СЕКТОРА

Бизнес секторът в общините Болярово, Елхово и Тополовград е важен двигател на местната икономика и ключов участник в изпълнението на Стратегията за водено от общностите местно развитие (СВОМР). Компаниите и фирмите в рибарския сектор, земеделието, туризма и преработващата промишленост играят значителна роля в икономическото развитие, осигуряването на заетост и устойчивото управление на ресурсите. Основните заинтересовани страни в бизнес сектора включват:

- **Риболовни и аквакултурни фирми**

- Риболовните и аквакултурните предприятия са важни участници на територията на МИРГ, тъй като те поддържат традиционния рибарски сектор и използват местните водни ресурси.
- **Опит и експертиза в риболовните и аквакултурните практики:** Тези предприятия познават добре риболовните традиции и спецификите на аквакултурите в района, като осигуряват продукция и услуги, които отговарят на местния пазар и екологичните стандарти.
- **Капацитет за устойчиво развитие и модернизация:** Риболовните и аквакултурните фирми се стремят да модернизират своите съоръжения и практики, за да отговорят на нарастващите изисквания за устойчивост и ефективност. Те имат интерес от финансиране по СВОМР, което ще им позволи да обновят оборудването си и да внедрят нови технологии.
- **Принос към заетостта и икономическата стабилност:** Фирмите в рибарския сектор осигуряват работни места и устойчив доход за населението в общините, като стимулират икономиката и допринасят за запазването на традициите в риболова.

- "Язовири" ЕООД - Садкова инсталация - язовир "Малко Шарково"
- "ФИШ ТРЕЙД 77" ЕООД - РС "Борева кория"
- РС ПРО СЕРВИЗ 2020 ЕООД - РС Кирилово
- ЕТ "КОМАНДИРА - ДОБРИ ГЕОРГИЕВ" - РС "Ставуст"
- "Сигнал" ЕООД - РС "Черния мост"
- "ЕКОЛЕС 1" ЕООД - РС "Куруджа дере"
- "НИКИ ФИШ" ЕООД - РС "Топузови ливади"
- ЕТ "Димитър Керемидчиев" - РС "Княжево"

- **Земеделски производители и фермерски стопанства**

Земеделските производители и фермерите на територията на МИРГ са също важни заинтересовани страни, които подкрепят местната икономика и осигуряват източник на приходи за местното население.

- Опит в традиционното и устойчиво земеделие.
- Производство на селскостопанска продукция с местно значение
- Интерес към развитието на агротуризма.
- През 2022/2023 стопанска година на територията на **Община Болярово** са регистрирани 146 земеделски производители, 11 животновъдни и 53 смесени земеделски стопанства, и две действащи кооперации.
- През 2022/2023 стопанска година на територията на **Община Елхово** са регистрирани 236 земеделски производители, 69 животновъдни и 58 смесени земеделски стопанства, и седем действащи кооперации.
- През 2022 година на територията на **Община Тополовград** са регистрирани 486 земеделски производители, в т.ч. животновъдни, земеделски и смесени стопанства, и 6 действащи кооперации.

• **Преработвателни предприятия и занаятчийски фирми**

Преработвателните предприятия и занаятчийските фирми играят важна роля в добавянето на стойност към местната продукция и създаването на допълнителни работни места.

- Капацитет за преработка и съхранение на селскостопански и рибни продукти.
- Насоченост към местния и регионален пазар
- Запазване на занаятчийските традиции

В **община Болярово**: работят предприятия в следните направления: Производство на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия, Производство на месни продукти, Производство на метли и четки, Производство на безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води.

В **община Елхово**: работят предприятия в следните направления:

- Производство на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия, Производство на месни продукти; Производство на мляко и млечни продукти, Производство на безалкохолни напитки, минерални и други бутилирани води,
- Производство на класически (машинно или ръчно плетени) пуловери, жилетки и други подобни изделия, Производство на горно облекло, без работно, Производство на долно облекло
- Рязане, профилиране и обработване на
 - строителни и декоративни скални материали, Производство на дограма и други изделия от пластмаси за строителството, Производство на тухли, керемиди и други изделия от печена глина за строителството
 - Механично обработване на метал, Производство на машини за селското и горското стопанство, Производство на други изделия от дървен материал; производство на изделия от корк, слама и материали за плетене, Производство на други мебели

В **община Тополовград**:

- Производство на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия; Производство на мляко и млечни продукти, без сладолед; Производство и преработка на месо, без месо от домашни птици; Производство на хляб, хлебни и пресни сладкарски изделия; Производство на какао, шоколадови и захарни изделия; Производство на растителни и животински масла и мазнини, без маргарин
- Производство на спиртни напитки; Производство на други ферментирани напитки

- Производство на кухненски мебели; Производство на други изделия от дървен материал; производство на изделия от корк, слама и материали за плетене; Разкрояване, рендосване и импрегниране на дървен материал; Производство на дограма и други изделия от пластмаси за строителството
- Производство на горно, работно и друго облекло и допълнения за облекло, Рязане, профилиране и обработване на строителни и декоративни скални материали
- Производство на медицинско и хирургическо оборудване и ортопедични апарати; Производство на други машини с общо предназначение, неклассифицирани другаде

• **Туристически бизнеси и фирми за настаняване**

Фирмите в туристическия сектор се стремят да развиват културния и риболовния туризъм в общините Болярово, Елхово и Тополовград.

- Развитие на риболовен и селски туризъм.
- Сътрудничество с местните общности и производители.
- Подобряване на туристическата инфраструктура.

В община Болярово:

- 13 фирми с КИД 55.10 Хотели и подобни места за настаняване, 55.20 - Туристическо и друго краткосрочно настаняване и 55.90 - Други места за настаняване
- 13 фирми с КИД 56.10 - Дейност на ресторанти и заведения за бързо обслужване, 56.30 - Дейност на питейни заведения,

В община Елхово:

- 66 фирми оперират в сектор Хотелиерство (КИД-2008 55.)
- 70 фирми оперират в сектор Ресторантьорство (КИД-2008 56.)

В община Тополовград:

- 5 фирми оперират в сектор Хотелиерство (КИД-2008 55.)
- 31 фирми оперират в сектор Ресторантьорство (КИД-2008 56.)

- **Местни предприемачи и малки бизнеси:** Местните предприемачи и малките бизнеси в общините Болярово, Елхово и Тополовград играят важна роля за икономическото развитие и създаването на заетост. Гъвкавост и адаптивност към местните нужди:

- Малките бизнеси и предприемачи бързо се адаптират към нуждите на местното население и предлагат продукти и услуги, които допринасят за развитието на икономиката.
- Интерес към проекти за икономическо развитие и иновации.
- Подкрепа за местните традиции и занаятчийски продукти.

- В община Болярово: В тази категория попадат практически всички местни стопански субекти извън секторите, описани по-горе или общо 94 нефинансови предприятия, осигуряващи 230 работни места на територията на общината.
- В община Елхово: В тази категория попадат практически всички местни стопански субекти извън секторите, описани по-горе или общо 367 нефинансови предприятия, осигуряващи 901 работни места на територията на общината.
- В община Тополовград: тази категория попадат практически всички местни стопански субекти извън секторите, описани по-горе или общо 203 нефинансови предприятия, осигуряващи 470 работни места на територията на общината.

2.3 SWOT анализ и изведени потребности

SWOT анализ	Обосновка (резюме) на изведените елементи в SWOT анализа
Силни страни Обща характеристика/ профил на територията на МИРГ – Близост на територията на МИРГ до най-голямото пристанище в страната – Пристанище Бургас, – Граница с Р Турция (ГКПП Лесово) и близка граница с Гърция – достъп до други пазари; – Висок дял земеделски земи на територията на МИРГ създават отлични възможности за развитие на агробизнес, животновъдство и екосистемни услуги; – Благоприятен релеф, позволяващ комасиране на обработваеми земи, изграждането и поддържането на инфраструктура, благоустрояването на населените места; СЕКТОР „РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРИ“ – На територията има дългогодишни традиции в производството на аквакултури, които създават стабилна основа и опит. – Наличие на подходящи водни ресурси за производство на аквакултури - язовири. – Производството на аквакултури е един от перспективните отрасли на рибарската територия – Прилагане на подхода BOMP на рибарската територия – Аквакултурите осигуряват предпоставки за диверсификация на ниво територия на МИРГ – Болярово – Елхово - Тополовград чрез развитие на допълнителни икономически дейности – Рибарската общност, занимаваща се с аквакултури, е с положително отношение към опазване на водните екосистеми Състояние на местната икономика – Особености на природноресурсния потенциал и наследени традиции на населението, благоприятстващи развитието на селското стопанство и преработвателната промишленост на територията на МИРГ; – Налице са условия за развитието на различни традиционни и алтернативни видове туризъм на	На територията на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград са установени дългогодишни традиции в рибарството и производството и консумацията на аквакултури. Налице са множество язовири, които са подходящи за отглеждане на аквакултури. Предвид спецификата на територията – отдалечена от големите градски центрове, планинска и полупланинска, на границата с Р Турция, икономическото развитие търпи известни ограничения. Развитието на синята икономика, вкл. аквакултурите, осигуряват предпоставки за диверсификация на територията и допълнителни икономически дейности. В същото време, тези силни страни не могат да се оползотворят в пълна степен поради редица слаби страни като недоброто състояние на много от язовирите на територията, липсата на съвременно оборудване в сектора на аквакултурите, ниска привлекателност на сектора сред младите хора, както и липса на сдружаване на операторите в сектор аквакултури. Външните фактори с положителен знак дават възможности за по-успешно развитие на рибарската територия. Една от съществените възможности е развитие на синята икономика поради наличие на ресурси за това, както и интерес към риболовен и екотуризм. Подходът BOMP осигурява важна възможност за развитие на рибарската територия на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград чрез подкрепа за диверсификация на икономиката с производство на аквакултури и добавяне

територията – природен/екотуризм, културно-исторически и културно-събитиеен, селски, ловен. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси – Провеждана целенасочена политика на местно ниво за предоставяне на разнообразни и качествени социални услуги в общността, отговарящи на конкретните потребности на различни уязвими групи на населението. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията – Водоснабденост на всички населени места в териториалния обхват на МИРГ; – Изградена ПСОВ на територията на Община Елхово; – Налице е потенциал за производство на различни видове енергия от ВЕИ: откроява се потенциалът за производство на енергия от биомаса и слънчева енергия за производството на електро– и топлоенергия. Екологично състояние Качеството на атмосферния въздух отговаря на стандартите и не създава здравен риск за населението; Добро състояние на почвената покривка на територията на МИРГ – поддържането на терените отговаря на законовите изисквания; Територията се характеризира с богато биологично разнообразие, като с икономическо значение се отличават горските ресурси, лечебните растения, животинските видове с ловно стопанско значение. Слаби страни Обща характеристика/ профил на територията на МИРГ – Недобро състояние на пътната инфраструктура - относително дългото време за пътуване между общинските центрове Болярово, Елхово и Тополовград и двата областни града – Ямбол и Хасково. – Територията на МИРГ е периферна спрямо важните национални пътни артерии и автомагистрали; – Налице са предпоставки за развитие на средни до големи наклони на повърхността, активно протичане на ерозионно–денудационни процеси и формиране на гъста долинно–ровинна мрежа;	на стойност, както и за развитие на туризм на базата на местния потенциал. Негативните външни фактори са свързани с неразвита инфраструктура за производство и достъп до пазара на аквакултури, риск от замърсяване и влошаване на качеството на водите, климатичните промени също могат да доведат до неблагоприятни последици за синята икономика. Ниското търсене на аквакултури и липсата на къси вериги на доставка също може да заплаши развитието на синята икономика. Не на последно място, установена е липса на научни и образователни структури в сферата на рибарството и аквакултурите, както и липса на връзки между подобни научни организации от страната и местния бизнес от рибарството и аквакултурите.
--	--

- Предпоставки за развитие на карстови процеси, отразяващи се върху повърхностния отток и върху микроклиматичните условия в посока засушаване на почвите;
- Намаляване на дебита на всички източници на питейна вода и ограничен достъп до повърхностни и подземни водни тела.

СЕКТОР „РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРИ“

- Недостатъчно съвременно оборудване и инфраструктура за производство на аквакултури и тяхната преработка, които намаляват конкурентоспособността на сектора.
- Много от язовирите на територията са в лошо експлоатационно състояние.
- Производството на аквакултури зависи от условията на околната среда, което води до сезонни и количествени колебания на улова и продукцията.
- Ниска привлекателност на сектора сред младите хора и недостатъчна квалификация на работната сила, което ограничава потенциала за развитие.
- Голяма част от операторите в сектор аквакултури нямат нормативен статут, компетентност и финансови възможности за разработване на проектни предложения
- Производството на аквакултури е икономически дейност с малка рентабилност
- Производството на аквакултури е свързано с поемане на сериозни рискове и разходи и е уязвимо от прекратяване на дейността
- Ниска степен на ефективно сдружаване и общи дейностите в рамките на рибарски неформални и/или формални сдружения/кооперативи в рибарските територии

Състояние на местната икономика

- Неусвоен пазарен потенциал на произвежданата продукция от селското стопанство и аквакултурите на територията на МИРГ;
- Ограничен брой преработвателни предприятия на територията на МИРГ, водещ до износ на добавената стойност, по-трудна реализация на произведената продукция и незащитен пазарен интерес;
- Териториална концентрация на третичния сектор в общинските центрове – гр. Болярово, гр. Елхово и гр. Тополовград, което ограничава достъпа на

жителите на по-отдалечените населени места до тези услуги.

Развитие на социалната сфера и човешките ресурси

- Силно негативен тренд на протичащите демографските процеси на територията на МИРГ;
- Продължаваща депопулация на целевата територия;
- Влошена възрастова структура на населението, водеща до натрупването на население в над-трудоспособна възраст.
- Обектите за болнична и извънболнична помощ са концентрирани в общинските центрове, което затруднява равнопоставеността при предоставянето на здравни услуги.

Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията

- Амортизирана водопроводна мрежа в преобладаващата част на територията на МИРГ;
- Частично изградена канализационна мрежа на територията на МИРГ;
- Липса на ПСОВ на територията на община Болярово и Община Тополовград.
- Налице са проблеми с покритието на мрежите на мобилните оператори и с достъпа до интернет в южната част на МИРГ.

Екологично състояние и рискове

- Налице е риск по отношение на ерозионните процеси, който се усложнява допълнително от влиянието на рискови фактори като горски пожари и наводнения;
- Налице е замърсяване на площи от неконтролирано изхвърляне на битови, градински и животински отпадъци, наблюдаван основно в периферията на населените места и речните долини.
- Неоптимални разходи за електроенергия заради остарелия сграден фонд (публичен и частен) и неефективно улично осветление.

Възможности

Обща характеристика/профил на територията на МИРГ

Оползотворяване на възможностите за развитие на територията на МИРГ, произтичащи от особеностите на природноресурсния потенциал.

СЕКТОР „РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРИ“

- Възможности за генериране на висока добавена стойност и доходи.
- Прилагането на подхода ВОМР и други европейски програми предоставя възможности за модернизация и разширяване на дейността. осигурява възможности за добавяне на стойност и диверсификация в производството на аквакултури в рибарските райони
- Интересът към риболовния и екотуризма предоставя възможност за развитие на Синята икономика и диверсификация на дейностите и привличане на туристи в региона.
- Възможност за подобряване на устойчивостта и ефективността на аквакултурните дейности чрез екологични инициативи и модерни технологии.
- Развитие на „смайт“ цифрови технологии и решения с възможности за приложение в сферата на аквакултурите

Състояние на местната икономика

- Повишаване на възможностите за пазарна реализация на произвежданата селскостопанска и аквакултурна продукция;
- Повишаване конкурентоспособността на местната икономика чрез подобряване обвързаността между първичното производство и предприятия на хранително–вкусовата промишленост;
- Оползотворяване потенциала за развитие на различни приоритетни икономически дейности, вкл. посредством реализирането на съвместни регионални инициативи.

Развитие на социалната сфера и човешките ресурси

- Предоставяне на висококачествени и разнообразни социални услуги в общността, съобразени в конкретните нужди на населението, попадащо в различни уязвими групи на обществото;
- Подобряване количествените и качествени параметри на обектите на здравната, образователната, социалната, културна инфраструктура.

Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията

- Реализация на общественозначими проекти, насочени към подобряване параметрите на техническата инфраструктура на територията на МИРГ.

Екологично състояние и рискове – Възможности за развитие енергия от възобновяеми и екологосъобразни енергийни източници – слънчева и вятърна енергия, производство на биогорива	
Заплахи	
Обща характеристика/профил на територията на МИРГ	
Засилване на неблагоприятните последиствия, свързани с отдалечеността на територия на МИРГ от областните центрове.	
СЕКТОР „РИБАРСТВО И АКВАКУЛТУРИ“ – Опасност от замърсяване и влошаване на качеството на водите, което може да застраши рибните ресурси. – Присъствието на вносни рибни продукти на пазара създава силна конкуренция за местните производители. – Климатичните промени и екстремните метеорологични явления могат да доведат до нестабилност в рибните запаси и условията за аквакултури. – Ниско ниво на търсене на националния пазар и слаби възможности за износ. – Липса на научни и образователни структури в сферата на рибарството и аквакултурите – Неразвита инфраструктура в помощ на производството на аквакултури и достъпа до пазара – Немониторирано и неконтролирано въздействието на любителския риболов върху водните ресурси – Неефикасно устойчиво управление на рибните и нерибните ресурси	
Състояние на местната икономика – Допълнително влошаване на стойностите на основните икономически показатели, характеризиращи състоянието на местната икономика; – Неоползотворяване в достатъчна степен на съществуващите възможности за развитие на различни икономически дейности, основани на местните ресурси.	
Развитие на социалната сфера и човешките ресурси – Продължаващо влошаване на стойностите на ключови показатели, характеризиращи демографското развитие на територията на МИРГ;	

– Засилване неравнопоставеността на достъпа на жителите на някои населени места на територията на МИРГ до различни общественозначими услуги в областта на образованието, здравеопазването, социалните услуги; – Риск от маргинализиране на някои уязвими групи на обществото. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията – Ограничено финансиране за реализация на проекти за подобряване състоянието на техническата инфраструктура. Екологично състояние и рискове – Налице са възможности за добив на култури (рапица, соя, слънчоглед и др.) за производство на биогорива. – Наличие на риск по отношение на наводненията и свързаните с тях нарушения на речните корита и промени в заливна тераса; – Повишен риск от възникване на горски пожари през летния сезон.	
Установяване на потребностите въз основа на SWOT анализа в съответствие с разпоредбите на чл. 29 и чл. 30 от Регламент (ЕС) 2021/1060 и Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027. Текстово поле [до 10 000 символа]	
На базата на извършените социално-икономически анализ, както и SWOT анализа и проучването на заинтересованите страни от подготовката и изпълнението на СВОМР на територията на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград са установени и ПОТРЕБНОСТИТЕ: • необходимост от подкрепа за развитие на общностите, занимаващи се с аквакултури и за подобряване на конкурентоспособността, иновативността и устойчивостта на синята икономика на рибарската територия: • необходима е подкрепа за производство на аквакултури, в т.ч. за подобряване на конкурентоспособността, устойчивостта и ефективност на ресурсите на аквакултурите,	

повишаване на енергийната ефективност, подкрепа за „старт-ъп“ в аквакултурите, диверсификация на производството, добавяне на стойност към производството на аквакултури, инвестиции в иновации, устойчиви аквакултурни производства, проследяемост на продуктите от аквакултури чрез дигитализиране на процеса и др.

- подкрепа за увеличаване на броя и обема на преработваните продукти от аквакултури, за дигитализация на производствените дейности в преработката, оползотворяването на страничните продукти от преработка (кръгова икономика), за иновации, за обща платформа за маркетинг на продуктите на производителите в рамките на МИРГ, за сътрудничество и намиране на нови пазарни канали и др.
- **потребности от подкрепа за разнообразяване и оживяване на местната икономика:**
 - налице е необходимост от подкрепа за диверсификация, добавяне на стойност и нови форми на доходи за местната икономика в рибарската територия.
- **Налице са потребности от подкрепа и инвестиции за подобряване на инфраструктурата и средата за живот и бизнес и за съхранение на природни, културни и социални ресурси на рибарската територия:**
 - Потребности от подобряване и развитие на публична инфраструктура и среда за живот и бизнес за рибарските общности и на рибарската територия, за да се осигурят **условия за развитие на синята икономика:** изграждане и модернизиране на разнообразна **публична инфраструктура и хидротехнически съоръжения** (язовири за рибовъдство), за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им, подобряване на достъпа и социализиране на пространства около язовири, свързани със спортен риболов, pesca туризъм, места за отдих, рибарски съоръжения и др.
 - Територията е богата на природно богатство и културното и историческото наследство, включително в рибарството и са

идентифицирани потребности от подкрепа за тяхното опазване и валоризация. • На територията са идентифицирани потребности от подкрепа за сдружаване на работещите в сектора на аквакултурите, за установяване и развитие на връзки и партньорства между тях и научно-изследователски звена, за създаване на партньорства и сътрудничество с други организации (МИРГ, МИГ и др.) за обмен на опит и подобряване на знанията.	
---	--

III. Цели на стратегията:

3.1 Цели на стратегията и приоритети за развитие на територията

Визия <i>По-добро бъдеще за рибарската територия на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград – оживена територия, осигурени условия за устойчива синя икономика, по-добри условия за живот и бизнес</i> Приоритет 1: По-конкурентна и устойчива икономика на рибарската територия 1 468 000 лв. 50,04% <i>Цел 1.1: Подобряване на конкурентоспособността, иновативността и устойчивостта на синята икономика на рибарската територия</i> <i>Дейност 1.1: Инвестиции в производство и преработка на аквакултури за повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и иновациите</i> <i>Цел 1.2: Разнообразяване и оживяване на местната икономика за осигуряване на допълнителни възможности и икономически и социален растеж</i> <i>Дейност 1.2: Инвестиции за диверсификация, добяване на стойност и нови форми на доходи за местната икономика в рибарската територия</i> Приоритет 2: Подобрена инфраструктура и среда за живот и бизнес и съхранени природни, културни и социални ресурси на рибарската територия 1 465 700 лв. 49,96% <i>Цел 2.1. Подобряване и развитие на публична инфраструктура и среда за живот и бизнес за рибарските общности и на рибарската територия</i> <i>Дейност 2.1: Инвестиции в разнообразна малка публична инфраструктура и хидротехнически съоръжения, свързани с рибарската общност, за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им</i> <i>Цел 2.2. Съхраняване на местните природни, културни и социални ресурси на рибарската територия</i> <i>Дейност 2.2: Опазване на природното богатство и валоризация на културното и историческото наследство, включително в рибарството</i> <i>Цел 2.3. Сътрудничество и партньорство за по-ускорено и устойчиво развитие на рибарската територия и на рибарските общности</i>	
--	--

Дейност 2.3: Сътрудничество за осъществяване на връзки и партньорства между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ

Предложените видове дейности по **Приоритет 1: По-конкурентна и устойчива икономика на рибарската територия с бюджет 1 468 000 лв. или 50,04%** са насочени в подкрепа на инвестиции от частни оператори. По този начин ще се привлекат инвестиции на територията на МИРГ чрез частното съфинансиране на проектите в размер на минимум 1 468 000 лв. (при 50% БФП), което осигурява частни инвестиции от поне 37,53% от цялостния бюджет на СВОМР (3 911 600 лв.).

3.2 Принос към политиките на ЕС и подробна обосновка за постигането им:

- **Възстановяване и устойчивост** – приносът на СВОМР за възстановяване и постигане на устойчивост на територията ще се постигне чрез следните планирани дейности:
 - **проекти за структурни инвестиции (вкл. за енергийна ефективност и декарбонизация):**
 - в дейност 1.1.1: **Инвестиции в производство и преработка на аквакултури за повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и иновациите** е планирана подкрепа за повишаване на енергийната ефективност на предприятията, развитие на устойчиви аквакултурни производства с ниско влияние върху околната среда, подобряване на енергийната ефективност и декарбонизация на процесите на преработката, въвеждане на схеми и етикети за качество и произход, използване на устойчива опаковка;
 - в дейност 2.1.1. **Инвестиции в разнообразна малка публична инфраструктура и хидротехнически съоръжения, свързани с рибарската общност, за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им** - инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на дребна по мащаб публична инфраструктура, свързана с рибарската общност чрез изграждане и модернизиране на разнообразна публична инфраструктура и хидротехнически съоръжения (язовири за рибовъдство), за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им
 - **подкрепа за изграждане на капацитет, работа в мрежа, разпространение и въвеждане на иновации:**
 - **разпространение и въвеждане на иновации** – чрез планирани дейности и критерии за подбор на проекти в дейност 1.1.1: **Инвестиции в производство и преработка на аквакултури за повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и иновациите**
 - **подкрепа за изграждане на капацитет, работа в мрежа и насърчаване развитието на човешкия капитал** – чрез планираните дейности в дейност 2.3.1. **Сътрудничество за осъществяване на връзки и партньорства между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ**

О диверсификация на дейностите и доходите в или извън рибарството – чрез планираните дейности в дейност 1.1.1: **Инвестиции в производство и преработка на аквакултури за повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и иновациите** и в Дейност 1.2.1: **Инвестиции за диверсификация, добяване на стойност и нови форми на доходи за местната икономика в рибарската територия** подпомагащи създаването на работни места в рибарството и производството на аквакултури (напр. туристически дейности, вкл. pesca туризъм, търговия, развитие на нови бизнеси извън сектора на рибарството, рециклиране, продукти или услуги, разработени извън рибарството).

О насърчаване на социалното благополучие и запазване на културното наследство – чрез планираните за подкрепа дейности в Дейност 2.2.1. **Опазване и популяризиране на природното богатство и валоризация на културното и историческото наследство, включително в рибарството.**

- **Зелен преход:** За постигане на целите на Зеления преход стратегията за BOMP на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград включва следните дейности:

О Осигуряване на научни познания за водните екосистеми и биоразнообразието за ефективни управленски решения на местно ниво – чрез планираните дейности за подкрепа и чрез критериите за подбор по дейност 2.3.1. **Сътрудничество за осъществяване на връзки и партньорства между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ**

- Подкрепа за екологични иновации и инвестиции в производството на аквакултури с ниско въздействие върху околната среда и за намаляване на въглеродния отпечатък на производството на аквакултури и адаптиране към последиците от изменението на климата е осигурена чрез допустимите дейности в дейност 1.1.1: **Инвестиции в производство и преработка на аквакултури за повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и иновациите;**

- **Цифров преход:** За постигане на целите на Цифровия преход Стратегията за BOMP включва следните дейности за подкрепа за:

- улесняване на трансфера на иновации и прилагането им в бизнеса, вкл. иновации по веригата на доставки и за използване на технология за подобряване на веригата за доставки на продукти от рибарство и аквакултури (напр. директни продажби, къси вериги) и за подобряване на проследимостта на продуктите и на информацията за потребителите – чрез планираните допустими дейности и критерии за подбор по дейност 1.1.1: **Инвестиции в производство и преработка на аквакултури за повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и иновациите**, както и чрез подкрепата по дейност 2.3.1. **Сътрудничество за осъществяване на връзки и партньорства между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ;**

- **Засилване на иновации за конкурентоспособност и устойчивост:** подкрепата чрез СВОМР за засилване на иновации за конкурентоспособност и устойчивост е осигурена в две направления: От една страна, чрез двете дейности, насочени към Приоритет 1: По-конкурентна и устойчива икономика на рибарската територия подкрепата за иновациите е осигурена чрез допустимите дейности и критериите за подбор на проекти, даващи приоритет на иновативните такива. От друга страна, чрез дейност 2.3.1. **Сътрудничество за осъществяване на връзки и партньорства между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ** ще се осигури и възможност за трансфера на знания и действителното внедряване на иновациите в бизнеса, като е предвидено в този процес да се включат изследователски организации, публична администрация, гражданско общество и бизнес (част от четворната спирала на S3 2021-2027).
- **Оптимална добавена стойност и прилагане на механизми за привличане на публична подкрепа:**
 - Избраните операции/дейности в Стратегията за ВОМР на МИРГ Болярово имат за цел да покрепят екологичната, социалната и икономическата устойчивост на рибарската територия и аквакултурите, и, както е описано по-горе, допринасят и за хоризонталните политики на Комисията за устойчивост, зелен и цифров преход ите, свързани с рибарството и аквакултурите. Самото създадено партньорство – МИРГ, както и чрез подкрепата за създаване на партньорства между заинтересованите страни Стратегията ще търси решения на основни проблеми и предизвикателства, свързани с повишаване на имиджа на рибовъдството, ниската доходност на населението в рибарската територия, напредналата възраст на работната сила и застаряване на населението, задържане на младите хора на територията на рибарските райони и справяне с екологичните предизвикателства.
- **Декарбонизация:** приносът на СВОМР за декарбонизация на бизнеса е заложен в допустимите дейности по дейности и разходи 1.1.1. и 1.2.1. Чрез прилагането на дейностите, предвидени в тези дейности, ще се даде възможност за инвестиции подобряване на енергийната ефективност и за декарбонизация на процесите на производство на аквакултури и тяхната преработка, което ще доведе до намаляване на негативното въздействие върху околната среда.
- **Инвестиции в синя икономика:** всички планирани дейности в СВОМР на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград ще допринесат за развитие на Синята икономика на конкретната рибарска територия:
 - чрез инвестиции в производство, преработка на аквакултури, чрез дейности за диверсификация на производството, чрез включване на допълнителни дейности към основното производство като спортен риболов, риболовен туризъм, ресторантьорство, търговски дейности, обособяване на места за къмпингуване дегустации, образователни дейности,
 - чрез инвестиции в разнообразна публична инфраструктура и хидротехнически съоръжения (язовири за рибовъдство), за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им, подобряване на достъпа и социализиране на пространства около язовири, свързани със спортен риболов, pesca туризъм, места за отдих, рибарски съоръжения и др.

IV. Списък на видовете дейности и на техния очакван принос към целите на стратегията, на подхода ВОМР съгласно ПМДРА и политиките на ЕС (*видове дейности; допустими кандидати, операции (проекти) и групи разходи, критерии за подбор, интензитет на помощта, индикатори, териториално разпределение и видовете дейности и тяхното в дългосрочен план*)

Общи условия и правила:

- *За доказване на всеки от критериите за подбор кандидатите следва да представят информация във Формуляра за кандидатстване и допълнителните документи към него.*

Дейност 1.1: Инвестиции в производство и преработка на аквакултури за повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и иновациите

Цел 1.1: Подобряване на конкурентоспособността, иновативността и устойчивостта на синята икономика на рибарската територия

Две поддейности:

1. Инвестиции в производство на аквакултури за повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и иновациите

2. Инвестиции в преработка на аквакултури

Допустими кандидати

- За поддейност 1 **Инвестиции в производство на аквакултури:** Еднолични търговци (ЕТ) или юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите, собственици на съществуващи и новосъздадени стопанства в подсектор „Аквакултури”, със седалище и/или извършващи дейност в сектор Аквакултури на територията на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград
- За поддейност 2 **Инвестиции в преработка на аквакултури:** Еднолични търговци (ЕТ) или юридически лица, регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите, отговарящи на определението за микро, малки и средни предприятия, за преработка на продукти от аквакултури, вкл. новосъздадени, организации на производителите, със седалище на територията на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград.

Операции (дейности)

За поддейност 1 Инвестиции в производство на аквакултури:

- продуктивни инвестиции с цел подобряване на конкурентоспособността, устойчивостта и ефективност на ресурсите на аквакултурите;
- повишаване на енергийната ефективност на предприятията;
- инвестиционна подкрепа за създаване на малки рибовъдни стопанства („старт-ъп“)
- инвестиции в оборудване за безопасни и здравословни условия на труд;
- диверсификация на производството чрез включване на допълнителни дейности (спортен риболов, риболовен туризъм, ресторантьорство, търговия, обособяване на места за къмпингуване, образователни дейности др.);
- добавяне на стойност към производството на аквакултури, вкл. чрез извършване на първична обработка;
- инвестиции в иновации, които водят до нови/подобри продукти, процеси или управленски системи.
- развитие на устойчиви аквакултурни производства с ниско влияние върху околната

среда;

- подобряване на състоянието на водата (Рамкова директива за водите на ЕС);
- пазарно ориентирани изследвания, маркетингови стратегии и кампании за промотиране на собствено производство от аквакултура;
- повишаване на знанията, уменията и капацитет на заетите в аквакултурния сектор;
- създаване на заетост за младежи до 29 г., вкл. въвеждащо и текущо обучение;
- подобряване на здравето на животните и хуманното отношение към тях;
- диверсификация чрез производство на нови видове аквакултури и нови методи;
- въвеждане на схеми и етикети за качество, проследяемост чрез дигитализиране;
- дейности по сертифициране на аквакултурни ферми за биологично отглеждане на риба.

За поддейност 2 Инвестиции в преработка на аквакултури:

- Увеличаване на броя и обема на преработваните продукти;
- Диверсификация на традиционните продукти чрез въвеждане на нови продукти с добавена стойност;
- Подобряване на енергийната ефективност и декарбонизация на процесите на преработката;
- Дигитализация на производствените дейности, управление и наблюдение и др.
- Подобряване оползотворяването на страничните продукти от преработка (кръгова икономика);
- Въвеждане на схеми и етикети за качество и произход, използване на устойчива опаковка, и проследяемост чрез дигитализиране;
- Повишаване на знанията, уменията и изграждане на капацитет на заетите;
- Дейности за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд;
- Иновативни дейности, които водят до нови/подобри продукти, процеси и управленски или организационни системи
- Сътрудничество и намиране на нови пазарни канали, насърчаване на къси вериги.
- Дейности, които насърчават развитието на устойчива хранителна система

Групи разходи,

Допустими разходи общи и за двете поддейности:

- Строително-монтажни и строително-ремонтни работи;
- Закупуване на нови машини и оборудване (включително компютърно), съоръжения и други, пряко свързани с предвидената инвестиция;
- Придобиване/закупуване на нематериални активи, в т.ч. компютърен софтуер и други нематериални активи;
- Разходи за услуги, пряко свързани с допустимите дейности (обучение, сертифициране, проучвания, рекламни кампании, схеми и етикети за качество и произход и други)
- Независим строителен надзор, авторски надзор и инвеститорски контрол в размер до 2% от общо допустимите разходи за СМР;
- разходи за видимост, прозрачност и комуникация - до 2 % от общите допустими разходи.
- Общи разходи за подготовка, организация, управление и отчитане на проекта (хonorари на архитекти, инженери и консултанти, консултации относно екологичната и икономическата устойчивост) извършени както преди подаване на проектното предложение, така и по време на неговото изпълнение - до 5% от общите разходи по проекта.

Специфични допустими разходи за поддейност 1 Инвестиции в производство на аквакултури:

- Оборудване за транспорт за жива риба и други водни животни, отговарящо на капацитета на обекта за аквакултури;
- Плавателни съдове, обслужващи производството на аквакултури, пряко свързани с него и съответстващи на капацитета му;
- Специализирани транспортни средства, свързани с производството и реализацията на риба и други водни животни, вкл. за вътрешен транспорт и преместване на риба;
- Инвестиции в съоръжения за подобряване на качеството на водата и контрола;
- Разходи за сертифициране на биологично отглеждане на аквакултури;
- Водолазно оборудване за обслужване на производствените процеси;
- Оборудване за предпазване на стопанствата за аквакултури от хищници.

Специфични допустими разходи за поддейност 2 Инвестиции в преработка на аквакултури:

- инвестиции в инсталации за обработка/преработка на риба и рибни продукти;
- закупуване на земя, която има пряка връзка с проекта до 10 % от общите допустими разходи;
- разходи за доставка, инсталация, тестване и въвеждане в експлоатация на пречиствателни съоръжения за отпадни води и за преработка на отпадъци от производствената дейност, изолация или повторна употреба на материал;
- специализирани транспортни средства, отговарящи на капацитета и нуждите на предприятието.

Критерии за подбор

Критерии за подбор	точки
1. Кандидатът е със седалище за ЮЛ или постоянен адрес за ФЗ на територията на МИРГ	40
2. Проектът предвижда инвестиции в създаване на ново стопанство или преработвателно предприятие	20
3. Проектът води до въвеждане на иновативен продукт/ процес/ техника/ технология	15
4. Създаване на нови работни места: - едно работно място – 5 точки; - от 2 до 4 РМ – 10 точки; - 5 и над 5 РМ – 15 точки	15
5. Запазване на съществуващи работни места - до 2 запазени РМ – 5 - 3 и над 3 запазени РМ – 10	10
6. Кандидатът се представлява/управлява от лице на възраст до 39 години и/или жена	10
7. Проектът предвижда инвестиции за опазване на околната среда / устойчивост и/или подобряване на енергийната ефективност	5
8. Проектът предвижда инвестиции за подобряване на безопасността и условията на труд	5

Максимум 120 точки, минимален праг за преминаване 30 точки

Минимално допустима оценка за качество на проектните предложения (праг на преминаване) 30 точки.

Финансови параметри на проектите

В рамките на тази дейност са предвидени два типа проекти:

1. „**малки проекти**“, за които е заделен „гарантиран бюджет“ 25% от финансовия ресурс, предвиден за дейността. В случай, че този ресурс не бъде договорен до 2 години (24 месеца) след подписване на споразумението за СВOMP, тези средства се освобождават и прибавят към общия бюджет. „Малки проекти“ са със следните параметри:

- Кандидати са микро и малки предприятия, вкл.новосъздадени
- минимален размер на общите допустими разходи 5 000 лв.
- максимален размер на общите допустими разходи 40 000 лв.
- максимален размер на БФП 20 000 лв.

2. „**стандартни проекти**“ (75% от бюджета на дейността) със следните параметри:

- минимален размер на общите допустими разходи над 40 000 лв.
- максимален размер на общите допустими разходи 300 000 лв.
- максимален размер на БФП 150 000 лв.

Интензитет на помощта

- Максимален интензитет на БФП е в размер на **50 %** от общите допустими разходи

Индикатори, които ще се следят при изпълнението на стратегията

- CR 06 - Създадени работни места (брой лица)
- CR 07 - Запазени работни места (брой лица)
- CR 08 – Лица, които се ползват от режима (облагодетелствани лица), (брой лица)

Специфични индикатори за територията по дейност 1.1:

- Брой новосъздадени стопанства в подсектор „Аквакултури“
- Брой подкрепени собственици на съществуващи и новосъздадени стопанства (рибовъдни стопанства) за инвестиции в аквакултури
- Брой подкрепени предприятия за преработка на продукти от аквакултури

Териториално разпределение в рамките на територията

Цялата територия на МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград

Въздействие на видовете дейности в дългосрочен план

С реализирането на инвестициите ще се повиши конкурентоспособността и иновативността и ще се постигне устойчив растеж на производството на аквакултури и тяхната преработка на територията на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград.

С прилагането на иновативния подход за „гарантиран бюджет“ за малки проекти ще се осигури възможност за подкрепа на повече оператори в сектора производство на аквакултури и тяхната преработка, което ще допринесе за развитие на Синята икономика на територията.

Дейност 1.2: Инвестиции за диверсификация, добяване на стойност и нови форми на доходи за местната икономика в рибарската територия

Цел 1.2: Разнообразяване и оживяване на местната икономика за осигуряване на допълнителни възможности и икономически и социален растеж

Допустими кандидати

Еднолични търговци (ЕТ) или юридически лица, регистрирани по Търговския закон, Закона за кооперациите, Закона за занаятите, със седалище за юридическите лица или постоянен адрес за физическите лица на територията на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград, отговарящи на дефиницията за микро, малко или средно предприятие по смисъла на Закона за малките и средните предприятия.

Операции (дейности)

Мярката ще подпомага инвестиции в предприятия извън рибарския сектор (извън производство и преработка на аквакултури), допринасящи за разнообразяването на дейността и доходите. Мярката ще допринася за развитие на предприемачеството и е от съществено значение за развитието на конкурентоспособността на икономиката на рибарската територия на МИРГ. Допустими са дейности в следните основни направления:

- Развитие на туризъм, с акцент видове туризъм, свързани със синята икономика;
- Производство или продажба на продукти, които не са включени в Приложение 1 от Договора за функциониране на Европейския съюз;
- Развитие на услуги;
- Развитие на занаяти (включително предоставяне на услуги, свързани с участието на посетители в занаятчийски дейности) и други дейности.

Групи разходи

- Строително-монтажни и строително-ремонтни работи;
- Закупуване на нови машини и оборудване (включително компютърно), съоръжения и други, пряко свързани с предвидената инвестиция;
- Придобиване/закупуване на нематериални активи, в т.ч. компютърен софтуер и други нематериални активи (напр. патенти лицензи, авторски права и др.);
- Независим строителен надзор, авторски надзор и инвеститорски контрол в размер до 2% от общо допустимите разходи за СМР;
- Разходи за видимост, прозрачност и комуникация - до 2 на сто от общите допустими разходи.
- Общи разходи за подготовка, организация, управление и отчитане на проекта (хонорари на архитекти, инженери и консултанти, консултации относно екологичната и икономическата устойчивост) извършени както преди подаване на проектното предложение, така и по време на неговото изпълнение - до 5% от общите разходи по проекта.

Критерии за подбор

Критерии за подбор	точки
1. Проектът допринася за развитие на синята икономика на територията	25
2. Проектът води до въвеждане на иновативен продукт/ процес/ техника/ технология	20
3. Проектът предвижда инвестиции за опазване на околната среда / устойчивост	15
4. Създаване на нови работни места: - едно РМ – 5 точки; - от 2 до 4 РМ– 10 точки; - 5 и над 5 РМ – 15 точки	15
5. Запазване на съществуващи работни места - до 2 запазени РМ – 5 - 3 и над 3 запазени РМ – 10	10
6. Кандидатът се представлява/управлява от лице на възраст до 39 години и/или жена	10
7. Проектът включва инвестиции за подобряване на енергийната ефективност	5

Максимум 100 точки, минимален праг за преминаване 25 точки

Минимално допустима оценка за качество на проектните предложения (праг на преминаване) 25 точки.

Финансови параметри на проектите

В рамките на тази дейност са предвидени два типа проекти:

1. „малки проекти“, за които е заделен „гарантиран бюджет“ 25% от финансовия ресурс, предвиден за дейността. В случай, че този ресурс не бъде договорен до 2 години (24 месеца) след подписване на споразумението за СВОМР, тези средства се освобождават и прибавят към общия бюджет. „Малки проекти“ са със следните параметри:

- минимален размер на общите допустими разходи 5000 лв.
- максимален размер на общите допустими разходи 40 000 лв.
- максимален размер на БФП 20 000 лв.

2. „стандартни проекти“ (75% от бюджета на дейността) със следните параметри:

- минимален размер на общите допустими разходи над 40 000 лв.
- максимален размер на общите допустими разходи 300 000 лв.
- максимален размер на БФП 150 000 лв.

Интензитет на помощта

Интензитет:

- Максимален интензитет на БФП е в размер на **50 %** от общите допустими разходи

Индикатори

- CR 06 - Създадени работни места (брой лица)
- CR 07 - Запазени работни места (брой лица)
- CR 08 – Лица, които се ползват от режима (облагодетелствани лица), (брой лица)

Специфичен индикатор за територията по дейност 1.2:

Брой подпомогнати бенефициенти

Териториално разпределение в рамките на територията

Цялата територия на МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград

Въздействие на видовете дейности в дългосрочен план

Чрез подкрепените проекти ще се подпомогнат микро-предприятия извън рибарския сектор, и ще се допринесе за разнообразяването на икономиката и доходите, включително и за развитие на допълващи дейности, свързани с аквакултурите.

Въздействието в дългосрочен аспект от изпълнението на проектите по тази дейност ще се изрази в оживяване на местната икономика, осигуряване на допълнителни възможности и икономически и социален растеж, ще допринесе за развитие на предприемачеството ще развие конкурентоспособността на стопанския сектор на територията на МИРГ, ще подпомогне създаването на заетост. С прилагането на иновативния подход за „гарантиран бюджет“ за малки проекти ще се осигури възможност за подкрепа на повече микропредприятия от територията.

Дейност 2.1: Инвестиции в разнообразна малка публична инфраструктура и хидротехнически съоръжения, свързани с рибарската общност, за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им

Цел 2.1. Подобряване и развитие на публична инфраструктура и среда за живот и бизнес за рибарските общности и на рибарската територия

Допустими кандидати

- Община Болярово, Община Елхово, Община Тополовград
- Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел за дейности, свързани със социалната и спортната дейност и културния живот;

- Читалища, регистрирани по Закона за народните читалища за дейности свързани с културния живот.
- Църковни настоятелства

Всички кандидати следва да са със седалище за ЮЛ и постоянен адрес за ФЛ на територията на МИРГ.

Операции (дейности)

Мярката предоставя инвестиционна подкрепа за инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на дребна по мащаб публична инфраструктура, свързана с рибарската общност чрез изграждане и модернизиране на разнообразна публична инфраструктура и хидротехнически съоръжения (язовири за рибовъдство), за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им, подобряване на достъпа и социализиране на пространства около язовири, свързани със спортен риболов, pesca туризъм, места за отдих, рибарски съоръжения и др.

Допустими за подпомагане са дейности за:

1. Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи инфраструктурни обекти и тяхното оборудване и обзавеждане;
2. Строителство, ремонт, реконструкция и/или рехабилитация и оборудване на хидротехнически съоръжения, основно язовири за рибовъдство, за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им и осигуряване на възможности за производство на аквакултури;
3. Изграждане и/или обновяване на площи за широко обществено ползване и тяхното оборудване и обзавеждане за подобряване на достъпа и социализиране на пространства около язовири, свързани със спортен риболов, риболовен туризъм, места за отдих и други;
4. Изграждане, реконструкция и/или ремонт на сгради и тяхното оборудване и обзавеждане, в които се предоставят обществени услуги, спортни дейности, култура, музейна дейност и др., вкл. и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства.

Групи разходи

Допустими са следните видове разходи за постигане целите на мярката:

1. Строителство, реконструкция, рехабилитация, изграждане, обновяване, ремонт и/или реставрация на сгради и/или помещения и/или хидротехнически съоръжения и/или друга недвижима собственост, съгласно допустимите за подпомагане дейности;
2. Независим строителен надзор, авторски надзор и инвеститорски контрол в размер до 2% от общо допустимите разходи за СМР;
3. Закупуване на ново оборудване и обзавеждане, свързано с дейностите по проекта;
4. Придобиване на компютърен софтуер, патентни и авторски права, лицензи, регистрация на търговски марки, до пазарната им стойност;
5. Разходи за дейности по информация и публичност, необходими за изпълнение на проекта, до 2 на сто от общите допустими разходи за проекти, при които размерът на финансовата подкрепа не превишава левовата равностойност на 100 000 евро, и до 1 на сто от общите допустими разходи - за всички останали проекти.
6. Разходи за подготовка и управление на проектното предложение и предварителни разходи (инженерни проучвания, оценки, анализи и изготвяне на технически и/или технологичен проект и други услуги) и разходи за строителен и авторски надзор до 5% от общите разходи по проекта.

Критерии за подбор

Критерии за подбор и тяхната тежест	точки
-------------------------------------	-------

1. Инвестиции за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта на хидротехнически съоръжения, основно язовири за рибовъдство и осигуряване на възможности за производство на аквакултури	40
2. Инвестиции за подобряване достъпа и социализацията на обекти, свързани с рибарската общност и с обекти на риболов и аквакултури	35
3. Инвестициите по проекта ще допринесат за подобро опазване на околната среда и устойчивостта	15
4. Инвестиции за обекти от особена значимост за местната идентичност	10

Максимум 100 точки, минимален праг за преминаване 25 точки

Минимално допустима оценка за качество на проектните предложения (праг на преминаване) 25 точки.

Интензитет на помощта

Минимален размер на общодопустимите разходи по проект: 20 000 лева

Максимален размер на общо допустимите разходи по проект е 391 160 лева

Максимален интензитет на БФП - 100 % в следните случаи:

- Операции, за които бенефициерът е публичен орган или предприятие, натоварено с функцията да оказва услуги от общ икономически интерес, както е посочено в член 106, параграф 2 от ДФЕС, когато подкрепата се предоставя за оказване на такива услуги
- Операции, отговарящи на най-малко един от следните критерии:
 - са от колективен интерес;
 - имат колективен бенефициер; или
 - имат новаторски характеристики, когато е целесъобразно, на местно равнище, и осигуряват публичен достъп до своите резултати.

Във всички останали случаи – максимален интензитет 50%

Индикатори

- **CR 08 – Лица, които се ползват от режима (облагодетелствани лица), (брой лица).**

Специфични индикатори за територията по дейност 2.1:

- **Брой реконструирани / рехабилитирани / построени инфраструктурни обекти**
- **Жители, ползващи се от подобрени услуги/инфраструктура**

Териториално разпределение в рамките на територията

Цялата територия на МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград

Въздействие на видовете дейности в дългосрочен план

Дългосрочното въздействие на дейността се изразява в няколко направления:

- от една страна, подобрената публична инфраструктура – язовири / хидротехнически съоръжения, подобреното им екологичното състояние и устойчивост, както и подобреният достъп и социализиране на пространства около тях, свързани със спортен риболов, *pescaturism*, места за отдих, рибарски съоръжения директно ще допринесат за подобряване на условията за развитие на синята икономика на рибарската територия.
- от друга страна, инвестициите в създаването, подобряването или разширяването на дребна по мащаб публична инфраструктура, свързана с рибарската общност, ще подобри условията и средата за живот и бизнес - обществени услуги, спортни дейности, култура, музейна дейност.

Дейност 2.2: Опазване и популяризиране на природното богатство и валоризация на културното и историческото наследство, включително в рибарството

Цел 2.2. Съхраняване, популяризиране и на местните природни, културни и социални ресурси на рибарската територия

Допустими кандидати

- Общините от територията на МИРГ.
- Юридически лица с нестопанска цел, включително МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград;
- Читалища;
- Стопански субекти, регистрирани по ТЗ или Закона за кооперациите.
- Организации на производители и преработватели на аквакултури, със седалище на територията на МИРГ.

Всички кандидати следва да са със седалище за ЮЛ и постоянен адрес за ФЛ на територията на МИРГ.

Операции (дейности)

Подкрепа за развитие на нови съвременни форми за опазване и популяризиране на местните културно-исторически и природни ресурси и типичните местни изделия, продукти и храни, с акцент на продуктите от рибарство и аквакултури, и тяхното развитие и предаване към следващите поколения; интегрирано съхраняване и популяризиране на местното културно, историческо и природно наследство, изделия и храни; подкрепа за представяне, социализация, валоризация и дигитализация на обектите на културно-историческото и природното наследство.

- Проучвания, свързани със създаването на нови местни туристически продукти, за местното културно, природно и историческо наследство, особено свързани с аквакултури;
- Проучвания и анализи на екологичното състояние на хидротехническите съоръжения и водни тела и на качеството на водата във връзка с осигуряване на възможности за развитие на синята икономика;
- Дейности, свързани с популяризирането на типични местни продукти и услуги;
- Съхраняване, възстановяване и поддържане на обекти с местно значение от културно-историческото и природното наследство на рибарската територия, свързани с териториална идентичност, и на терените около тях;
- Маркетингови, промоционални и информационни дейности, свързани с местното природно, културно и създаването и популяризиране на местен туристически продукт, включително, но не изчерпателно:
 - провеждането на местни празници, обичаи и традиции, особено свързани с продуктите от аквакултури;
 - създаване, съхраняване или обогатяване на сбирки - исторически, етнографски и др.;
 - съхраняване, идентифициране, възстановяване, дигитализиране и обновяване на природното и културно наследство.

Групи разходи

- Закупуване на оборудване и обзавеждане във връзка с допустимите дейности;
- Закупуване и реставрация на експонати и оборудване за етнографски, исторически и други експозиции;
- Закупуване на материали, консумативи, оборудване, обзавеждане, инвентар и облекла за местните фолклорни състави;

- Свързани с проучване, анализ, съхраняване, идентифициране, възстановяване и обновяване на наследството на територията.
- Разходи за маркетингови и информационни дейности, свързани с популяризиране на местното наследство, фолклор, изделия и храни като различни събития и други дейности за местната териториална идентичност, с акцент продукти от аквакултури
- Разходи за външни услуги, необходими за изпълнението на дейностите по проекта;
- Наем на помещения и апаратура;
- Разходи за експертна работа.
- Разходи за подготовка и управление на проектното предложение и предварителни разходи до 5% от общите разходи по проекта.

Критерии за подбор

Критерии за избор на проекти	Точки
1. Дейностите по проекта са свързани с рибарство и аквакултури	30
2. Дейностите по проекта имат иновативен за територията характер	20
3. Проектът включва комбинирани дейности по опазване и популяризиране на природа и околна среда, културно-историческо наследство и местни продукти	15
4. Дейностите по проекта насърчават съвместно участие на различни групи заинтересовани страни – стопански сектор, социални и граждански групи и културни и научни институции и осигуряват приемственост между поколенията с активното участие на младите хора	15
5. Проектът предвижда пренасянето на културен опит, знания, умения и традиции между различните поколения	10
6. Дейностите по проекта включват участие на хора с увреждания и/или малцинствени групи	10
ОБЩО	100

Максимум 100 точки, минимален праг за преминаване 25 точки

Минимално допустима оценка за качество на проектните предложения (праг на преминаване) 25 точки.

Интензитет на помощта

- Минимален размер на допустимите разходи за проект – 2 000 лева
- Максимален размер на допустимите разходи за проект – 30 000 лева

Максимален интензитет на БФП - 100 % в следните случаи:

- Операции, за които бенефициерът е публичен орган или предприятие, натоварено с функцията да оказва услуги от общ икономически интерес, както е посочено в член 106, параграф 2 от ДФЕС, когато подкрепата се предоставя за оказване на такива услуги
- Операции, отговарящи на най-малко един от следните критерии:
 - са от колективен интерес;
 - имат колективен бенефициер; или
 - имат новаторски характеристики, когато е целесъобразно, на местно равнище, и осигуряват публичен достъп до своите резултати.

Във всички останали случаи – максимален интензитет 50%

Индикатори

- **CR 08 – Лица, които се ползват от режима (облагодетелствани лица), (брой лица).**

Специфични индикатори за територията по дейност 2.2:

- **Брой дейности по опазване и популяризиране на природното богатство и валоризация на културното и историческото наследство**

Териториално разпределение в рамките на територията

Цялата територия на МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград

Въздействие на видовете дейности в дългосрочен план

Важен очакван резултат от реализацията на дейностите е проученото и анализирано екологично състояние на хидротехническите съоръжения и водни тела и на качеството на водата, което ще осигури и възможности за развитие на синята икономика. Чрез реализацията на операциите в рамките на тази дейност в дългосрочен план ще се допринесе за развитие на нови съвременни форми за опазване, популяризиране и дигитализация на местните културно-исторически и природни ресурси и типичните местни изделия, продукти и храни, с акцент на продуктите от рибарство и аквакултури, и тяхното развитие и предаване към следващите поколения.

Дейност 2.3: Сътрудничество за осъществяване на връзки и партньорства между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ

Цел 2.3. Сътрудничество и партньорство за по-ускорено и устойчиво развитие на рибарската територия и на рибарските общности

Допустими кандидати

Всички кандидати следва да са със седалище за ЮЛ и постоянен адрес за ФЛ на територията на МИРГ:

- Община Болярово, Община Елхово, Община Тополовград
- Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, включително МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград, и Читалища, регистрирани по Закона за народните читалища;
- Еднолични търговци (ЕТ) или юридически лица, регистрирани по Търговския закон, в т.ч.:
 - собственици на съществуващи и новосъздадени стопанства в подсектор „Аквакултури”;
 - предприятия за преработка на продукти от аквакултури, вкл. новосъздадени;
- организации на производителите от сектори производство и преработка на аквакултури (в т.ч. сдружения, кооперативи и други юридически форми)

Операции (дейности)

- подготовка и изпълнение на проекти за сътрудничество, подбрани в рамките на стратегията.
- създаване на рибарски кооператив /организация на производителите от рибарството (производство и преработка на аквакултури);
- сформирание на женски клуб;
- подкрепа, осигуряване и развитие на научни познания за водните екосистеми, устойчивите аквакултури и биоразнообразието, в това число научни изследвания, проучвания, обучения и др., за ефективни управленски решения на местно ниво

- подкрепя на иновациите чрез научни изследвания, трансфер на знания и действително внедряване на иновации в синята икономика (производството и преработката на аквакултури) на територията;
- Насърчаване развитието на човешкия капитал (обучения, придобиване на нови умения, социален диалог и др.);
- Сътрудничество и партньорство на МИРГ с други МИРГ и МИГ от страната и чужбина за трансфер на знания, умения, съвместни дейности и съвместни продукти, обмен на информация и други, за постигане на целите на СВОМР и на ПМДРА

Групи разходи

- Инвестиционни разходи за съвместни дейности и съвместни продукти, в т.ч. строително-монтажни работи, закупуване на нови машини и оборудване, съоръжения и други, пряко свързани със съвместните дейности и продукти;
- разходи за научни изследвания и разработки за целите на синята икономика;
- разходи за пазарни проучвания и провеждане на рекламни кампании за пласмента на продуктите от риболов и аквакултура;
- разходи за обучения за повишаване на знанията, уменията и изграждане на капацитет на заетите в предприятието (включително в чужбина за обмен на опит);
- разходи за въвеждане на схеми и етикети за качество и произход, използване на устойчива опаковка, и проследяемост на продуктите чрез дигитализиране;
- разходи за видимост, прозрачност и комуникация - до 2 на сто от общите допустими разходи;
- Разходи за организация, управление и отчитане на проекта – до 5 на сто.

ЗАБЕЛЕЖКА: Разходите за участие на представителите на МИРГ БЕТ в дейности за сътрудничество ще са включени в разходи за управление на МИРГ

Критерии за подбор

Критерии за подбор и тяхната тежест	точки
1. Проектът предвижда създаване на рибарски кооператив/ организация на производителите от сектори производство и преработка на аквакултури <i>или</i> женски клуб	25
2. Проектът е насочен към сътрудничество между МИРГ / МИГ	20
3. Проектът предвижда съвместна работа, сътрудничество и партньорство между науката, рибарския бизнес и други заинтересовани лица за устойчива синя икономика и трансфер на знания	20
4. Проектът осигурява принос към целите на ЕК, свързани със „1. зеления преход“, „2. цифровия преход“ и 3. устойчивостта на синята икономика - към 1 от целите – 5 т. - към 2 от целите – 10 т. - към 3 от целите – 15 т.	15
общо	80

Максимум 80 точки, минимален праг за преминаване 20 точки

Минимално допустима оценка за качество на проектните предложения (праг на преминаване) 20 точки.

Финансови параметри на проектите:

За проекти, насочени към сътрудничество (международно и вътрешно-териториално) с МИРГ / МИГ:

- Минимален размер на общодопустимите разходи по проект: 5 000 лева
- Максимален размер на общо допустимите разходи по проект е 80 000 лева

За всички останали проекти:

- Минимален размер на общодопустимите разходи по проект: 5 000 лева
- Максимален размер на общо допустимите разходи по проект е 30 000 лева

Интензитет на помощта

Максимален размер на БФП - 100 % в следните случаи:

- Операции, за които бенефициерът е публичен орган или предприятие, натоварено с функцията да оказва услуги от общ икономически интерес, както е посочено в член 106, параграф 2 от ДФЕС, когато подкрепата се предоставя за оказване на такива услуги
- Операции, отговарящи на най-малко един от следните критерии:
 - са от колективен интерес;
 - имат колективен бенефициер; или
 - имат новаторски характеристики, когато е целесъобразно, на местно равнище, и осигуряват публичен достъп до своите резултати.
- Във всички останали случаи – максимален интензитет 50%

Индикатори

- CR 08 – Лица, които се ползват от режима (облагодетелствани лица), брой лица
- CR 11 - Субекти, допринасящи за социалната устойчивост
- CR 13 - Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия)

Специфични индикатори за територията по дейност 2.3:

- Брой създадени партньорства за сътрудничество и съвместна работа

Териториално разпределение в рамките на територията

Цялата територия на МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград

Въздействие на видовете дейности в дългосрочен план

Чрез планираните дейности за сътрудничество ще се създадат сътрудничество и партньорство за по-ускорено и устойчиво развитие на рибарската територия и на рибарските общности. Чрез реализацията на дейности за партньорство между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ ще се осигури и възможност за трансфера на знания и действителното внедряване на иновациите в бизнеса. Ще се допринесе и за създаване на рибарски кооператив и женски клуб. Дългосрочен ефект ще е преодоляване на недостатъчното сдружаване между работещите в сектора на аквакултурите и съвместната работа и живот чрез женския клуб.

V. Подробно описание на уредбата за управление на МИРГ, методологията за оценка на проектните предложения по стратегията за ВОМР на МИРГ. Описват се подробно стъпките, критериите и контролите в процеса на оценка.

Подбор на проекти към стратегия за „Водено от общностите местно развитие“ на МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград, финансирана от Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури 2021 - 2027

МИРГ провежда недискриминационни и прозрачни процедури за подбор на проекти към стратегията за ВОМР, като съгласно чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ разработва насоки, определящи

условията за кандидатстане и условията за изпълнение на одобрените проекти и ред за оценка на проектни предложения, които гарантират:

1. избягване на конфликт на интереси при подбора на проекти;
2. че вземането на решения не е контролирано от нито една от групите, представляващи конкретните заинтересовани страни;
3. че резултатите от подбора се документират.

При разработване на реда за оценка на проектните предложения МИРГ ще се съобрази с минималните изисквания, утвърдени от Ръководителя на УО на ПМДРА.

Управителният съвет на МИРГ утвърждава за всяка процедура Условия за кандидатстване с проектни предложения и Условия за изпълнение, в съответствие с предвидените мерки/дейности, предвидени от МИРГ в одобрените стратегии за ВОМР. Проектите на документи се съгласуват за съответствие с приложимите правила за държавните помощи с министъра на финансите и след това се утвърждават от Управителния съвет на МИРГ. В случаите, когато помощта не освобождава от контрол върху държавната помощ в съответствие с разпоредбите на чл. 10 от Регламент (ЕС) № 2021/1139 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/1004 (ОВ, L 247 от 13.07.2021 г.) се изпращат от МИРГ за предварителна проверка от УО на ПМДРА.

Условията за кандидатстване могат да бъдат с няколко срока за подаване на проектни предложения.

МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград ще разработи и прилага **ПРАВИЛА за провеждане на процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и РЕД ЗА ОЦЕНКА на проектни предложения по мерки, финансирани от ПМДРА 2021-2027 .**

Ежегодно Управителният съвет (УС) на **МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград** одобрява индикативна годишна работна програма (ИГРП) за прием по съответните мерки от СВОМР за следващата календарна година, който се публикува на електронната страница на МИРГ <https://flag-boelto.org/> .

Подаването на проектни предложения, както и процесът по оценка от МИГ/МИРГ се извършва в ИСУН <https://eumis2020.government.bg/>

Подбор на проектни предложения към стратегии за ВОМР се извършва в срок до 30 работни дни от крайния срок на приема. Председателят на УС на МИГ или друго лице, притежаващо същия обем на представителна власт в МИГ, назначава със заповед Комисия за подбор на проектни предложения до три дни след крайния срок за подаването на проектни предложения по обявената процедура, състояща се от 1. председател без право на глас; 2. секретар без право на глас; 3. нечетен брой членове с право на глас, които са не по-малко от трима; 4. резервни членове, не по-малко от трима.

Делът на представителите на публичния сектор в комисията не може да превишава 50 на сто от имащите право на глас членове. Не по-малко от 1/3 от членовете с право на глас в Комисията за подбор на проектни предложения (КППП) трябва да са членове на ОС на МИРГ. При процедура чрез подбор на проектни предложения МИРГ извършва:

1. оценка на проектното предложение, която включва:
 - а) оценка на административното съответствие и допустимостта;

Оценката на административното съответствие и допустимост на всяко проектно предложение се извършва от двама членове на Комисията с право на глас, независимо един от друг, като членовете, представляващи публичния сектор не трябва да са повече от 50%. При оценка на

административно съответствие и допустимост, оценителите с право на глас извършват проверка относно формалното съответствие на проектното предложение и изискуемите документи с условията за кандидатстване, допустимост на кандидатите и проектните дейности въз основа на критерии, които са част от Условията за кандидатстване.

б) техническа и финансова оценка само за проектни предложения, преминали успешно оценка на административно съответствие и допустимост;

Техническата и финансова оценка на всяко проектно предложение се извършва най-малко от двама членове на комисията с право на глас, като членовете, представляващи публичния сектор не трябва да са повече от 50%. Оценителите могат да бъдат подпомагани от помощник-оценители. Окончателната оценка е средноаритметично от оценките на двамата оценители.

2. класиране на одобрените проектни предложения в низходящ ред.

При класиране на проектни предложения, преминали етап на техническа оценка, в низходящ ред, се прилага методиката за оценка на проектните предложения, която е част от Условията за кандидатстване, като:

1. Проектните предложения, които не са получили минимално допустимата оценка, определена в методиката, не участват в класирането;
2. В случай, че две или повече проектни предложения имат равен брой точки, се извършва допълнително класиране по критерии и ред, определени в съответната мярка от Стратегията за ВОМР и в Условията за кандидатстване и приложенията към тях за съответната процедура.

За да бъде предложено за финансиране едно проектно предложение, общата крайна оценка на етап техническа и финансова оценка трябва да е равна на или по-голяма минимално допустимата оценка за качество на проектните предложения съгласно описанието на съответната мярка от СВОМР на МИГ – Елхово – Болярово.

При недостиг на средства за финансиране на всички проектни предложения, които успешно са преминали оценяването, КППП изготвя списък с резервни проекти, подредени в низходящ ред съобразно получените точки.

Работата на комисията приключва с оценителен доклад, който се председателства, секретаря и от всички членове на комисията и се одобрява от УС на МИРГ. Оценителният доклад съдържа:

1. списък на предложените за финансиране проектни предложения, подредени по реда на тяхното класиране, и размера на безвъзмездната финансова помощ, която да бъде предоставена за всеки от тях;
2. списък с резервните проектни предложения, подредени по реда на тяхното класиране, които успешно са преминали оценяването, но за които не достига финансиране;
3. списък на предложените за отхвърляне проектни предложения и основанията за отхвърлянето им;
4. списък на оттеглените предложения.

Оценителният доклад се изпраща от МИРГ чрез ИСУН до ръководителя на УО на ПМДРА в срок до 5 работни дни от одобряването на оценителния доклад от Управителния съвет на МИРГ.

Оценката на подадените проектни предложения с кандидат МИРГ се извършва от УО на ПМДРА в ИСУН по реда ЗУСЕФСУ и на ПМС № 23 от 2023 г. МИРГ е допустим получател на финансова помощ, ако е предвидена като допустим кандидат в стратегията за ВОМР. Максималният размер на финансовата помощ за МИРГ за операциите, включително дейности за сътрудничество и тяхната подготовка, финансирани от ЕФМДРА, е в размер до 10 на сто от бюджета за проекти в стратегията за ВОМР от ЕФМДРА.

Оценката на проектните предложения по всяка от процедурите ще се извършва съгласно разработени от МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград **ПРАВИЛА за провеждане на процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и РЕД ЗА ОЦЕНКА на проектни предложения по мерки, финансирани от ПМДРА 2021-2027**, и съгласно КРИТЕРИИ И МЕТОДИКА ЗА ТЕХНИЧЕСКА И ФИНАНСОВА ОЦЕНКА на проектни предложения.

За предотвратяване на възможността за двойно финансиране няма да се допуска подкрепа за едни и същи дейности по стратегия за водено от общностите местно развитие на МИГ, мерки на национално ниво и по стратегията на МИРГ, подкрепена от ЕФМДРА. Всеки проект, предложен за одобрение към стратегията за воденото от общностите местно развитие на МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград ще се проверява за отсъствие на двойно финансиране по съответните мерки към ПРСР.

Посредством изпълнението на планираните дейности по **Приоритет 1: По-конкурентна и устойчива икономика на рибарската територия**, от СВОМР, с бюджет 1 468 000 лв. или **50,04%** от частни оператори на рибарската територия ще се привлекат инвестиции минимум 1 468 000 лв. (при 50% БФП), което осигурява частни инвестиции от поне 37,53% от цялостния бюджет на СВОМР (3 911 600 лв.). Допълнително, чрез подкрепата по Приоритет 2: Подобрена инфраструктура и среда за живот и бизнес и съхранени природни, културни и социални ресурси на рибарската територия, ще се осъществят инвестиции за още поне **1 465 700 лв.**

VI. Обосновка как видовете дейности на стратегията допринасят за посрещане на изведените потребности от SWOT анализа.

Дейност 1.1. Инвестиции в производство и преработка на аквакултури за повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и иновациите

С реализирането на инвестициите ще се повиши конкурентоспособността и ще се постигне устойчив растеж на производството на аквакултури и тяхната преработка на територията на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград. Създадените работни места и повишаването на квалификацията на заетите ще подпомогнат икономическото развитие на сектор производство и преработка на аквакултури на рибарската територия. Инвестициите в енергийната ефективност, в повишаването на качеството на водата и в отглеждане на нискотрофични аквакултури ще допринесат за намаляване на въглеродния отпечатък и замърсяването и по-доброто опазване на екосистемите, което допринася за постигане целите на зеления преход. При подбора на операциите ще се дава приоритет на тези, които подкрепят местните оператори, новосъздадените рибовъдни стопанства „старт-ъп“, които включват въвеждане на иновации, които създават и запазват работни места, инвестиции в енергийната ефективност на стопанствата. С прилагането на иновативния подход за „гарантиран бюджет“ за малки проекти ще се осигури възможност за подкрепа на повече

оператори в сектора производство на аквакултури и тяхната преработка, което ще допринесе за развитие на Синята икономика на територията.

Посрещане на изведените потребности:

- **необходимост от подкрепа за развитие на общностите, занимаващи се с аквакултури и за подобряване на конкурентоспособността, иновативността и устойчивостта на синята икономика на рибарската територия:**
 - необходима е подкрепа за производство на аквакултури, в т.ч. подкрепа за „старт-ъп“ в аквакултурите.
 - подкрепа за увеличаване на броя и обема на преработваните продукти от аквакултури

Дейност 1.2. Инвестиции за диверсификация, добяване на стойност и нови форми на доходи за местната икономика в рибарската територия

Чрез подкрепените проекти ще се подпомогнат около 9 микро предприятия извън рибарския сектор, и ще се допринесе за разнообразяването на дейността и доходите, включително и за развитие на допълващи дейности, като риболовен туризъм, свързаните с аквакултурите екологични услуги.

Въздействието в дългосрочен аспект от изпълнението на проектите по тази дейност ще се изрази в разнообразяване и оживяване на местната икономика, осигуряване на допълнителни възможности и икономически и социален растеж. В допълнение, ще допринесе за развитие на предприемачеството и като резултат – ще развие конкурентоспособността на стопанския сектор на територията на МИРГ. Насърчаването на инвестиционните дейности ще подпомогне създаването на заетост и ще ускори диверсификацията на икономиката на рибарската територия.

Посрещане на изведените потребности:

- **потребности от подкрепа за разнообразяване и оживяване на местната икономика:**
- **налице е необходимост от подкрепа за диверсификация, добяване на стойност и нови форми на доходи за местната икономика в рибарската територия.**

Дейност 2.1. Инвестиции в разнообразна малка публична инфраструктура и хидротехнически съоръжения, свързани с рибарската общност, за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им

Дългосрочното въздействие на дейността се изразява в няколко направления:

- от една страна, подобрената публична инфраструктура – язовири / хидротехнически съоръжения, подобреното им екологичното състояние и устойчивост, както и подобрения доспът и социализиране на пространства около тях, свързани със спортен риболов, pesca туризъм, места за отдих, рибарски съоръжения директно ще допринесат за подобряване на условията за развитие на синята икономика на рибарската територия.
- от друга страна, инвестициите в създаването, подобряването или разширяването на дребна по мащаб публична инфраструктура, свързана с рибарската общност, ще подобри условията и средата за живот и бизнес - обществени услуги, спортни дейности, култура, музейна дейност;
- инвестициите ще дадат възможност да се съхранят природни, културни и социални ресурси на рибарската територия.

Посрещане на изведените потребности:

- **Налице са потребности от подкрепа и инвестиции за подобряване на инфраструктурата и средата за живот и бизнес и за съхранение на природни, културни и социални ресурси на рибарската територия:**
- Потребности от подобряване и развитие на публична инфраструктура и среда за живот и бизнес за рибарските общности и на рибарската територия, за да се осигурят **условия за развитие на синята икономика:** изграждане и модернизиране на разнообразна публична инфраструктура и хидротехнически съоръжения (язовири за рибовъдство), за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им, подобряване на достъпа и социализиране на пространства около язовири, свързани със спортен риболов, pesca туризъм, места за отдих, рибарски съоръжения и др.

Дейност 2.2. Опазване и популяризиране на природното богатство и валоризация на културното и историческото наследство, включително в рибарството

Чрез реализацията на операциите в рамките на тази дейност в дългосрочен план ще се допринесе за развитие на нови съвременни форми за опазване и популяризиране на местните културно-исторически и природни ресурси и типичните местни изделия, продукти и храни, с акцент на продуктите от рибарство и аквакултури, и тяхното развитие и предаване към следващите поколения; интегрирано съхраняване и популяризиране на местното културно, историческо и природно наследство, изделия и храни; подкрепа за представяне, социализация, валоризация и дигитализация на обектите на културно-историческото и природното наследство.

Важен очакван резултат от реализацията на дейностите е проученото и анализирано екологично състояние на хидротехническите съоръжения и водни тела и на качеството на водата, което ще осигури и възможности за развитие на синята икономика

Дигитализацията на природното, културното и историческото наследство също е важно въздействие.

Посрещане на изведените потребности:

- Територията е богата на природно богатство и културното и историческото наследство, включително в рибарството и са идентифицирани потребности от подкрепа за тяхното опазване и валоризация.

Дейност 2.3. Сътрудничество за осъществяване на връзки и партньорства между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ

Чрез планираните дейности за сътрудничество ще се създадат сътрудничество и партньорство за по-ускорено и устойчиво развитие на рибарската територия и на рибарските общности. Дългосрочен ефект от изпълнението на тези дейности ще се преодолее недостатъчното партньорство и сдружаване между работещите в сектора на аквакултурите. От друга страна, чрез реализацията на дейности за партньорство между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ ще се осигури и възможност за трансфера на знания и действителното внедряване на иновациите в бизнеса, като е предвидено в този процес да се включат изследователски организации, публична администрация, гражданско общество и бизнес. Ще се допринесе и за създаване на рибарски кооператив и женски клуб.

Посрещане на изведените потребности:

- На територията са идентифицирани потребности от подкрепа за сдружаване на работещите в сектора на аквакултурите, за установяване и развитие на връзки и партньорства между тях и научно-изследователски звена, за създаване на партньорства и сътрудничество с други организации (МИРГ, МИГ и др.) за обмен на опит и подобряване на знанията.

VII. Финансов план на стратегията (финансова обосновка на бюджета и обосновка за разходването на средствата по видове дейности и по години).

Основната цел на стратегията: *По-добро бъдеще за рибарската територия на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград – оживена територия, осигурени условия за устойчива синя икономика, по-добри условия за живот и бизнес*, ще бъде постигната чрез реализиране на две приоритета, изведени въз основа на извършените проучвания и анализи, обсъдени и консултирани с местната общност от територията на МИРГ:

- **Приоритет 1: По-конкурентна и устойчива икономика на рибарската територия**
- **Приоритет 2: Подобрена инфраструктура и среда за живот и бизнес и съхранени природни, културни и социални ресурси на рибарската територия**

Общият размер на публичната помощ към стратегията на МИРГ е 3 911 660 лева, нансовото разпределение на ресурса предназначен само за потенциални кандидати с проекти към ЕФМДРА е 2 933 700 лева, разпределен **балансирано** в две приоритетни оси, както следва:
Приоритет 1 – 1 468 000 лв. 50,04% от бюджета, разпределен в 2 дейности, насочени към бизнеса;

Приоритет 2 – 1 465 700 лв. 49,96% от бюджета, разпределен в 2 мерки за публични бенефициенти, неправителствени организации, сдружения, читалища, МИРГ.

Приоритет 1: По-конкурентна и устойчива икономика на рибарската територия
1 468 000 лв. 50,04%

Цел 1.1: Подобряване на конкурентоспособността, иновативността и устойчивостта на синята икономика на рибарската територия

Дейност 1.1.1: Инвестиции в производство и преработка на аквакултури за повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и иновациите
800 000 лв.

Цел 1.2: Разнообразяване и оживяване на местната икономика за осигуряване на допълнителни възможности и икономически и социален растеж

Дейност 1.2.1: Инвестиции за диверсификация, добяване на стойност и нови форми на доходи за местната икономика в рибарската територия
668 000 лв.

Приоритет 2: Подобрена инфраструктура и среда за живот и бизнес и съхранени природни, културни и социални ресурси на рибарската територия
1 465 700 лв. 49,96%

Цел 2.1. Подобряване и развитие на публична инфраструктура и среда за живот и бизнес за рибарските общности и на рибарската територия

Дейност 2.1.1. Инвестиции в разнообразна малка публична инфраструктура и хидротехнически съоръжения, свързани с рибарската общност, за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им
1 065 700 лв.

Цел 2.2. Съхраняване на местните природни, културни и социални ресурси на рибарската територия

Дейност 2.2.1. Опазване на природното богатство и валоризация на културното и историческото наследство, включително в рибарството
200 000 лв.

Цел 2.3. Сътрудничество и партньорство за по-ускорено и устойчиво развитие на рибарската територия и на рибарските общности

Дейност 2.3.1. Сътрудничество за осъществяване на връзки и партньорства между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ

200 000 лв.

Приоритет 1 е насочен към По-конкурентна и устойчива икономика на рибарската територия.

С реализирането на инвестициите по дейност 1.1.1: Инвестиции в производство и преработка на аквакултури за повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и иновациите ще се повиши конкурентоспособността, 54,49 % от бюджета на приоритета, и 27,27 % от общия бюджет за проекти, и ще се постигне устойчив растеж на производството на аквакултури и тяхната преработка на територията на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград. Създадените работни места и повишаването на квалификацията на заетите ще подпомогнат икономическото развитие на сектор производство и преработка на аквакултури на рибарската територия. Инвестициите в енергийната ефективност, в повишаването на качеството на водата и в отглеждане на нискотрофични аквакултури ще допринесат за намаляване на въглеродния отпечатък и замърсяването и по-доброто опазване на екосистемите, което допринася за постигане целите на зеления преход.

С прилагането на иновативния подход за „гарантиран бюджет“ за малки проекти ще се осигури възможност за подкрепа на повече оператори в сектора производство на аквакултури и тяхната преработка, което ще допринесе за развитие на Синята икономика на територията.

С реализирането на инвестициите по Дейност 1.2.1: Инвестиции за диверсификация, добяване на стойност и нови форми на доходи за местната икономика в рибарската територия, 45,51 % от бюджета на приоритета, 22,77% от общия бюджет, ще се подпомогнат около 9 микро предприятия извън рибарския сектор, и ще се допринесе за разнообразяването на дейността и доходите, включително и за развитие на допълващи дейности, като риболовен туризъм, свързаните с аквакултурите екологични услуги. Въздействието в дългосрочен аспект от изпълнението на проектите по тази дейност ще се изрази в разнообразяване и оживяване на местната икономика, осигуряване на допълнителни възможности и икономически и социален растеж. В допълнение, ще допринесе за развитие на предприемачеството и като резултат – ще развие конкурентоспособността на стопанския сектор на територията на МИРГ. Насърчаването на инвестиционните дейности ще подпомогне създаването на заетост и ще ускори диверсификацията на икономиката на рибарската територия.

Приоритет 2 е насочен към Подобрена инфраструктура и среда за живот и бизнес и съхранени природни, културни и социални ресурси на рибарската територия, бюджетът 49,96% от бюджета за проекти.

С реализирането на инвестициите по Дейност 2.1.1. Инвестиции в разнообразна малка публична инфраструктура и хидротехнически съоръжения, свързани с рибарската общност, за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им, бюджет 1 065 700 лв., 72,71% от приоритета, и 36,29 % от общия бюджет, ще се постигне подобряване и развитие на публична инфраструктура и среда за живот и бизнес за рибарските общности и на рибарската територия. Подобрената публична инфраструктура – язовири / хидротехнически съоръжения, подобреното им екологичното състояние и устойчивост, както и подобрения доспът и социализиране на пространства около тях, свързани със спортен риболов, pesca туризъм, места за отдих, рибарски съоръжения директно ще допринесат за подобряване на условията за развитие на синята икономика на рибарската територия. Инвестициите в създаването, подобряването или разширяването на дребна по мащаб публична инфраструктура, свързана с рибарската общност, ще подобри условията и средата за живот и бизнес - обществени услуги,

спортни дейности, култура, музейна дейност. Инвестициите ще дадат възможност да се съхранят природни, културни и социални ресурси на рибарската територия.

С реализацията на Дейност 2.2.1. Опазване на природното богатство и валоризация на културното и историческото наследство, включително в рибарството, бюджет 200 000 лв., 13,64 % от бюджета на приоритета, и 6,18% от общия бюджет, ще се допринесе за съхраняване на местните природни, културни и социални ресурси на рибарската територия. Чрез реализацията на операциите в рамките на тази дейност ще се допринесе за развитие на нови съвременни форми за опазване и популяризиране на местните културно-исторически и природни ресурси и типичните местни изделия, продукти и храни, с акцент на продуктите от рибарство и аквакултури, и тяхното развитие и предаване към следващите поколения; интегрирано съхраняване и популяризиране на местното културно, историческо и природно наследство, изделия и храни; подкрепа за представяне, социализация, валоризация и дигитализация на обектите на културно-историческото и природното наследство. Важен очакван резултат от реализацията на дейностите е проученото и анализирано екологично състояние на хидротехническите съоръжения и водни тела и на качеството на водата, което ще осигури и възможности за развитие на синята икономика

С реализацията на Дейност 2.3.1. Сътрудничество за осъществяване на връзки и партньорства между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ, бюджет 200 000 лв., 13,64 % от бюджета на приоритета, и 6,18% от общия бюджет, ще се допринесе за подобряване на сътрудничество и партньорство за по-ускорено и устойчиво развитие на рибарската територия и на рибарските общности. Чрез изпълнението на дейностите ще се създадат сътрудничество и партньорство за по-ускорено и устойчиво развитие на рибарската територия и на рибарските общности. Ще се преодолее недостатъчното партньорство и сдружаване между работещите в сектора на аквакултурите. От друга страна, чрез реализацията на дейности за партньорство между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ ще се осигури и възможност за трансфера на знания и действителното внедряване на иновациите в бизнеса, като е предвидено в този процес да се включат изследователски организации, публична администрация, гражданско общество и бизнес. Ще се допринесе и за създаване на рибарски кооператив и женски клуб.

Таблица А – Финансов план по видове дейности (в лева) по години.

Нужди, изведени от SWOT анализа, които се посрещат от посочения вид дейност	Вид дейност на стратегията за BOMP	Бюджет на вида дейност в лв. БФП (3=4+5)	Финансово участие на Съюза 70% в лева	Национален публичен принос 30% в лева	Частен принос в лева	Финансово разпределение на средствата (за сключени договори) по видовете дейности на стратегията по години в лв. БФП				
						първа година	Втора година	трета година	четвърта година	пета година
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Необходимост от подкрепа за развитие на общностите, занимаващи се с аквакултури и за подобряване на конкурентоспособността, иновативността и устойчивостта на синята икономика на рибарската територия	1. Дейност 1.1. Инвестиции в производство и преработка на аквакултури за повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и иновациите	800 000	560000	240000	800 000	0	600000	150000	50000	0
Потребности от подкрепа за разнообразяване и оживяване на местната	Дейност 1.2. Инвестиции за диверсификация, добяване на стойност и	668 000	467600	200400	668000	0	500000	120000	48000	0

икономика: налице е необходимост от подкрепа за диверсификация, добяване на стойност и нови форми на доходи за местната икономика в рибарската територия	нови форми на доходи за местната икономика в рибарската територия									
Потребности от подобряване и развитие на публична инфраструктура и среда за живот и бизнес за рибарските общности и на рибарската територия, за да се осигурят условия за развитие на синята икономика: изграждане и модернизиране на разнообразна публична инфраструктура и	Дейност 2.1. Инвестиции в разнообразна малка публична инфраструктура и хидротехнически съоръжения, свързани с рибарската общност, за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им	1065700	745990	319710	90000	0	950000	75700	40000	0

хидротехнически съоръжения (язовири за рибовъдство), за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им, подобряване на достъпа и социализиране на пространства около язовири, свързани със спортен риболов, pesca туризъм, места за отдих, рибарски съоръжения и др.										
Територията е богата на природно богатство и културното и историческото наследство, включително в рибарството и са идентифицирани потребности от подкрепа за тяхното	Дейност 2.2. Опазване на природното богатство и валоризация на културното и историческото наследство, включително в рибарството	200 000	140000	60000	5000	0	120000	60000	20000	

опазване и валоризация										
На територията са идентифицирани потребности от подкрепа за сдружаване на работещите в сектора на аквакултурите, за установяване и развитие на връзки и партньорства между тях и научно-изследователски звена, за създаване на партньорства и сътрудничество с други организации (МИРГ, МИГ и др.) за обмен на опит и подобряване на знанията.	Дейност 2.3. Сътрудничество за осъществяване на връзки и партньорства между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ	200 000	140000	60000	5000	0	120000	60000	20000	
Въвеждане на предвидените текущите разходи и популяризиране – до 25% от допустимата безвъзмездна финансова помощ по стратегията.		977900	684530	293370	0	197900	195000	195000	195000	195000
ОБЩО:		3 911 600	2738120	1173480	1568000	197900	2485000	660700	373000	195000

Таблица Б – Индикатори по видове дейности. Индикаторите, посочени в ПМДРА за прилагане на подхода BOMP са задължителни за стратегията. Описват се и изведените индикатори, които са специфични за територията на МИРГ и характеризират особеностите на територията.

Задължителни за стратегията индикатори:

CR06- Създадени работни места (брой лица)

CR07- Запазени работни места (брой лица)

CR08- Облагодетелствани лица (брой лица)

CR11- Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти)

CR13- Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия)

Вид дейност на стратегията за BOMP	Планиран брой сключени договори в края на периода на изпълнение на стратегията (индикатори за изпълнение)	Изведени индикатори за резултат, които ясно и пълно отчитат ефекта от избраните видове действия – наименование на индикатора и мерна единица	Междинна стойност на индикатора за резултат – 36 месеца след подписване на споразумението за изпълнение на стратегията	Крайна стойност на индикатора - 31.12.2029 г.
1	2	3	4	5
Дейност 1.1: Инвестиции в производство и преработка на аквакултури за повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и иновациите	14	1. CR 06 - Създадени работни места - брой лица	7	10
		2. CR 07 - Запазени работни места - брой лица	9	14
		3. CR 08 – Лица, които се ползват от режима (облагодетелствани лица), - брой лица	26	38

		4. Брой новосъздадени стопанства в подсектор „Аквакултури”	2	3
		5. Брой подкрепени собственици на съществуващи и новосъздадени стопанства (рибовъдни стопанства) за инвестиции в аквакултури	8	11
		6. Брой подкрепени предприятия за преработка на продукти от аквакултури	2	3
Дейност 1.2. Инвестиции за диверсификация, добяване на стойност и нови форми на доходи за местната икономика в рибарската територия	11	1. CR 06 - Създадени работни места - брой лица	5	7
		2. CR 07 - Запазени работни места - брой лица	8	10
		3. CR 08 – Лица, които се ползват от режима (облагодетелствани лица) брой лица	19	28
		4. Брой подпомогнати бенефициенти	6	11
Дейност 2.1. Инвестиции в разнообразна малка публична инфраструктура и хидротехнически съоръжения, свързани с	9	1. CR 08 – Лица, които се ползват от режима (облагодетелствани лица), брой лица	1800	2500

рибарската общност, за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им		2. Брой реконструирани / рехабилитирани / построени инфраструктурни обекти	6	9
		3. Жители, ползващи се от подобрени услуги/инфраструктура	3000	5000
Дейност 2.2. Опазване на природното богатство и валоризация на културното и историческото наследство, включително в рибарството	10	1. CR 08 –Лица, които се ползват от режима (облагодетелствани лица), брой лица	100	150
		2. Брой дейности по опазване и популяризиране на природното богатство и валоризация на културното и историческото наследство	7	10
Дейност 2.3. Сътрудничество за осъществяване на връзки и партньорства между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ	6	1. CR 08 –Лица, които се ползват от режима (облагодетелствани лица), брой лица	80	120
		2. CR 11 - Субекти, допринасящи за социалната устойчивост (брой субекти)	1	2

		3. CR 13 - Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия)	3	5
		4. Брой създадени партньорства за сътрудничество и съвместна работа	4	6
Индикатори по дейностите на МИРГ, свързани с текущи разходи и популяризиране	нп	CR 08 –Лица, които се ползват от режима (облагодетелствани лица), брой лица	100	160

VIII. Обосновка на избраните индикатори за изпълнение и индикатори за резултат по стратегията, и индикатори специфични за територията (*описание на измерими индикатори; обосновка за начина на формиране на крайните стойности, начин за извеждане и изчисление*).

Индикаторите са един от най-важните и решаващи компоненти на планираната за прилагане система за мониторинг и оценка. Те следва да се използват за наблюдение на резултатите и изпълнението и за оценка на ефективността, ефикасността и въздействието на интервенциите. С тази цел за всяка от планираните дейности в СВОМР на МИРГ – Болярово – Елхово – Тополовград са въведени набор от индикатори: индикатори за изпълнение и индикатори за резултат – задължителни за ПМДРА и специфични за територията.

Индикатори по Дейност 1.1: Инвестиции в производство и преработка на аквакултури за повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и иновациите

Планиран финансов ресурс за тази дейност (бюджет) в СВОМР е 800 000 лв.

Специфика на планираното финансиране по дейност 1.1.:

По дейност 1.1. има планиран гарантиран бюджет за малки проекти 25% от финансовия ресурс, предвиден за дейността, тоест – 200 000 лв. Максималният размер на БФП е 20 000 лв. На тази база са планирани да бъдат одобрени 10 „малки“ проекта.

Остатъкът от бюджета на дейност 1.1. в размер на 600 000 лв. е отделен за „стандартни проекти“, с максимален размер на БФП 150 000 лв. По този начин се очаква да бъдат одобрени минимум 4 стандартни проекта.

Индикатори

Индикатори за изпълнение:

Брой сключени договори за дейност 1.1: **Инвестиции в производство и преработка на аквакултури за повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и иновациите**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 14

Индикатори за резултат:

- **CR 06 - Създадени работни места (брой лица)**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 10

На база на планираните да бъдат одобрени общо 14 проекта – 10 „малки“ и 4 стандартни, се очаква чрез „малките“ проекти да се създадат 6 работни места, и чрез „стандартните“ да се създадат 4 работни места.

За отчитането на индикатора ще се взима предвид следната калкулация: при пълен работен ден = 1 човек; при непълен работен ден = 0,5 души; при сезонен или нередовен = 0,3 души.

- **CR 07 - Запазени работни места (брой лица)**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 14

На база на планираните да бъдат одобрени общо 14 проекта – 10 „малки“ и 4 стандартни, се очаква чрез „малките“ проекти да се запазят 9 работни места, и чрез „стандартните“ да се запазят 5 работни места.

За отчитането на индикатора: при пълен работен ден = 1 човек; при непълен работен ден = 0,5 души; при сезонен или нередовен = 0,3 души.

- **CR 08 – Лица, които се ползват от режима (облагодетелствани лица), (брой лица)**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 38

Лицата, които ще се възползват пряко от дейност 1.1. с подкрепата на стратегията по ВОМР – чрез подкрепата за инвестиции – са общо 38: 14 подпомогнати бенефициенти, 10 създадени работни места и 14 запазени работни места.

Специфични индикатори за територията по дейност 1.1:

- **Брой новосъздадени стопанства в подсектор „Аквакултури“:** На базата на анализ на потенциала за развитие на аквакултурите, наличните ресурси и традиции се очаква чрез подкрепата по дейност 1.1. да се създадат 3 нови рибовъдни стопанства на рибарската територия.
Базова стойност: 0
Целева стойност: 3
- **Брой подкрепени собственици на съществуващи и новосъздадени стопанства (рибовъдни стопанства) за инвестиции в аквакултури**
Планирана целева стойност 11, определена на базата на наличните ресурси и традиции на територията, на броя на активните рибовъдни стопанства на територията, както и на планираните новосъздадени стопанства.
Базова стойност: 0
Целева стойност: 11
- **Брой подкрепени предприятия за преработка на продукти от аквакултури**
Базова стойност: 0
Целева стойност: 3

Специфика на планираното финасиране по дейност 1.2.: Индикатори по Дейност 1.2: Инвестиции за диверсификация, добяване на стойност и нови форми на доходи за местната икономика в рибарската територия

Планиран финансов ресурс за тази дейност (бюджет) в СВОМР е 668000лв.

По дейност 1.2. има планиран гарантиран бюджет за малки проекти 25% от финансовия ресурс, предвиден за дейността, тоест – бюджет от 167000 лв. Максималният размер на БФП е 20 000 лв. На тази база са планирани да бъдат одобрени 8 „малки“ проекта.

Остатъкът от бюджета на дейност 1.2. в размер на 501000 лв. е отделен за „стандартни проекти“, с максимален размер на БФП 150 000 лв. По този начин се очаква да бъдат одобрени минимум 3 стандартни проекта.

Индикатори

Индикатори за изпълнение:

Брой сключени договори за дейност 1.2: Инвестиции за диверсификация, добяване на стойност и нови форми на доходи за местната икономика в рибарската територия

Базова стойност: 0

Целева стойност: 11

Индикатори за резултат:

- **CR 06 - Създадени работни места** (брой лица)

Базова стойност: 0

Целева стойност: 7

На база на планираните да бъдат одобрени общо 11 проекта – 8 „малки“ и 3 стандартни, се очаква чрез „малките“ проекти да се създадат 5 работни места, и чрез „стандартните“ да се създадат 2 работни места.

За отчитането на индикатора ще се взема предвид следната калкулация: при пълен работен ден = 1 човек; при непълен работен ден = 0,5 души; при сезонен или нередовен = 0,3 души.

- **CR 07 - Запазени работни места (брой лица)**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 10

На база на планираните да бъдат одобрени общо 11 проекта – 10 „малки“ и 4 стандартни, се очаква чрез „малките“ проекти да се запазят 7 работни места, и чрез „стандартните“ да се запазят 3 работни места.

За отчитането на индикатора: при пълен работен ден = 1 човек; при непълен работен ден = 0,5 души; при сезонен или нередовен = 0,3 души.

- **CR 08 – Лица, които се ползват от режима (облагодетелствани лица), (брой лица)**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 28

Лицата, които ще се възползват пряко от дейност 1.2. с подкрепата на стратегията по ВОМР – чрез подкрепата за инвестиции – са общо 28: 11 подпомогнати бенефициенти, 7 създадени работни места и 10 запазени работни места.

Специфични индикатори за територията по дейност 1.2:

- **Брой подпомогнати бенефициенти** - Планирана целева стойност 11, определена на базата на наличните ресурси и традиции на територията.

Базова стойност: 0

Целева стойност: 11

Индикатори по 2.1: Инвестиции в разнообразна малка публична инфраструктура и хидротехнически съоръжения, свързани с рибарската общност, за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им

Планиран финансов ресурс за тази дейност (бюджет) в СВОМР е 1 065 000 лв.

Индикатори

Индикатори за изпълнение:

Брой сключени договори за дейност 2.1: Инвестиции в разнообразна малка публична инфраструктура и хидротехнически съоръжения, свързани с рибарската общност, за подобряване на екологичното състояние и устойчивостта им

Базова стойност: 0

Целева стойност: 9

Индикатори за резултат:

- **CR 08 – Лица, които се ползват от режима (облагодетелствани лица), (брой лица).**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 2500

Минимум 10 % от населението на територията - лица, които се възползват пряко от дейност с подкрепата на стратегията по ВОМР.

Специфични индикатори за територията по дейност 2.1:

- **Брой реконструирани / рехабилитирани / построени инфраструктурни обекти**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 9

Предвид определените потребности от инвестиции и подкрепа за развитие на публичната инфраструктура, с акцент на хидротехнически съоръжения – язовири, подходящи за производство на аквакултури – се очаква да бъдат одобрени и изпълнени поне 9 проекта.

- **Жители, ползващи се от подобрени услуги/инфраструктура**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 5000

След реализиране на инвестициите на рибарската територия - в изграждане и модернизиране на разнообразна публична инфраструктура и хидротехнически съоръжения се очаква минимум 20 % от населението на територията да се ползват от подобрените услуги/инфраструктура с подкрепата на стратегията по ВОМР.

Индикатори по 2.2: Опазване и популяризиране на природното богатство и валоризация на културното и историческото наследство, включително в рибарството

Планиран финансов ресурс за тази дейност (бюджет) в СВОМР е 200 000 лв.

Индикатори

Индикатори за изпълнение:

Брой сключени договори за дейност **2.2: Опазване и популяризиране на природното богатство и валоризация на културното и историческото наследство, включително в рибарството**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 10

Предвид планираният бюджет и максимален размер на БПФ от 30 000 лева, планирано е да бъдат сключени 10 договора.

Индикатори за резултат:

- **CR 08 – Лица, които се ползват от режима (облагодетелствани лица), (брой лица)**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 150

Специфични индикатори за територията по дейност 2.2:

- **Брой дейности по опазване и популяризиране на природното богатство и валоризация на културното и историческото наследство**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 10

С изпълнението на планираните 10 проекта по дейност 2.2. се очаква на рибарската територия да се осъществят минимум **10 дейности с ефект и позивен резултат за опазване и популяризиране на природното богатство и валоризация на културното и историческото наследство, с поставен ефект на такива, свързани с рибарството и аквакултурите.**

Индикатори по 2.3: Сътрудничество за осъществяване на връзки и партньорства между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ

Планиран финансов ресурс за тази дейност (бюджет) в СВОМР е 200 000 лв.

Индикатори

Индикатори за изпълнение:

Брой сключени договори за дейност **2.3. Сътрудничество за осъществяване на връзки и партньорства между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 6

Предвид планираният бюджет и максимален размер на БПФ от 30 000 лева, както и проекти за сътрудничество МИРГ – МИРГ/МИГ, е планирано да бъдат сключени 6 договора.

Индикатори за резултат:

- **CR 08 – Лица, които се ползват от режима (облагодетелствани лица), брой лица**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 120

Предвид планираните допустими дейности – за сдружаване, за развитие и трансфер на знания на водните системи, сътрудничество и партньорство МИРГ – МИРГ/МИГ, и заложените чрез критериите приоритети, се очаква минимум 120 души да се възползват от подкрепата чрез проектите към СВОМР, като получат знания, умения, възможност за партньорство и обединяване, и сътрудничество с други организации.

- **CR 11 - Субекти, допринасящи за социалната устойчивост**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 2

Съгласно планираните дейности и изискванията на ПМДРА, на територията на МИРГ – Болярово – Елхово – Тополовград и под нейната егида ще бъдат създадени 1 кооперация/кооператив на рибари - организация на производителите от рибарството (производство и преработка на аквакултури) и 1 женски клуб в рибарските общности.

- **CR 13 - Дейности за сътрудничество между заинтересованите страни (брой действия)**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 5

- Целевата стойност на индикатор CR 13 е определена на базата на предвиждания, че ще се реализират поне 1 проект за сътрудничество с други МИРГ/МИГ, както и 4 проекта за сътрудничество с научни и изследователски организации, институти, организации на производители, публична администрация, гражданско общество и бизнес и други, за постигане на целите на СВОМР и на ПМДРА.

Специфични индикатори за територията по дейност 2.3:

- **Брой създадени партньорства за сътрудничество и съвместна работа**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 6

С изпълнението на планираните 6 проекта по дейност 2.3. се очаква да бъдат създадени минимум 6 партньорства на рибарската територия, в това число партньорство за сътрудничество с други МИРГ/МИГ, 1 партньорство в организация/кооператив в рибарството, 1 партньорство – женски клуб, и поне още 3 партньорства с други организации за обмен и трансфер на знания.

Индикатори по дейностите на МИРГ, свързани с текущи разходи и популяризиране

- **CR 08 – Лица, които се ползват от режима (облагодетелствани лица), брой лица**

Базова стойност: 0

Целева стойност: 120

Предвид планираните дейности, свързани с управление на СВОМР и популяризиране, на територията на МИРГ ще се проведат минимум 6 обучения за местни лидери (членове на екипа на МИРГ и членове на управителните органи на МИРГ) за периода на прилагане на стратегията за ВОМР, всяко за 20 души.

IX. Опит в рамките на обособената рибарска територия в изпълнението на стратегии по подходите „отдолу-нагоре“ и подхода ВОМР, трансгранично сътрудничество и други механизми за териториално развитие през предходните програмни периоди *(описание на всички механизми и*

инструменти за териториално развитие, които са прилагани на рибарската територия, натрупан опит, научени уроци)

МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград е новосъздадено сдружение с нестопанска цел и самото то няма опит в изпълнение на стратегии по подходите „отдолу-нагоре“ и подхода ВОМР.

В същото време в рамките на обособената рибарска територия има натрупан значителен опит както по подхода ВОМР, така и чрез опита на трите общини в трансгранично сътрудничество и други механизми за териториално развитие през програмни периоди 2007-2013 г. и 2014-2020 г.

- Опит в изпълнението на стратегии по подходите „отдолу-нагоре“ и подхода ЛИДЕР / ВОМР

На рибарската територия може да се отбележи опит в прилагането на подхода ЛИДЕР – чрез „Местна инициативна група – Елхово“, която успешно е изпълнила СМР по подхода ЛИДЕР по ПРСР 2007-2013 в община Елхово.

Опит в използването на териториални инструменти е налице на територията чрез „Местна инициативна група – Елхово – Болярово“, която изпълнява Стратегия за ВОМР по ПРСР 2014 – 2020 на територията на двете общини Елхово и Болярово.

Община Тополовград е част от територията на действие на „Местна инициативна група Свиленград – Тополовград“ и разработват съвместна СВОМР с подкрепата на СПРЗСР 2023 – 2027 г., като през 2023 г. е изпълнен и проект за подготвителни дейности и също има опит по подхода ВОМР (подмярка 19.1 от ПРСР 2014-2020). **Източник на финансиране:** Програма за развитие на селските райони 2014 – 2020.

- Опит в изпълнението на проекти за трансгранично сътрудничество и други механизми за териториално развитие

Опит на Община Болярово:

1.Име на проекта: „Подобряване на културното взаимодействие между община Болярово и община Юскюп, чрез развитие на културната инфраструктура“

Източник на финансиране: Програмата за трансгранично сътрудничество „България – Турция“

Партньори: Водещ партньор - община Юскюп, Република Турция, втори партньор - община Болярово.

Продължителност на проекта: 6.02 2014 – 06.02.2016г.

Обща стойност на проекта: 776 251,21 лв.

Дейности: Извършване на строително-ремонтни работи на сградата на читалището в град Болярово. Сред тях са: възстановяване функцията на залата, чрез монтиране на 195 стола за зрители и осигуряване на 4 места за хора в неравностойно положение, полагане на настилка по пода на залата и сцената от линолеум, измазване и боядисване на стените и колоните, както и монтиране на акустичен растерен таван от стъкленоватни пана, полагане на системи за озвучаване и пожароизвестяване с гласово оповестяване, възстановяване на помещения за гримьорни – за мъже и жени., благоустрояване на пространството пред сградата и др.

Резултат от изпълнението на проекта: Създадена модерна мултифункционална сграда със зрителна зала за провеждане на културни мероприятия на закрито.

2.Име на проекта: „Инициране на партньорства за валоризация на местните природни дадености и културното наследство“

Източник на финансиране: Програмата за трансгранично сътрудничество „България-Турция“

Обща стойност на проекта: 186 667 лева

Продължителност на проекта: 11.04.2013г. – 11.04.2014г.

Дейности: Разработена е съвместна програма за опазване и поддържане на природните дадености и културно наследство; Направен е анализ на туристическите атракции в двете общини – туристически маршрути, места за отдих и др.; Разработена е маркетингова стратегия за развитието на туризма в двете общини, като част от дадена оперативна програма; Проведена е кръгла маса за младежите в двете общини; Проведени са срещи на представители на образователните институции;

Резултати от изпълнение на проекта: Развиват се нови форми на трансгранично сътрудничество в условията на един все по-глобализиран свят.

3.Име на проекта: “Подобряване на капацитета за защита на природата чрез засилване на сътрудничеството между младите еколози на общините Болярово и Ковчаз”

Източник на финансиране: Програмата за трансгранично сътрудничество „България-Турция“

Обща стойност на проекта: 78 367.03 евро

Продължителност на проекта: 21.03.2017г - 20.03.2018г.

Дейности: Изготвяне на проучване за иновативните методи за устойчиво използване на природните ресурси; създаване на обучителен курс за ученици; провеждане на обучителен курс "Млади еколози"; създаване на балканска младежка екообсерватория; изготвяне на изследване за добри маркетингови практики за популяризиране на мерки за опазване на околната среда сред младите хора.

4.Име на проекта “Изработване на технически проект за презгранична пътна връзка между селата Малкочлар и Странджа”

Източник на финансиране: Програмата за трансгранично сътрудничество „България-Турция

Обща стойност на проекта: 210 934, 089 лв

Продължителност на проекта: 13.12.2012г.-13.12.2013

Дейности по проекта: Изработване на технически проект за презгранична пътна връзка между селата Малкочлар- Странджа

5.Име на проекта: “Действия на гражданите на Европейския съюз за умни исторически селища” **Eu SAVE**

Финансираща организация: Програма Европа на гражданите 2014-2020 г.

Партньори по проекта: Партньор 1 – Община Вимианзо, Испания; Партньор 2 – Асоциация на общините от региона на Пигула, Италия; Партньор 3 – МИГ – Загоре – Сутла, Хърватия; Партньор 4 – Асоциация на Европейските региони, Белгия; Партньор 5 – Междубщинска общност на Алто Алентейо, Португалия; Партньор 6 – Община Болярово, Република България, Партньор 7 – Община Цесиново – Облесево, Република Македония и Партньор 8 – Община Дагда, Република Латвия

Продължителност на проекта: 24 месеца – 03.04.2019г. до 02.09.2022 г.

Стойност на проекта: 285 864.11 лв. от които 40 309,66 лв. за община Болярово

Дейности по проекта: Провеждане на срещи и мероприятия между партньорите на различни теми с цел обмен на опит и запазване на историческото и културното наследство на територията на отделните партньори.

Резултат: Разработена е съвместна стратегия за умни исторически селища; сборник и карта на добри практики от всички участници в сферата на устойчивото развитие на умните исторически селища; план за устойчивост, създаде се и #EuSAVE -мрежа. .

6.Име на проекта: "Присъстващо управление на европейските културно-исторически ценности на традиционните земеделски райони" -winEU.rur

Източник на финансиране: Програма „Граждани, равенство, права и ценности (CERV) на ЕС

Цел на проекта – Създаване на мрежа от малки селски общности за опазване, популяризиране и подобряване на европейските селски територии, което цели подобряване на наличните действия за развитие на устойчив туризъм и дейностите по дигиталния и екологичен преход, както и да се дефинират стратегии за присъстващо управление на европейските културно-исторически ценности на традиционните земеделски райони, основано на социалните, културните и историческите ценности на тези региони, като средство за по-зелени, по дигитални по устойчиви европейски райони.

Партньори – България, Испания, Хърватия, Португалия, Словения и Италия.

Продължителност на проекта :01.12.2022 – 31.12.2024г.

Стойност: 148 010 евро

7.Име на проекта: „Повишаване качеството на живот в община Болярово и община Алпуллу и осигуряване на възможности за отдих и спорт“.

Източникът на финансиране - Програма за трансгранично сътрудничество България – Турция 2007-2013 г. (ИПП). Приоритетна ос 2: „Повишаване качеството на живот“. Ключова област на интервенция 1.: „Опазване на околната среда, природата, културното и историческо наследство“

Партньори по проекта: община Алпулу, Турция и община Болярово, България

Проектът цели повишаване на социалното и икономическо развитие на община Алпулу, Турция и община Болярово, България; осигуряване достъп до спорт и отдих, което е качествено разширяване на съществуващите дейности, които пораждат растеж и хоризонтално разширяване на двете общности; да подпомага общинските администрации на Алпулу и Болярово да преодолеят постоянния дефицит на финансови ресурси за инвестиции в инфраструктурата за отдих и спорт. Проектът осигури подходящи съоръжения за футболни и други спортни клубове в Алпулу, Кофчаз и Болярово за да се практикуват спортове

Общият размер на безвъзмездната финансова помощ е - 599 503,15 ЕВРО. За община Болярово (партньор по проекта) – 365 106,98 ЕВРО. Бенефициент – Сдружение „Равновесие,, (водещ партньор) – 46 006,57 ЕВРО. За община Алпуллу РТурция (партньор по проекта) – 188 389,60 ЕВРО

8.Име на проекта „Две различни практики – една обща цел“

Финансираща организация: ТГС България –Турция 2009 – 2013 г

Партньори по проекта: - водеща организация на проекта е Общинското училищно настоятелство на училища и ЦДГ - партньори община Кофчаз и община Болярово

Продължителност на проекта: 30.06.2011г. – 29.06.2012г.

Стойност на проекта: 96 171лв

Цел на проекта : Изграждане на модел за по-ефективно обучение и създаване мрежа за споделяне на практически опит; обмяна на иновационни практики в образованието и социално сближаване на учениците и местните общности от двете страни.

9.Име на проекта: “Патронажна грижа за нуждаещи се лица в община Стралджа и община Болярово”

Финансираща организация: ОП „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 г.

Партньори по проекта: Бенефициент: Община Стралджа; Партньор: Община Болярово

Продължителност на проекта: 18 месеца – 23.05.2019г. до 23.11.2020 г.

Стойност на проекта: 195 136,16 лв. от които 68 708,15 лв. за община Болярово

Дейности по проекта: Предоставяне на почасови мобилни, интегрирани, здравно-социални услуги за нуждаещи се лица с увреждания и възрастни хора на територията на община Стралджа и община Болярово.

Резултат: Подобрено качество на живот и възможност за социално включване на хората с увреждания и възрастните хора в община Стралджа и община Болярово чрез осигуряване на мрежа от услуги в домашна среда и изграждане на подходящ (материален и кадрови) капацитет за предоставянето им.

Опит на Община Елхово в партньорство с Община Болярово

Име на проекта: „Проектиране и изграждане на територията на община Елхово на компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци, генерирани от община Елхово и Община Болярово, включително осигуряване на необходимото оборудване и на съоръжения и техника за разделно събиране на зелени и биоразградими отпадъци”

Източник на финансиране: Програма „Околна среда” 2021-2027 г.

Партньори по проекта: Бенефициент община Елхово, партньор община Болярово

Опит на Община Елхово

1. Име на проекта: “Проектиране и строителство на Пречиствателна станция за отпадъчни води, довеждащ колектор и частична рехабилитация на ВиК мрежата в гр. Елхово”,

асоцииран партньор: ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ ЕООД

Стойност на проекта: 18 867 785,73 лв. 2016 г.

2. Наименование на проекта: „ОПАЗВАНЕ НА НЕМАТЕРИАЛНОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО В РЕГИОНА НА ЕЛХОВО И ЛАЛАПАША, ЧРЕЗ ИЗГРАЖДАНЕ НА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ТРАДИЦИОННИ СЪБИТИЯ“ – 24.01.2014 г.

Стойност на проекта: 384 930,81 евро

Източник на финансиране: Програма за трансгранично сътрудничество между България и Турция по Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП) финансирана от Европейския съюз чрез фонда на ИПП и съфинансиране от България и Турция чрез държавния бюджет.

Водещ партньор: Община Елхово / България, Партньори: Областен съвет за предоставяне на услуги на населението – Лалапаша / Турция.

Основна цел на проектното предложение: Повишаване качеството на живот в района на Елхово и Лалапаша чрез опазване на нематериалното културно наследство, подобряване достъпа до райони с висока природна стойност и тяхното популяризиране.

3. Наименование на проекта: „СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ОТДИХ, СПОРТ И ТУРИЗЪМ В ГРАДОВЕТЕ ЕДИРНЕ И ЕЛХОВО”

Източник на финансиране: Програма за транс-гранично сътрудничество между България и Турция по Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП) финансирана от Европейския съюз чрез фонда на ИПП и съфинансиране от България и Турция чрез държавния бюджет.

Приоритетна ос: ос 2: Повишаване на качеството на живота

Мярка: 2.1: Опазване на околната среда, природата, историческото и културно наследство.

Стойност на проекта: Общо 592 294,63 евро – за Община Елхово 310 000,82 евро

Период на изпълнение: 01.07.2011 г. до 31.12.2012 г.

Основна цел на проектното предложение: Повишаване качеството на живот в района на Елхово и Едирне, подобряване достъпа до райони с висока природна стойност.

Опит на Община Тополовград

1. “Повишаване на туристическата привлекателност на общините Тополовград и Бююккъръщаран чрез по-добро представяне на културното наследство”

Цел:Общата цел на проекта е да се повиши туристическата привлекателност на трансграничния район на Бююккъръщаран и Тополовград чрез по-добро използване на културното наследство и свързаната инфраструктура. Специфичните цели на проекта са: 1) подобряване на условията и инфраструктурата, свързана с културен туризъм;

Стойност: 220 925,13 евро

Продължителност: 24 месеца

Финансираща организация:Програма Интеррег ТГС България-Турция 2014-2020

Дата на стартиране:21.11.19 г.

2. “Предоставяне на здравни грижи и социални услуги на уязвими общности в трансграничния район България – Гърция”, с акроним HS-Care”

Цел: Общата цел на проекта е насърчаване на социалното приобщаване и създаване на условия за интеграция на хората с увреждания, деца в неравностойно положение, лица, осъдени на пробация, възрастни хора с проблеми с психичното здраве, пациенти с ракови заболявания и техните семейства, чрез откриване на нови и обновяване на съществуващи центрове за социални услуги в общините Струмяни и Тополовград и закупуване на мобилна единица в Еврос.

Стойност: 276 799.97 евро

563 029,40 лв.

Продължителност: 24 месеца

Финансираща организация: Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция – България 2014-2020

Дата на стартиране: 12.2017г.

3. „Подобряване на капацитета на Общините Алпуллу и Тополовград за превенция и ограничаване на последиците от наводнения в Беломорския басейн”

Цел: Общата цел на проекта е да се предотвратят и ограничат последствията от наводнения в трансграничния регион на Тополовград и Алпуллу. Специфичните цели на проекта са: 1) подобряване на проводимостта на речните легла на Синаповка река в община Тополовград и река Панкаркьой в Алпуллу; 2) осигуряване сигурност за местното население на с. Синапово и гр. Алпуллу и 3) адаптиране към климатичните промени

Стойност: 655 687,45 лв.

299 4256.68 Евро

Продължителност: 24 месеца

Финансираща организация: Програма Интеррег ТГС България – Турция 2014 – 2020

Дата на стартиране: 20.03.2017г.

4. “Съвместна подкрепа за икономическо развитие и насърчаване на бизнеса между община Тополовград и община Егирос Гърция”

Цел: Насърчаване на бизнеса и рекламата между община Тополовград и община Егирос.

Стойност: 117 651,00 EUR

Продължителност: 1 година

Финансираща организация: ФАР

5. “Съдействие на агро – бизнес структурите при начините за благодетелстване на трансграничния район Тополовград – Бююккариштиран”

Цел: Всеобщата цел на проекта е да се съдейства за непрекъснато икономическо развитие на трансграничния регион посредством по-голямо сътрудничество и партньорство между

структурите на аграрния бизнес за развитието на органично производство в общините Тополовград и Боюккариштиран”

Стойност: 54 880, 00 EUR

Продължителност: 11 месеца

Финансираща организация: МРРБ

Х. Планирани дейности за сътрудничество на МИРГ между сектори и структури в рибарската територия и между местната власт и секторите на частния бизнес; Сътрудничество между териториите на отделните МИРГ (*описание на всички планирани дейности за сътрудничество*)

МИРГ – Болярово – Елхово – Тополовград планира отделна дейност за осъществяване на връзки и сътрудничество между сектори и структури в рибарската територия и между местната власт и секторите на частния бизнес и за сътрудничество на МИРГ за осъществяване на връзки и сътрудничество между териториите на отделните МИРГ: **Дейност 2.3.1. Сътрудничество за осъществяване на връзки и партньорства между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ**

Дейности за подготовка и изпълнение на проекти за сътрудничество, подбрани в рамките на стратегията.

- Дейности по създаване на рибарски кооператив /организация на производителите от рибарството (производство и преработка на аквакултури;
- Дейности по сформиране на женски клуб;
- Дейности за подкрепа, осигуряване и развитие на научни познания за водните екосистеми, устойчивите аквакултури и биоразнообразието, в това число научни изследвания, проучвания, обучения и др., за ефективни управленски решения на местно ниво
- Дейности за подкрепа на иновациите чрез научни изследвания, трансфер на знания и действително внедряване на иновации в синята икономика (производството и преработката на аквакултури) на територията;
- Насърчаване развитието на човешкия капитал (обучения, придобиване на нови умения, социален диалог и др.);
- Сътрудничество и партньорство на МИРГ с други МИРГ и МИГ от страната и чужбина за трансфер на знания, умения, съвместни дейности и съвместни продукти, обмен на информация и други, за постигане на целите на СВОМР и на ПМДРА

ЗАБЕЛЕЖКА: Разходите за участие на представителите на МИРГ БЕГ в дейности за сътрудничество ще са включени в разходи за управление на МИРГ

Чрез планираните дейности за сътрудничество ще се създадат сътрудничество и партньорство за по-ускорено и устойчиво развитие на рибарската територия и на рибарските общности. Дългосрочен ефект от изпълнението на тези дейности ще се преодолее недостатъчното партньорство и сдружаване между работещите в сектора на аквакултурите. От друга страна, чрез реализацията на дейности за партньорство между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ ще се осигури и възможност за трансфера на знания и действителното внедряване на иновациите в

бизнеса, като е предвидено в този процес да се включат изследователски организации, публична администрация, гражданско общество и бизнес. Ще се допринесе и за създаване на рибарски кооператив и женски клуб.

XI. Подробно описание на плана за оценка и мониторинг на стратегията за ВОМР (*описание на всички планирани оценки на стратегията и техните етапи, времеви диапазон. Определят се параметрите за мониторинг на стратегията.*)

Съгласно проекта на ПМС за прилагане на подхода ВОМР, Мониторинг за изпълнение на стратегиите за ВОМР се извършва от УО на ПМДРА и от МИРГ.

МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград ще изготви правила за извършване на мониторинг на стратегията за ВОМР, след приемане на всички нормативни документи и правила за прилагане. Основните елементи, дейности и отговорности на системата за мониторинг и оценка на изпълнението на СВОМР на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград са представени по-долу.

Основните цели, принципи и правила са:

Мониторингът на изпълнението на стратегията за водено от общностите местно развитие на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград и на подкрепените операции, и провеждането на конкретни дейности за оценка, свързани с тази стратегия, е задължение на екипа на Местната инициативна рибарска група.

Целите на мониторинга са: да се осигури **отчетност и прозрачност** на изпълнението на отделните проекти в рамките на стратегията за ВОМР на МИРГ, да се **наблюдава, измерва и анализира изпълнението** на проектите в хода на тяхната реализация и да се следи за постигането на заложените в тях дейности и резултати, да се оказва методическа помощ на получателите на финансова помощ на всеки етап от изпълнението и да се подпомага при изготвяне на доклади за отчитане на изпълнението на проектите, да се информира своевременно УО на ПМДРА за възникнали проблеми при изпълнението на отделните проекти към СВОМР.

Системата за мониторинг и оценка има за цел да обезпечи надеждна информация за бюджетните параметри, резултатите и въздействието на Стратегията за ВОМР и за партньорите, ангажирани в управлението така, че Управителния съвет на МИРГ да може да взема правилни управленски решения.

СИСТЕМА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА МОНИТОРИНГ

Мониторингът ще се осъществява на **2 нива - на ниво проект/договор за изпълнението му/ и на ниво стратегия** за ВОМР. В рамките на предвидените оценки ще се събира информация за резултатите и въздействието на стратегията въз основа на индикаторите и въпросите за оценка.

Мониторингът върху изпълнението на проект в рамките на стратегията за ВОМР на МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград се извършва от МИРГ, както и от органите, отговорни за управлението и контрола на ПМДРА. Този процес генерира количествени и качествени данни за текущото изпълнение на вложените ресурси и извършваните действия и мерки, и с постигнатите резултати.

Мониторингът на ниво проект/договор се осъществява посредством:

1. Посещение на място: Всеки получател на финансова помощ по Стратегията подлежи на посещение на място минимум един път за периода на изпълнение на проекта. Проверката по изпълнение на проекта се извършва от служител/и на МИРГ и се документира с протокол.

2. Наблюдение на изпълнението на проект/договор - в системата на ИСУН, като се следи:

- 1) Изпълнение на планираните дейности;
- 2) Съответствие между планирани и реализирани дейности;
- 3) Спазване на първоначалния график на дейностите по проекта;
- 4) Спазване на съответствие между реализираните дейности, заложените цели и постигнатите резултати;
- 5) Спазване на правилата за добро управление и отчетност;
- 6) Спазване на правилата за публичност и прозрачност;
- 7) За установяване на действителния напредък в дадена област;
- 8) регистрира и информира своевременно ръководния екип на проекта за евентуални рискове или ситуации, които биха попречили за изпълнение на проектните дейности;

В резултат на мониторинга, екипът систематично изготвя и предоставя на изпълнителния директор периодични доклади относно изпълнението на договорите от страна на бенефициентите.

3. Проследяване постигането на заложените индикатори

Основна функция на мониторинга е следене и измерване на заложените индикатори. При поставянето на целите и дефинирането на индикаторите трябва да бъдат зададени базови стойности към стартовия период, както и целеви стойности за постигането им.

Важно е анализът на изпълнението и/или отклонението по основните индикатори да съдържа опит за максимално точен и конкретен причинно-следствен анализ, както и най-вече изводи и препоръки за последващите управленски решения и действия.

Изготвянето на доклади за мониторинг на ниво проект ще бъде периодично (на 3 месеца), а на годишна база ще се докладват резултатите на Управителния съвет на МИРГ, който ще взема информирани решения за бъдещите дейности на екипа за реализиране на Стратегията и постигане на предвидените индикатори.

Мониторингът на ниво стратегия за ВОМР се осъществява от УС на МИРГ посредством обсъждането на Доклади (отчети) за междинно изпълнение на стратегията и от ОС на МИРГ посредством разглеждането на Годишните доклади за изпълнение на стратегията.

По време на всички етапи по изпълнение на Стратегията, както по всяка отделна мярка, така и при изпълнение на СВОМР като цяло, ще бъде събирана информация, като периодично тя ще бъде систематизирана и анализирана. По този начин екипът на МИРГ и УС ще могат да проследяват напредъка на изпълнението на Стратегията. На база на получените анализи, взиманите управленски решения ще бъдат адекватни и обективни в максимална степен с реалната ситуация и по този начин ще могат да се набелязват и прилагат ефикасни мерки за постигане на предварително поставените в Стратегията цели и приоритети.

АНАЛИЗ НА СЪБРАНАТА ИНФОРМАЦИЯ

Целта на анализа на събраната информация при извършване на мониторинг на изпълнението на проектите е да се получи обективна оценка на постигнатото. Изготвените доклади от експерта, осъществяващ мониторинг, се одобряват от изпълнителния директор. Изпълнителният директор извършва проверка на изготвените доклади за съответствието на изпълнението на сключените административни договори за БФП.

ОЦЕНКА НА РИСКА

При реализирането на мониторинга и оценката е възможно да възникнат пречки пред наблюдението, оценяването и събирането на данни. С цел преодоляване на пречките се извършва оценка на рисковете. Възможните рискове при набирането на данни, наблюдението и оценката са:

1. неспазване на доброволно поетите ангажменти за предоставяне на информация от страна на получателите на финансова помощ поради недостатъчна информираност;
2. опорочаване на проверките на място поради неясно разписани или неспазени процедурни изисквания;
3. липса на обективност при извършване на оценката.

Стъпки за преодоляване на рисковете са:

1. ясно и адекватно разписани работещи процедури;
2. спазване на заложените срокове;
3. мерки за повишаване информираността на бенефициентите;
4. привличане на активни членове на МИРГ за участие в процесите на мониторинг;
5. оценка и самооценка, при спазване на изискването за недопускане на конфликт на интереси;
6. екипна работа на служителите на МИРГ и взаимодействието между изпълнителния екип на МИРГ и останалите негови органи;
7. отговорността на работещите в МИРГ за спазване на изискванията на УО и сроковете по договора;
8. прозрачността и отвореността към получателите на финансова помощ, както и работата по оказване на подкрепа при тяхното кандидатстване и при изпълнението на финансираните проекти с цел получаване на необходимата информация за попълване на информационната база данни на МИРГ.

Извършване на външна оценка за изпълнение на Стратегията. В рамките на предвидените оценки ще се събира информация за резултатите и въздействието на стратегията въз основа на индикаторите и въпросите за оценка. Работата по външната експертна оценка ще се организира от външен за МИРГ изпълнител, с цел изготвяне на независима и релевантна на целите оценка. Оценката на изпълнението на Стратегията включва оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси за изпълнение на Стратегията; положителните и отрицателните характеристики при изпълнението на Стратегията за БОМР; анализ на изпълнението на индикаторите; оценка на степента на постигане на целите; изводи и препоръки. **Външна оценка ще се извърши два пъти в периода на прилагане на стратегията – междинна и окончателна.** Оценките са съпътствани от изготвянето на междинен и окончателен доклад, като междинният ще даде препоръки и насоки за предприемане на мерки за постигане на целите на Стратегията за БОМР, а окончателният ще излизе със заключение за постигнатите резултати от прилагането на Стратегията за БОМР и степен на постигане на поставените цели.

Времеви график на планираните дейности за мониторинг и оценка на стратегията

Дейности	Отговорни лица	2025	2026	2027	2028	2029
Мониторинг на ниво проект/договор	Екип					

1. Посещение на място	Екип		1 път за всеки договор	1 път за всеки договор	1 път за всеки договор	1 път за всеки договор
2. Наблюдение на изпълнението на проект/договор - в системата на ИСУН	Екип		На всеки 3 месеца	На всеки 3 месеца	На всеки 3 месеца	На всеки 3 месеца
3. Проследяване постигането на заложените индикатори	Екип		На всеки 3 месеца	На всеки 3 месеца	На всеки 3 месеца	На всеки 3 месеца
Доклади за мониторинг на проект/договор	Екип УС		На всеки 3 месеца	На всеки 3 месеца	На всеки 3 месеца	На всеки 3 месеца
Мониторинг на ниво стратегия за ВОМР	Екип УС	Целогодишно	Целогодишно Доклади – УС и ОС	Целогодишно Доклади – УС и ОС	Целогодишно Доклади – УС и ОС	Целогодишно Доклади – УС и ОС
ВЪНШНА ОЦЕНКА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СВОМР	Външен оценител/експерт					
Междинна външна оценка	Външен оценител/експерт			Доклад от междинна оценка		
Окончателна външна оценка	Външен оценител/експерт					Доклад от окончателна оценка

XII. Популяризиране на стратегията на МИРГ – дейности по видимост, прозрачност и комуникация (описание на дейности за популяризиране, комуникационна стратегия, канали за комуникация и др.).

С цел популяризиране на стратегията за ВОМР МИРГ Болярово – Елхово – Тополвград планира прилагането на комуникационната стратегия

Комуникационната стратегия включва комуникационни подходи с ключови послания, средства за комуникация, информиране, ангажиране и взаимодействие с целевите групи. Комуникационната стратегия цели да популяризира подкрепата на ЕФМДРА чрез ПМДРА 2021 – 2027 и в частност на целите и постиженията на Стратегията за ВОМР на МИРГ Болярово – Елхово - Тополвград на територията на рибарската територия.

Мерките за информация и публичност в комуникационната стратегия на МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград целят за **популяризиране** на Стратегията за ВОМР и включване на възможно най-голяма част от обществото в нейната реализация, като гарантират **прозрачност в процеса на управление**, което от своя страна ще **повиши доверието** в местното публично-частно партньорство.

Обща цел: Изграждане и поддържане на високо обществено доверие към процесите по изпълнение и управление на СВОМР и активизиране на участието на заинтересованите страни (в процеса по предоставяне на средства по стратегията).

Специфични цели:

- Популяризиране на СВОМР като инструмент за местно развитие и подпомагане;
- Осигуряване на максимална публичност и прозрачност на процеса на управление и изпълнение на стратегията;
- Привличане на широк кръг потенциални бенефициенти и насърчаване на активното участие на всички заинтересовани страни в процеса на изпълнение на СВОМР;
- Популяризиране на актуални възможности за кандидатстване и добри практики от изпълнени проекти;
- Повишаване информираността и компетентността на заинтересованите страни.

Комуникационната стратегия ще се изпълнява при спазването на следните основни принципи:

- **Равнопоставеност** – изпълнението на дейностите за информация, комуникация и публичност трябва да осигури равен достъп до информация на всички заинтересовани страни.
- **Навременност** – всички мерки за информация и комуникация ще бъдат планирани и изпълнени с оглед своевременното задоволяване на идентифицираните нужди на целевите групи.
- **Адаптивност** – всички дейности ще бъдат съобразени със специфичните особености както на аудиторията, за която са предназначени.
- **Партньорство** – всички дейности ще се изпълняват в открит диалог и партньорство с всички заинтересовани страни от територията на МИРГ, публичния сектор, с неправителствените организации и сдружения и медии.

Целеви групи на комуникационната стратегия

- Потенциални бенефициенти по дейностите в СВОМР;
- Бенефициенти – изпълняващи операции, финансирани в рамките на СВОМР;
- Целеви групи на дейностите от стратегията – заети лица; работодатели; младежи; ученици; деца; общински администрации; безработни и неактивни лица; етнически малцинствени групи; лица с увреждания и др.
- Широка общественост – местната общност - населението на територията на МИРГ.

Комуникационната стратегия на МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград обхваща няколко основни етапа:

1. Въвеждаща информационна кампания. Посредством провеждането на масирана кампания, използваща различни комуникационни канали се цели популяризирането на одобрената стратегия за ВОМР – нейните цели, дейности и очаквани резултати сред местната общност, потенциалните бенефициенти и целевите групи. В резултат се очаква постигането на

информираност сред преобладаващата част от населението на територията и формиране на положителна обществена нагласа за предоставената финансова подкрепа на ЕФМДРА.

2. Дейности за популяризиране подготовката и изпълнението на проектите. Предвижда се провеждането на редица информационни събития – срещи, семинари, обучения и др. свързани както с подготовката на проектните предложения, така и с тяхното изпълнение и отчитане. Целта на дейностите е постигане на прозрачност при изпълнението на стратегията, както и навременна и изчерпателна информация за кандидатстването по проекти, критерии за избор, срокове и допълнителни процедури и приобщаване на различни целеви групи за активно участие.

3. Публикации на интернет страницата на МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград. На електронната страница на МИРГ ще се публикува всякаква актуална информация във връзка с изпълнението на стратегията за ВОМР и дейностите при реализацията ѝ, като ще се актуализира постоянно и при необходимост.

4. Дейности за популяризиране на изпълнението на стратегията за ВОМР - цели да популяризира подкрепата на ЕФМДРА чрез ПМДРА 2021 – 2027 и в частност на постиженията и резултатите от изпълнението на Стратегията за ВОМР на МИРГ Болярово – Елхово - Тополовград и представяне на добри практики.

Етапите на комуникационната стратегия ще се осъществяват посредством съвкупност от различни средства и комуникационни канали.

Изборът на комуникационни средства и дейности при изпълнението на комуникационната стратегия по различните етапи следва да се съобрази със спецификата на посланието; характеристиките на целевата група като размер и комуникационни канали; възможните дейности и форми за осъществяване на комуникацията.

При комуникиране на послания, които засягат различни целеви групи, ще се използва интегриран комуникационен микс, който да гарантира нейната ефективност.

Основните комуникационни канали, които ще бъдат използвани при изпълнението на дейностите по информиране и публичност са следните:

- Местни медии – електронни, печатни, онлайн медии;
- Директна комуникация (събития, информационни дни, семинари, обучения и др.);
- Външна реклама (рекламни табла, банери и др.).

Активното сътрудничество с медиите е допълнителна гаранция за прозрачност в процеса на изпълнение на стратегията и представлява допълнителен канал за получаване на обратна информация относно нуждите и очакванията на бенефициентите и местната общност.

Периодично ще се провеждат специализирани проучвания и анализи, имащи за цел анализ на степента на информираност и предпочитаните комуникационни канали и получаване на обратна връзка, и съответно – предприемане на необходимите действия за подобряване на работата.

XIII. Съответствие на стратегията за ВОМР с хоризонталните принципи на ЕС (*подробно описание как избраните видове дейности ще допринесат за постигането на хоризонталните принципи на ЕС (заложен в чл. 9 на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета), вкл. задължителна референция към действия за прилагане и изпълнение на Хартата на основните права и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) в съответствие с Решение 2010/48/ЕО на Съвета*)

- прилагане на принципа на равенство между половете;

В съответствие със Закона за защита от дискриминация УС на МИРГ ще гарантира, че равнопоставеността между жените и мъжете и избягване на дискриминацията са взети предвид в етапите на програмиране, прилагане, наблюдение и оценка на СВОМР. Всички мерки от стратегията ще бъдат отворени за равнопоставено кандидатстване без оглед на пол, раса, етническа основа, религиозно убеждение или вяране, увреждания, възраст или полова ориентация. Всички приоритети и дейности по Стратегията за ВОМР се основават на принципа на равенство и отсъствие на дискриминация. Тези принципи ще бъдат спазвани през всички етапи от управлението и изпълнението на Стратегията, както е регламентирано в българското законодателство.

Недостигът на инвестиции за обновяване на съществуващата инфраструктура и неадекватното качество на предлаганите услуги в рибарския район (особено спрямо по-големите градове) е една от основните пречки за създаването на равни възможности в социално-икономическото развитие на територията. Това водят до влошаване на качеството на живот и застрашава способността на района да задържа населението и да привлича инвестиции, което ги поставя в социално-икономически спад. В тази връзка изпълнението на Стратегията за ВОМР с предвидените дейности ще допринесе за намаляване на различията между жителите на трите общини и тези в по-големите градове.

- **създаване на условия за превенция на дискриминацията;**

Както в процеса на разработване на СВОМР на МИРГ – Елхово - Болярово, така и през цялото ѝ изпълнение и интегриран принципа на предотвратяване на дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация, както и за подобряване на достъпността за хората с увреждания.

Общо за всички мерки ще се спазва изискването за проекти, осигуряващи недопускане на дискриминация и приобщаване на уязвими общности (в т.ч. роми), при които е налице концентрация на проблеми, създаващи риск от бедност, социално изключване и маргинализация. УС на МИРГ ще осигури предотвратяването на всякакъв вид дискриминация, особено при изпълнението на административните процедури, достъпа до информация и участие в дейностите, организирани от МИРГ. Ще насърчава физическата и комуникационна достъпност на хората в неравностойно положение (хора с увреждания, етнически малцинства, дълготрайно безработни, младежи и хора, хора живеещи в изолация или трудно достъпни места и т.н.).

- **насърчаване на устойчивото развитие и пълно зачитане на достиженията на правото на Съюза в областта на околната среда**

Планираните дейности и инвестиции на територията на рибарския регион чрез СВОМР ще допринесат за устойчиво развитие и опазване на околната среда чрез:

- Осигуряване на научни познания за водните екосистеми и биоразнообразието за ефективни управленски решения на местно ниво – чрез планираните дейности за подкрепа и чрез критериите за подбор по дейност **2.3.1. Сътрудничество за осъществяване на връзки и партньорства между сектори и структури в рибарската територия, НИ организации, местната власт, НПО и секторите на частния бизнес, МИРГ и МИГ**
- Подкрепа за **екологични иновации** и инвестиции в производството на аквакултури с ниско въздействие върху околната среда и за **намаляване на въглеродния отпечатък**

на производството на аквакултури и адаптиране към последиците от изменението на климата е осигурена чрез допустимите дейности в дейност 1.1.1: Инвестиции в производство и преработка на аквакултури за повишаване на конкурентоспособността, устойчивостта и иновациите;

XIV. Допълняемост и съгласуваност на стратегията за ВОМР с местни и регионални стратегии и планове за териториално развитие.

Допълняемост и съгласуваност с ИНТЕГРИРАНИТЕ ТЕРИТОРИАЛНИ СТРАТЕГИИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЮГОИЗТОЧЕН РЕГИОН (община Болярово и община Елхово) и НА ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН РЕГИОН 2021 – 2027 (община Тополовград).

ИТСР на Югоизточен регион 2021 – 2027 г.	Стратегия за ВОМР на МИРГ – Болярово – Елхово - Тополовград	ИТСР на Южен централен регион 2021 – 2027 г.
ПРИОРИТЕТ 1: ПОДКРЕПА ЗА УСТОЙЧИВА И ИНТЕЛИГЕНТНА ИКОНОМИКА НА ЮИР СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.1. Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии Цел 1.1.2. Засилване на растежа и конкурентоспособността на мсп и подобряване на условията за бизнес Цел 1.1.3. Осъществяване на плавен и ефективен индустриален преход, свързан с екологична устойчивост и ресурсна ефективност СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ 1.2. Развитие на синя икономика, туризъм и селско стопанство с повишена добавена стойност	<u>Приоритет 1: По-конкурентна и устойчива икономика на рибарската територия</u> Цел 1.1: Подобряване на конкурентоспособността, иновативността и устойчивостта на синята икономика на рибарската територия Цел 1.2: Разнообразяване и оживяване на местната икономика за осигуряване на допълнителни възможности и икономически и социален растеж <u>Приоритет 2: Подобрена инфраструктура и среда за живот и бизнес и съхранени природни, културни и социални ресурси на рибарската територия</u> Цел 2.3. Сътрудничество и партньорство за по-ускорено и устойчиво развитие на рибарската територия и на рибарските общности	СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 1: ЗАСИЛВАНЕ НА КОНКУРЕНТНИТЕ ПОЗИЦИИ НА ЮЖЕН ЦЕНТРАЛЕН РЕГИОН ЧРЕЗ ИНВЕСТИЦИИ ВЪВ ФАКТОРИТЕ НА РАСТЕЖ <i>Специфична цел 1.1.</i> Иновации, технологично развитие и растеж <i>Специфична цел 1.2.</i> Подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството <i>Специфична цел 1.4.</i> Развитие на конкурентни сектори, базирани на местните ресурси

	<i>Планираните инвестиции и подкрепа чрез СВОМР на МИРГ са в съответствие и ще допринесат за постигане на тези цели на ИТСП на ЮИР и за развитие на устойчива и интелигентна икономика.</i>	
ПРИОРИТЕТ 2: ПОДОБРЯВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНОТО РАВНИЩЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО И КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ В ЮИР Специфична цел 2.2. Подобряване на здравната, социалната, културната и спортната инфраструктура и достъпа до услуги <i>Цел 2.2.1. Равен достъп до качествени здравни услуги</i> <i>Цел 2.2.3. Подобряване на културната и спортната инфраструктура</i>	<u>Приоритет 2: Подобрена инфраструктура и среда за живот и бизнес и съхранени природни, културни и социални ресурси на рибарската територия</u> Цел 2.1. Подобряване и развитие на публична инфраструктура и среда за живот и бизнес за рибарските общности и на рибарската територия Цел 2.2. Съхраняване на местните природни, културни и социални ресурси на рибарската територия <i>Планираните инвестиции и подкрепа чрез СВОМР на МИРГ са в съответствие и ще допринесат за постигане на тези цели на ИТСП на ЮИР и подобряване на качеството на живот на рибарската територия и в региона.</i>	СТРАТЕГИЧЕСКИ ПРИОРИТЕТ 2: ПОДОБРЯВАНЕ НА СОЦИАЛНАТА И ЕКОЛОГИЧНАТА СРЕДА Специфична цел 2.1. Подобряване на достъпа до качествени здравни, социални, културни услуги и спорт <i>Цел 2.1.1. Осигуряване на равен достъп до здравни услуги</i> <i>Цел 2.1.3. Подкрепа на местни културни средища и опазване на културното наследство</i> <i>Цел 2.1.4. Подобен достъп до спорт и спортни услуги</i>

Допълняемост и съгласуваност на Стратегията за ВОМР на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград с Плановите за интегрирано териториално развитие на общините от рибарската територия:

СВОМР осигурява допълняемост и синергия с ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА БОЛЯРОВО ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г., като допринася за постигането на следните стратегически цели и приоритети:

Стратегическа цел 1: Засилване конкурентоспособността на икономиката на община Болярово на основата на местната идентичност, потенциали за развитие и включване в цикли на кръгова икономика

- Приоритет 1.1. Насърчаване на предприемачески инициативи в община Болярово:
- Приоритет 1.2. Получаване на добавена стойност от специфични за община Болярово икономически дейности, включени в цикли на кръговата икономика

Стратегическа цел 3: Повишаване качеството на жизнената среда посредством подобряване параметрите на техническата инфраструктура и съхраняване елементите на околната среда

- Приоритет 3.1. Подобряване параметрите на техническата инфраструктура и зелената система в населените места от общината
- Приоритет 3.2. Съхраняване елементите на околната среда

СВОМР осигурява допълняемост и синергия с ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ЕЛХОВО ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г., като допринася за постигането на следните стратегически цели и приоритети:

Стратегическа цел 1 : Икономическо развитие и свързаност

Стратегическа цел 2 : Териториално развитие и свързаност

- Приоритет 1. Развитие и подкрепа за въвеждане на иновации и съвременни технологии
- Приоритет 2. Повишаване ефективността на бизнеса и селското стопанство
- Приоритет 3. Развитие и модернизация на техническата и благоустройствена инфраструктура и опазване на околната среда
- Приоритет 5. Подобряване на образователната, здравна, социална, културна и спортна инфраструктура и инвестиции в човешки капитал

СВОМР осигурява допълняемост и синергия с ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ТОПОЛОВГРАД ЗА ПЕРИОДА 2021-2027 г., като допринася за постигането на следните стратегически цели и приоритети:

- **Приоритет 1** – Засилване на конкурентните позиции на общината, устойчив, иновативен и интелигентен икономически растеж, базиран на местните ресурси, подобряване на бизнес средата и стимулиране на предприемачеството.
- **Приоритет 2** - Насърчаване на зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, чиста околна среда, приспособяване към изменението на климата, превенция и управление на риска.
- **Приоритет 3** – Демографски подъем, добро образование, професионално развитие и нови знания за успешна реализация, заетост и по-висок жизнен стандарт.
- **Приоритет 5** – Достъпност и свързаност, чрез подобряване на инфраструктурата, мобилността, телекомуникациите, цифровизация и интегрирано развитие на всички видове територии.

Стратегията за ВОМР на МИРГ Болярово – Елхово – Тополовград допринася, съответства и е в синергия с плановите документи на територията ѝ.

ⁱ Сектори, които са включени в „устойчивата синя икономика“:

- Аквакултури: отглеждането на водни организми в морето или във вътрешните води;
- Стопански риболов;

-
- Възобновяема енергия;
 - Пристанищни дейности;
 - Дейности за опазване на водните екосистеми;
 - Прилагане на морски биоизследвания и прилагането им;
 - Биопроспекция: систематично и организирано търсене на полезни продукти, получени от биоресурси, включително растения, микроорганизми, животни и т.н., които могат да бъдат доразвити за комерсиализация и общи ползи за обществото;
 - Морски транспорт;
 - Туризм (крайбрежен морски и риболовен туризм)